

Utvecklingsplan för kommundelarna Sjödalen och Fullersta med fokus på centrala Huddinge

Samrådsversion 2021-01-19

Huddinge

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1. Inledning	4
Planens syfte och avgränsning	
Den historiska utvecklingen av centrala Huddinge	
Centrala Huddinge idag	
2. Vision för centrala Huddinge 2050	9
Fyra strategier för att nå visionen	
Markanvändning målbild 2050	
Tätt och blandat ger småstadens fördelar	
Alla möts i Huddinges vardagsrum	
Hälsosamt med grönskan inpå knuten	
Enklare vardagsliv är tillgängligt och nära	
3. Inzoomningar	39
Huddinge centrum	
Kvarnbergsplan	
Storängen	
4. Genomförande	47
5. Hållbarhetsbedömning	49
6. Underlag och organisation	52

Läsanvisning

Utvecklingsplanen inleds med en beskrivning om centrala Huddinge idag och en vision för framtiden. Därefter följer fyra strategier som beskriver hur utvecklingen i centrala Huddinge ska se ut till år 2050 för att uppnå visionen. Några områden, Kvarnbergsplan, Storängen och Huddinge centrum, studeras specifikt i det avsnitt som heter inzoomningar. Vidare följer ett kapitel om genomförande. På slutet av dokumentet presenteras en hållbarhetsbedömning för utvecklingsplanen. Hållbarhetsbedömningen är en konsekvensbedömning av genomförandet av utvecklingsplanen. Hållbarhetsbedömningen har skett utifrån målen i Hållbart Huddinge 2030. Varje mål har sedan kopplats till de globala mål som målet hanterar.

Sammanfattning

Utvecklingsplanen visar en möjlig utveckling av kommundelarna Sjödalen och Fullersta fram till 2050 eller ännu längre. Fokus ligger på utvecklingen i centrala Huddinge, det vill säga i Huddinge centrum, Kvarnbergsplan och Storängen. Utvecklingsplanen fyller glappet mellan kommunens översiktsplan och de efterföljande detaljplanerna. Utvecklingsplanen vägleder utvecklingen på ett mer konkret sätt än vad översiktsplanen gör, men är samtidigt inte så detaljerad som ett detaljplaneprogram eller en detaljplan. All framtida planering i Sjödalen och Fullersta ska ta sin utgångspunkt i utvecklingsplanen.

En stor utvecklingspotential finns för området och med en gemensam inriktning kan den framtida utvecklingen genomföras på ett sammanhållet sätt och inrymma cirka 10 500 bostäder och cirka 2000 arbetsplatser. Utvecklingsplanen bygger på en visionsstyrd planering med ett antal strategier och delstrategier som förhåller sig till övergripande styrdokument och principerna för hållbar utveckling. Strategierna ska vara vägledande i den fortsatta planeringen.

En viktig utgångspunkt i arbetet med utvecklingsplanen har varit att ta till vara områdets befintliga karaktär och kvaliteter, kulturmiljön samt rollen som kommunens administrativa centrum. Målsättningen är en dynamisk stadsutveckling över tid, i samverkan med områdets intressenter, för en hållbar, grön och attraktiv stadsmiljö där människan, mötesplatserna, och det enkla vardagslivet är i centrum. Den vision som har tagits fram kan sammanfattas så här:

"I centrala Huddinge känner du dig hemma. Här är människan, mötesplatserna, grönskan och det enkla vardagslivet i centrum. I centrala Huddinge har du småstadens fördelar med storstadens utbud inpå knuten. Mycket finns på gångavstånd, det mesta på cykelavstånd och allt på pendlingsavstånd. – I centrala Huddinge skapas hemlängtan."

För att leda utvecklingen mot visionen föreslås fyra övergripande strategier:

-Tätt och blandat ger småstadens fördelar
Där nästa årsring inrymmer småstadens alla fördelar i nya klimatsmarta byggnader och platser. Att utveckla centrala Huddinge i stråk är ett verktyg för att förena utvecklingen av områden i ytterkant med centrumkärnan. De olika områdena i centrala Huddinge ska upplevas som tillgängliga genom en sammanhängande stadsväv. Bostäder, arbetsplatser och service blandas för en vaken och aktiv stadsmiljö för fler av dygnets timmar.

-Alla möts i hela Huddinges vardagsrum
Området genomsyras av en öppen och inkluderande atmosfär där det finns tillfällen och platser för alla att mötas såväl i vardagen, på fritiden som till fest. Ett rikt kultur- och fritidsliv som bidrar till en meningsfull fritid attraherar nya invånare, besökare och företag.

-Hälsosamt med grönskan inpå knuten
Genom gröna och blåa stråk i form av parker, olika typer av grönytor och dammar skapas en sammanhängande struktur som mynnar ut i naturreservaten. Olika typer av ekosystemtjänster integreras i utvecklingen och med naturen inpå knuten skapas förutsättningar för god hälsa och fysisk aktivitet.

-Enklare vardagsliv är tillgängligt och nära
Det är gångavstånd mellan vardagens och fritidens platser. Områdets struktur utvecklas med gena och attraktiva stråk som uppmuntrar till ett aktivt och gemensamt stadsliv. Kollektivtrafiken är effektiv och det enklaste valet för resor. Fler kopplingar och tätare bebyggelse ökar rörelsefriheten och minskar barriärer.

Utvecklingsplanen visar bebyggelsestruktur, infrastruktur samt grön- och blåstruktur på en översiktlig nivå. Utvecklingsplanen ger också förslag på hur staden ska möbleras med olika typer av innehåll. Några områden, Kvarnbergsplan, Storängen och Huddinge centrum, studeras specifikt i det avsnitt som heter inzoomningar. Dessa inzoomningar ger fördjupad vägledning till pågående och kommande detaljplanering. Utvecklingsplanen innehåller också en översiktlig hållbarhetsbedömning som belyser konsekvenserna av genomförandet av utvecklingsplanen.

Utvecklingsplanen är liksom kommunens översiktsplan inte juridiskt bindande. Den ska säkerställa en attraktiv helhet och därför ingår även den mark som kommunen inte har rådighet över. Ambitionerna för platserna som redovisas i utvecklingsplanen kan tillgodoses på många olika sätt. Huddinge kommun och dess invånare, föreningar, civilsamhälle, statliga och regionala organ samt aktörer på marknaden behöver alla vara en del i genomförandet.

1 Inledning

Centrala Huddinge är ett av Huddinge kommuns stora utvecklingsområden. Det är ett utpekat stadsutvecklingsområde både i kommunens översiktsplan och i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF 2050. Här finns möjlighet att utveckla 10 500 bostäder, 2 000 arbetstillfällen samt service för en växande befolkning.

Huddinge kommun har höga utvecklingsmål. Huddinges och länets befolkning växer fortare nu än när kommunens nuvarande översiktsplan antogs 2014. Målsättningarna för bostadsbyggande har också ökat som en följd av Sverigeförhandlingen och en stadsutveckling längs den planerade sträckningen av Spårväg syd.

Centrala Huddinge är också kommunens historiska och administrativa centrum och har under årens lopp utvecklats till en attraktiv och funktionsblandad plats med bostäder, arbetsplatser, service, goda kommunikationer, ett rikt kulturutbud och samtidigt är det nära till naturen. Det är viktiga förutsättningar för en fortsatt stadsutveckling. Området har sedan tidigare identifierats ha en stor utvecklingspotential. Idag pågår förtätning av Huddinge centrum och omvandling

av Storängens industriområde, men det finns ytterligare utvecklingsmöjligheter. Det finns därför ett stort behov av att ta ett samlat grepp för inriktningen av den framtida utvecklingen för hela området Sjödalen och Fullersta.

Utvecklingsplanen utgör ett strategiskt dokument och verktyg och svarar mot behovet av inriktning och kunskap i den framtida planeringen. Utvecklingen kommer att ske etappvis och över en 30-årig period. För att säkerställa dess genomförbarhet är det en plan som har tagits fram i dialog och samverkan med olika intressenter i centrala Huddinge.

Ett inkluderande, visionstyrt utvecklingsdokument Målsättningen är att möjliggöra en dynamisk stadsutveckling över tid, i samverkan med områdets intressenter, för en hållbar, grön och attraktiv stadsmiljö som helhet. Genom planprocessen kan områdets aktörer samlas till en gemensam diskussion om områdets utveckling på kort och lång sikt. Med utgångspunkt i en gemensam målbild vill kommunen skapa förutsättningar för en hållbar stadsutveckling i planområdets olika delar. I utvecklingsplanen benämns hela det område som utvecklingsplanen omfattar som centrala

Vision centrala Huddinge 2050 (Bild: Ettelva Arkitekter)

Planens syfte och avgränsning

Bakgrund och syfte

När kommunen växer snabbt är det viktigt att ha en strategisk överblick så att rätt åtgärder görs på rätt platser i rätt tid och tillsammans bidrar till att mål och visioner uppnås. Syftet med utvecklingsplanen är att på en övergripande nivå visa kommunens vilja och ambitioner för den framtida utvecklingen av kommundelarna Södalen och Fullersta. Den ska säkerställa att framtida förändring av mark- och vattenanvändningen leder mot en långsiktigt hållbar tillväxt och förverkligande av visionen för området. Utvecklingsplanen ska visa och kunna stå för helhetstanken och vara garanten för att de projekt som sedan byggs bit för bit hänger ihop i en helhet – en hållbar och attraktiv stadskärna. Utvecklingsplanens målfår är 2050. Inom Huddinge kommun är planen en del av kommunens rullande översiktsplanering.

En vidareutveckling av översiktsplanen

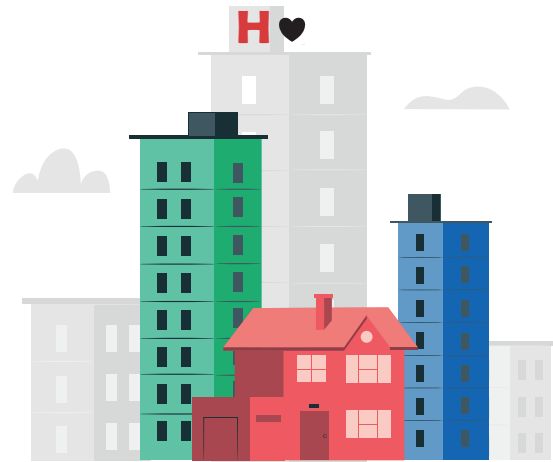
Utvecklingsplanen är en fördjupning av den kommunövergripande översiktsplanen (ÖP), som i sin tur utgår från den regionala utvecklingsplanen för Stockholms län (RUFSS). Utvecklingsplanen (UP) är ett vägledande dokument för den framtida utvecklingen i kommundelarna Södalen och Fullersta utan att vara juridiskt bindande. Den fortsatta processen kommer att följas av ett eventuellt planprogram, detaljplan och genomförande.

Utvecklingsplanen syftar till att säkerställa att översiktsplanens intentioner och markanvändning genomförs och utgör steget mellan översiktsplan och detaljplan. Utvecklingsplanen omfattar strukturer som tar plats och som inte går att lösa inom enskilda planprojekt såsom grön- och blåstruktur samt övergripande trafikinfrastruktur.

Utvecklingsplanen kan liknas vid en fördjupning av översiktsplanen, men processen är inte reglerad inom ramen för Plan och bygglagen (PBL).

Utvecklingsplanens syfte

- Visa kommunens ambition med utvecklingen i Södalen och Fullersta.
- Ge en långsiktig sammanhållen inriktning och vision för utvecklingen av Södalen och Fullersta.
- Ge ramar för kommande planering. Detta genom att redovisa stadsqualiteter och en övergripande planstruktur som ska vara vägledande såväl för planering i pågående och kommande detaljplaner som vid genomförande av projekt.
- Utgöra ett planeringsunderlag för investeringar i offentliga miljöer, verksamheter och infrastruktur.
- Vara ett underlag för fortsatt dialog om utvecklingen i Södalen och Fullersta samt vara ett kunskapsmaterial för alla inblandade i planerings- och genomförande-processen.

Planens syfte och avgränsning

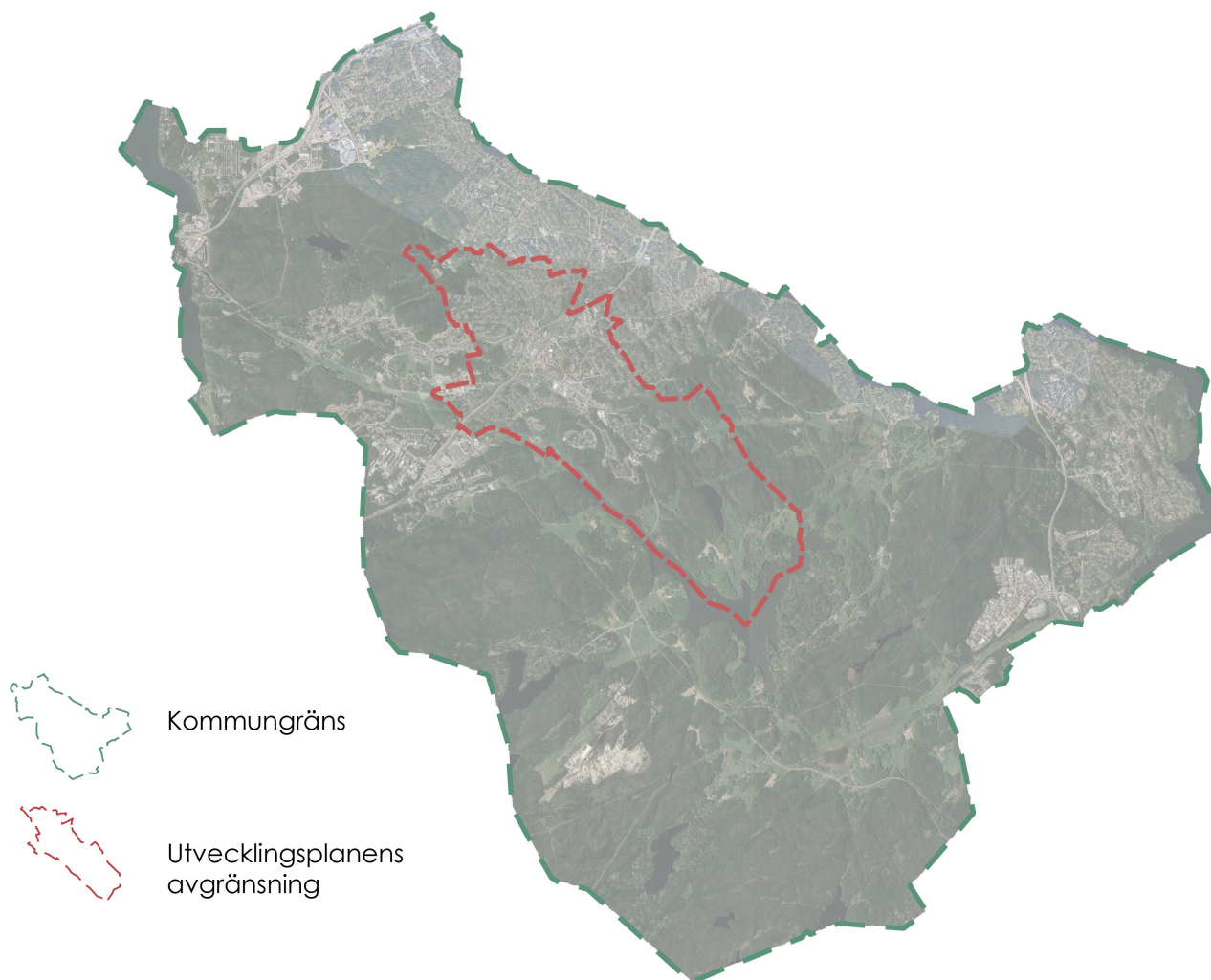
Sjödalen och Fullersta utgör de mest centrala delarna av Huddinge kommun och här ligger också kommunens administrativa centrum. Här finns attraktiva bostadsområden, många arbetsplatser och ett stort lokalt centrum med både kommersiell och offentlig service. Pendeltåg och busstrafik kopplar samman området med övriga delar av stockholmsregionen, även väginfrastrukturen med Huddingevägen och Storängsleden bidrar med goda kommunikationer. Centrala Huddinge omges av områden som domineras av villa- och radhusbebyggelse från olika tidsepoker i till exempel Fullersta, Källbrink, Solgård, Sörskogen, Balingsnäs och Hörningsnäs.

Stråk och kopplingar för till exempel gång-, cykel- och kollektivtrafik och vägar samt tillgänglighet mellan olika områden behöver studeras i ett större omland, det gäller också grönstrukturen.

För att få en helhetsbild av utvecklingen behöver utvecklingsplanen därför omfatta ett större område än bara centrala Huddinge.

Utgångspunkten för utvecklingsplanens geografiska avgränsning utgörs därför av hela kommundelarna Sjödalen och Fullersta. Det innebär att utvecklingsplanen omfattar allt från utveckling av en tät sammanhållen stadskärna till befintlig bebyggelse i omgivande villaområden samt områden som ingår i grönstrukturen och ska bevaras obebyggda i Orlångens naturreservat. Områdets geografiska avgränsning framgår av illustrationen nedan.

Utvecklingsplanen tar sikte på utvecklingen minst fram till år 2050. Stora delar av den nu pågående planeringen beräknas vara genomförd fram till år 2030 och med utvecklingsplanen visar kommunen sin ambitionsnivå och planeringsinriktning för den fortsatta utvecklingen fram till 2050. Utvecklingsplanen får då också samma tidsperspektiv som kommunens nya översiktsplan och den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF 2050. Även de stora infrastrukturprojekten Tvärförbindelse Södertörn och Spårväg Syd som planeras i närområdet har samma tidshorisont.

Den historiska utvecklingen av centrala Huddinge

Centrala Huddinge har sedan medeltiden haft en central och viktig roll som sockencentrum. Kring kyrkan uppfördes byggnader som hörde samman med kyrkans roll i bygden. Idag kan man se spår av det i till exempel prästgården och Kyrkskolan men här låg också fattigstugan och det första kommunalhuset som var inhytt i den gamla Kyrkskolan. I slutet av 1800-talet var Huddinge ett jordbrukssamhälle med säterier och gårdar omgivna av stora markområden. I centrala Huddinge låg gårdarna Stuvsta, Hörningsnäs, Fullersta och prästbostället Tomtberga. Fullersta gård och prästgården med sina omgivande parker är uppskattade platser idag och de gamla gårdsnamnen lever kvar i till exempel Tomtbergaskolan och Hörningsnäsavägen.

Järnvägsstationen i Huddinge, som öppnades 1860, kom att få en stor betydelse för utvecklingen av Sjödalens och Fullersta med ökad attraktivitet för marken i området kring stationen. Under den här tiden byggdes också den nuvarande Kommunalvägen, som då var en del av Huddingevägen, den första direkta vägförbindelsen mellan centrala Huddinge och Skanstull. Under 1880-talet öppnade den första handelsboden vilket gav en tyngd åt stationen som en naturlig samlingsplats. Den ”liggande skyskrapan” som byggdes på Sjödalssidan var det första större affärshuset i centrum där flera viktiga centrumfunktioner fanns.

Omvandlingen från landsortskommun till förortskommun tog fart vid 1900-talets början. Tomtbolag köpte upp gårdarnas marker som styckades och såldes till trångbodda stockholmare. Under 1920- och 1930-talen pågick egnahemsbebyggelsen för fullt. Hörningsnäs, Huddinge och Fullersta villastäder växte fram och flera så kallade municipalsamhällen bildades samtidigt som befolkningen ökade.

Den moderna förortsbebyggelsen i centrala Huddinge började byggas i slutet av 1940-talet i samband med att ett antal mindre municipalsamhällen slogs samman till Huddinge stormunicip 1947. Det administrativa

Domus i gamla Huddinge centrum (Bild: KF Arkiv)

centrumet lokaliserades till centrala Huddinge och det byggdes vidare på områdets tradition som centralort. En rad förvaltnings- och institutionsbyggnader tillkom, så som kommunalhus, skola och bibliotek. De första flerfamiljshusen började byggas vid Arrendatorsvägen.

Mellan 1950 och 1980 upplevde Huddinge en kraftig ökning av antalet invånare och en omfattande byggnation. I centrala Huddinge byggdes bland annat stjärnhusen vid Domarvägen, Ångsnäsområdet och punkthusen vid Kommunalvägen och Klockarvägen. Vid Fullersta torg anlades ett litet centrum omgivet av flerbostadshus. Under 1950-talet utvecklades också Storängens industriområde för att få fler företag och arbetstillfällen till området.

Miljonprogramstiden innebar att centrala Huddinge växte med tidstypisk radhusbebyggelse i bland annat Sörskogen och östra Balingsnäs. Under 1960-talet byggdes också nya Huddinge centrum på östra sidan av järnvägen med det karaktäristiska höghuset som centralbyggnad. Centrum har senare byggts om till dagens utformning och kompletterades med nya bostäder. Efterhand har också de äldsta områdena förtätats, till exempel kring Fullersta gård och vid Kvarnbergsplan. Även villabebyggelsen har fortsatt att växa bland annat i gamla villaområden där större tomter delats för att kunna inrymma ny bebyggelse.

Idag håller nya årsringar på att skapas genom förtätning av Huddinge centrum och omvandling av Storängen till nya attraktiva stads kvarter. I centrala Huddinge finns tydliga spår som visar hur kommunens utveckling och välfärdsbyggande skett. Det är en viktig tillgång att ta med sig och bygga vidare på i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Huddinge kyrka (Bild: Maja Brand)

Centrala Huddinge idag

Attraktiva boendemiljöer med ett uppskattat centrum

Centrala Huddinge är unikt på sitt sätt i kommunen genom sin funktionsblandning, blandade upplåtelseformer och med bostäder i centrumkärnan. Ett tydligt karaktärsdrag av området är småstadskänslan och att Huddinge centrum fortfarande är ett utomhuscentrum.

I tidigare genomförda dialoger med invånare i centrala Huddinge har ett antal kvaliteter framkommit. Bland annat har det lyfts fram att det finns gott om mötesplatser och parker, närhet till grönområden samt att det hålls flera olika typer av uppskattade arrangemang. Det finns också ett aktivt föreningsliv bland annat på Folkets hus och flera idrottsföreningar är aktiva i området.

God tillgång till service och möjlighet till rekreation

Handel finns i stor utsträckning i Huddinge centrum samt dagligvaruhandel vid Kvarnbergssplan. Besöksmål inom området är bland annat Fullersta gård, Folkets hus och Rådsparken, som är kommunens enda bemanade parklek, samt Sjödalsparken. Därutöver lockar Storängshallen, Huddingehallen, Tombergshallen, Källbrinks IP, Sörskogens IP samt att det finns fina möjligheter för löpning och promenader vid Källbrinksskogen, Sörskogen, Mörtsjön, Trehörningen samt vid Orlången. Det är inte heller långt till Sörmlandsleden som det går att ansluta till i Sörskogen. På Orlången finns en plogad skridskobana vintertid. Stora delar av planområdet utgörs även av natur, bland annat Orlångens naturreservat samt området runt sjön Trehörningen. Det finns elva större lekplatser och sju parker. Det finns två utegym, ett i Rådsparken och ett vid Källbrink.

Ungdomar har också möjlighet att gå till "Huset" i Storängens industriområde, ett kulturhus för ungdomar mellan 13 och 16 år. Kommunen har en öppen

förskola i familjecentralen på Sjödalsbacken. Sedan har svenska kyrkan en öppen förskola i Klockargården. Sjödalen och Fullersta har mycket god tillgång till skolor och förskolor. År 2020 fanns sju grundskolor, två gymnasium och cirka 25 förskolor. De flesta skolor och förskolor drivs i kommunal regi, och får överlag goda omdömen.

Närheten till Flemingsberg

Närheten till Stockholm var i stor utsträckning det som tidigare gav förutsättningarna för centrala Huddinges utveckling. Den stora utveckling som förväntas ske i Flemingsberg skapar frågor kring vad det framtida centrala Huddinge ska vara i förhållande till utvecklingen där. Det kan både vara en stor potential och utmaning och något utvecklingen i centrala Huddinge måste förhålla sig till.

FAKTA CENTRALA HUDDINGE 2020

Antal invånare: 23 400

Andel förvärvsarbetande: 85%

Utbildningsnivå: Högskola cirka 50%

Antal arbetstillfällen: cirka 8000

Antal förskolor: cirka 25

Antal grundskolor 7

Antal gymnasium: 2

Antal äldreboende: 2

Antal parker: 7

Antal lekparkar: 11

Antal bibliotek: 1

15 min med kollektivtrafik till Stockholm

10 min med cykel till Flemingsberg

Huddingehallen (Bild: Maja Brand)

Fullersta gård (Bild: Huddinge kommun)

Huddingedagarna och Jazz och Blues (Bild: Jon Alexandersson)

Sjödalsparken (Bild: Huddinge kommun)

2. Vision för centrala Huddinge 2050

Livet i Huddinge 2050

I centrala Huddinge känner du dig hemma. Här är människan, mötesplatserna, grönskan och det enkla vardagslivet i centrum. I centrala Huddinge har du småstadens fördelar med storstadens utbud inpå knuten.

Platsens historiska framväxt är tydlig både i känsla och uttryck med väl bevarad bebyggelse från olika tider. Det nya kompletterar och skapar mervärden i form av stadskvaliteter. Folklivet, de många torgen med torghandel och blandningen av människor gör att centrum känns inbjudande och trivsamt.

Sammanhängande stadsrum som rymmer små platser, och variation i hus och skala, för sociala möten på olika nivåer. Gånggator som sammanstrålar i olika typer av platsbildningar. Även i centrum finns parker och grönska - ett stort träd med bänk eller en fontän fungerar som samlingspunkt.

I parkerna, strövområdena och vid Trehörningens vatten finner du Huddinges identitet. Här finns grönska för fritid och ro i vardagen. Stort nog som utflyktsmål - nära nog att användas varje dag.

Här hälsar vi på varandra, tar hand om varandra, låter alla synas och ta plats. I centrala Huddinge känner du dig hemma.

”I centrala Huddinge skapas hemlängtan.”

Mycket finns på gångavstånd, det mesta på cykelavstånd - och allt på pendlingsavstånd.

Fyra strategier för att nå visionen för centrala Huddinge

Tätt och blandat ger småstadens fördelar

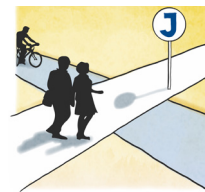
Framtidens centrala Huddinge byggs med utgångspunkt i dagens karaktär, kulturmiljö och kvaliteter. I nästa årsring inryms småstadens fördelar i nya klimatsmarta byggnader och platser. Det byggs tätt och nära med grönska och vatten integrerat i strukturen. Att utveckla centrala Huddinge i stråk är ett verktyg för att förena utvecklingen av områden i områdets ytterkant med centrumkärnan. De olika områdena i centrala Huddinge ska upplevas som tillgängliga genom en sammanhängande stadsväv. Bostäder, arbetsplatser och service blandas för en vaken och aktiv stadsmiljö för fler av dygnets timmar.

- Planera för hög täthet i kärnan och kring viktiga stråk
- Skapa en skala som utgår från människan
- Utveckla genom förtätning, omvandling och varsam komplettering
- Behålla och utveckla funktionsblandningen.

Alla möts i hela Huddinges vardagsrum

Här möts man i vardagen, till fritid och fest. I centrala Huddinge finns mötesplatser sommar, vinter, höst och vår. Här finns platser för stillhet och aktivitet. Centrala Huddinge genomsyras av en öppen och inkluderande atmosfär. Alla åldrar ges möjlighet att använda de offentliga rummen.

- Möjliggöra för möten året runt för alla
- Låta kultur, konst och idrott ta plats
- Aktivera bostadsområdena
- Synliggöra Huddinges historia och kulturmiljöer.

Hälsosamt med grönskan inpå knuten

I centrala Huddinge är det nära till grönska och vatten. Genom gröna och blå stråk i form av parker, olika typer av grönytor, sjöar, dammar och åar skapas en sammanhängande struktur som mynnar ut i naturreservaten. Utvecklingen av området sker med tydlig hänsyn och integrering av olika typer av ekosystemtjänster, såsom vattenrening, pollinering och aktivt friluftsliv. Naturen inpå knuten skapar förutsättningar för en god hälsa och ger möjlighet till fysisk aktivitet, lugn och ro och gemenskap.

- Utveckla en sammanhållen grönstruktur.
- Främja mångfunktionell grönska.
- Säkerställa god dagvatten- och skyfallshantering.
- Bevara och utveckla ekosystemtjänster.

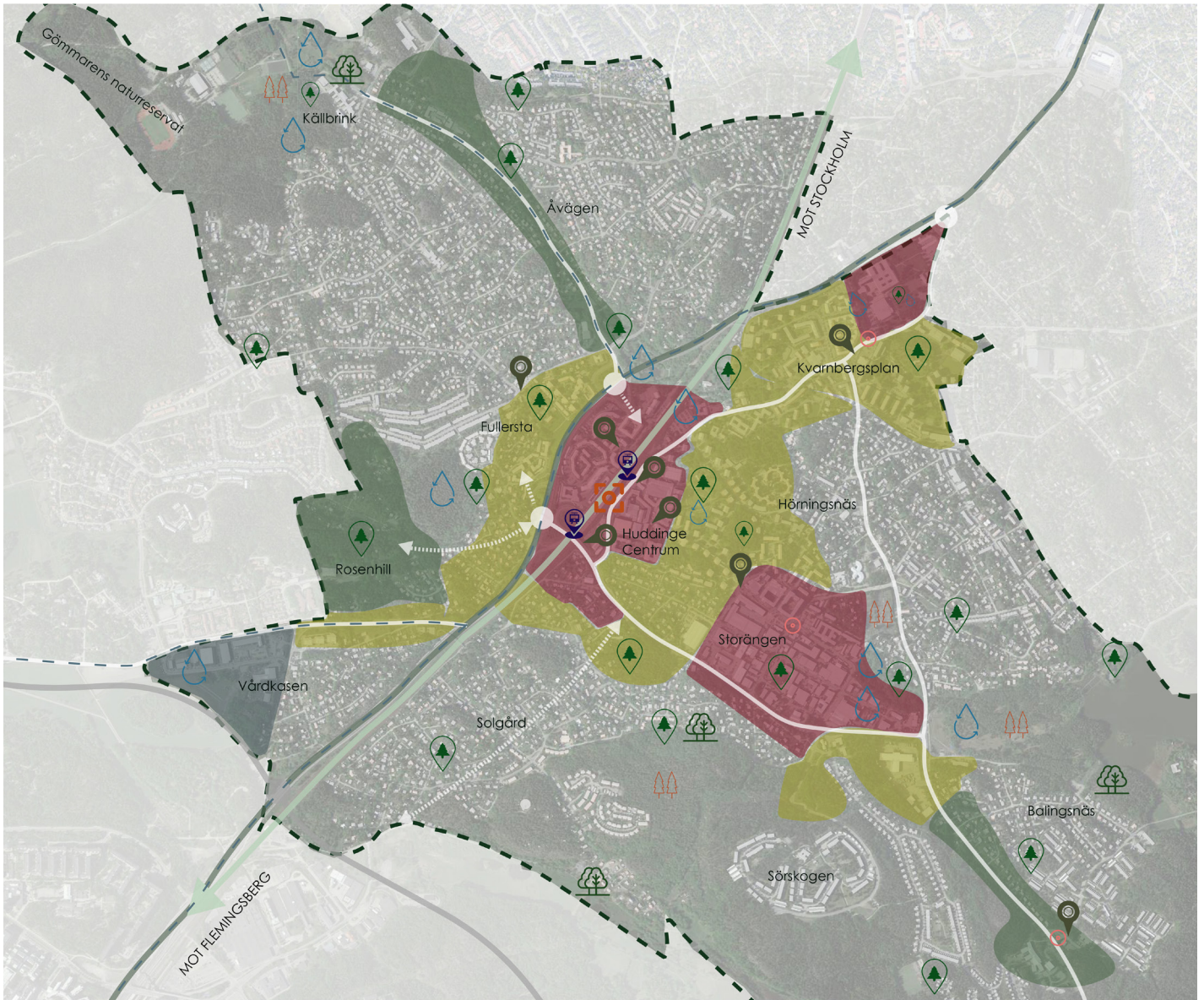
Enklare vardagsliv är tillgängligt och nära

I centrala Huddinge är det gångavstånd mellan vardagens och fritidens platser. Prioriterade, gena, och aktiva stråk ombonaras och skapar nyfikenhet. Centrala Huddinges struktur utvecklas så att den uppmuntrar till ett aktivt och gemensamt stadsliv. Kollektivtrafiken är effektiv och det enklaste valet för resor. Fler kopplingar och tätare bebyggelse ökar rörelsefriheten och minskar barriärerna.

- Koppla ihop området.
- Utveckla Huddinge station och gör kollektivtrafiken attraktivare.
- Prioritera gång och cykel.
- Utveckla parkeringslösningar och mobilitetshus.

Markanvändning målbild 2050

Markanvändningskarta - Centrala Huddinge 2050

Tätt och blandat ger småstadens fördelar

- Tätt stadsbebyggelse med fokus på centrum, service och arbetsplatser och bostäder.
- Medeltät stadsbebyggelse med fokus på bostäder
- Gles stadsbebyggelse med fokus på bostäder
- Verksamhetsområde
- Område utan större förändringar

Enklare vardagsliv är tillgängligt och nära

- Stationsuppgång
- Regionala cykelstråk
- Tvärförbindelse Södertörn
- Huddingevägen
- Järnväg
- Huvudstråk
- Planskilda korsningar

Alla möts i Huddinges vardagsrum

- Parker
- Torg
- Stadsdelscentrum
- Närcentrum

Hälsosamt med grönskan inpå knuten

- Större naturområden
- Ungefärlig plats för större dagvatten- och skyfallsåtgärder
- Entréer till större naturområden
- Gröna rekreationsområden

Utvecklingsplanen i siffror

- 10 500 nya bostäder
- 25 000 nya invånare
- 1 ny pendeltågsuppgång och utvecklad bytespunkt
- 11 nya parker
- 5 nya torg

Tätt och blandat ger småstadens fördelar

Planera för hög täthet i kärnan och kring viktiga stråk

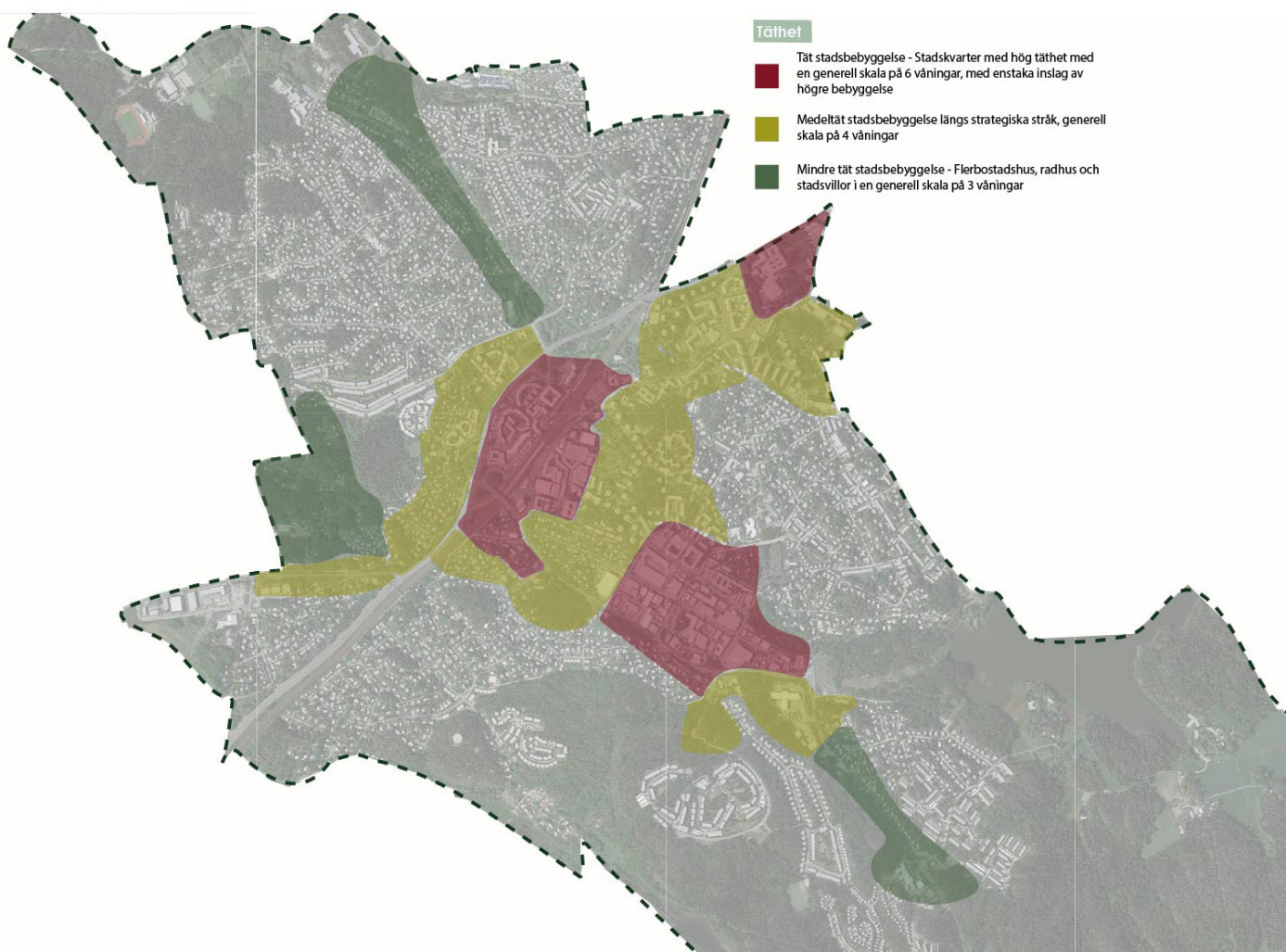
Hög täthet i kärnan och kring viktiga stråk

Centrala Huddinge förtäts med 10 500 bostäder till 2050 varav detaljplaneläggning redan pågår för 4500 bostäder. En rimlig bedömning är att Sjödalen och Fullersta förtäts med omkring 7000 bostäder till år 2030 och ytterligare minst 3500 bostäder fram till 2050. De tillkommande bostäderna innebär även att befolkningen kan komma att fördubblas fram till 2050. Viktiga värden i den offentliga miljön såsom parker och natur måste samtidigt bevaras och utvecklas. I täta stadsmiljöer utgör parker och torg av hög kvalitet nyckeln till att stadsutvecklingen blir hållbar. Kartan nedan visar att tätheten varierar i utvecklingsplanens område. Bebyggelsetätheten är indelad i färger, ju mörkare färg desto tätare. Den största andelen nytillskott av bostäder föreslås i centrumkärnan, i Storängen och vid Kvarnbergsplan. Här blir tätheten som högst och kan liknas med områden som Frösunda i Solna och Hammarby sjöstad i Stockholm. Centrala Huddinges kärna: Den generella höjdskalet föreslås bli sex våningar med

inslag av lägre och högre bebyggelse. Det motsvarar den traditionella innerstadens höjdskala och skapar förutsättningar för en urban karaktär och en trivsamt stadsmiljö. Efter klassiskt maner föreslås att tätheten ökar in mot centrum, med vissa undantag i exempelvis Storängen och Kvarnbergsplan.

Förtätning och omvandling föreslås också längs med huvudstråken som utgörs av Sjödalsvägen - Ävågen, Kommunalvägen - Gymnasievägen, Lännavägen, Glömstavägen samt Storängsleden. Stråken ges olika karaktär och identitet som gör dem lätta att orientera sig till och utmed.

Att utveckla centrala Huddinge i stråk är en strategi för att förena utvecklingen av områdena i Fullersta och Sjödalens ytterkanter med centrumkärnan. Genom att förtäta längs vissa utpekade stråk och i centrumkärnan ökar befolkningstätheten vilket innebär att finns ett större underlag för service samt skapar förutsättningar för hållbara transporter.

Tätt och blandat ger småstadens fördelar

Skapa en skala som utgår från människan

Skala som utgår från människan

Utgångspunkten i planeringen ska vara den gåendes skala och det liv som människor ska leva i staden. Bebyggelsen ska utformas för att ge varierade upplevelser, stimulans och intryck. Omsorg om detaljerna visar både på omtanke och engagemang för platsen vilket både kan stärka platsens identitet och att områdets värde kan stiga.

Byggnaders placering, höjder, orientering och funktion är avgörande och en viktig faktor som påverkar hur människor relaterar till varandra. Höjden på husen och bredden på gatorna har betydelse, liksom bredden på trottoarerna, avstånd mellan träd och storleken på platser och parker.

Grundskalan anpassas i mötet med lägre bebyggelse och höga hus provas i de fall där de kan bidra positivt

till stadsbilden. När staden utvidgas kan en mellanskala tillföras med lägre byggnader som skapar en mjuk övergång till villabebyggelsens lägre skala. En mänsklig skala förutsätter också ett finmaskigt gatunät utan allt för stora kvartersstorlekar och massiva volymer. Kvarter bör delas in i flera avläsbara byggnadsdelar med täta entréer för en attraktiv och varierad - i motsats till enförmig stad.

Nedan beskrivs ett antal referensbilder över tätheten i centrala Huddinge som korrelerar med de områden som beskrivs i kartan på föregående sida. Tät stadsbebyggelse, medeltät stadsbebyggelse och mindre tät stadsbebyggelse.

Exempel på tät stadsbebyggelse (rött på kartan): Stads kvarter med hög täthet med en generell skala på sex våningar, med enstaka inslag av högre bebyggelse. Centrala Huddinges kärna med Huddinge centrum, Storängen och Kvarnbergsplan. Motsvarande täthet som i exempelvis Annedal. (Bild: Karin Segerdahl)

Exempel på medeltät stadsbebyggelse längs strategiska stråk (gult på kartan). Stads kvarter med generell skala upp till 4 våningar. Framförallt längs med stråk samt i delarna närmast Huddinge centrum både på Fullerstasidan och Sjödalenssidans. Motsvarande täthet som i Järla Sjö i Nacka (Bild: wikipedia)

Exempel på mindre tät stadsbebyggelse (grönt på kartan). Kvarter med villor, radhus och stadsvillor i en skala upp till 3 våningar både i flerbo-stadshus samt stadsradhus. Motsvarande täthet som i Hammarbyhöjden. (Bild: Karin Segerdahl)

Tätt och blandat ger småstadens fördelar

Utveckla genom förtätning, omvandling och varsam komplettering

Fortsatt omvandling till stadsmiljöer

Utvecklingen av centrala Huddinge kommer till stor del att ske genom förtätning i befintlig miljö samt genom viss omvandling av befintliga områden. När detta sker ska utvecklingen bidra till att skapa stadskvaliteter för såväl det befintliga som det nya. De tekniska rummen såsom parkeringsplatser och gator omvandlas till sociala och mänskliga rum som bidrar till kvaliteten i stadsrummet på olika sätt. Det kan till exempel innebära att bebyggelsen stärker stråkens karaktär genom aktiva bottenvåningar, grönska eller trygghetsskapande åtgärder. Utvecklingen i centrala Huddinge delas upp i tre delar, omvandling, förtätning och varsam komplettering. Utanför dessa områden bedöms det inte ske någon större förändring fram till 2050.

Omvandling

Omvandling av verksamhetsområden fortsätter i Storängen samt vid Lännavägen och delar längs med Glömstavägen. I Storängen pågår redan omvandling och omfattande ändring av bebyggelsestruktur och innehåll. Gatustrukturen justeras och blandad bebyggelse med tydlig kvartersstruktur skapas. Även gymnasieområdet vid Kvarnbergsplan omvandlas på sikt och bebyggs med bostäder med tydlig kvartersstruktur. Inslag av arbetstillfällen och service eftersträvas i dessa områden. Även delar av området kring Glömstavägen föreslås omvandlas från dagens struktur. År 2050 kommer Glömstavägen vara kommunal och en stor del av

trafiken kommer att ha flyttats över till tvärförbindelse Södertörn, vilket skapar möjligheter att utforma vägen till en tydligare stadsgata som ramas in med bostäder.

Förtätning

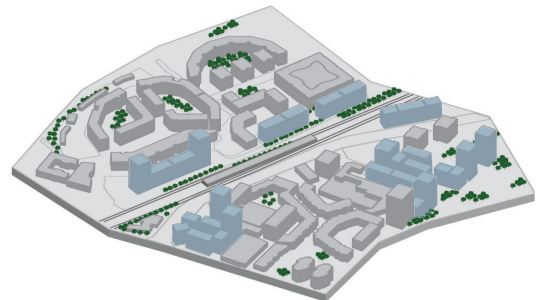
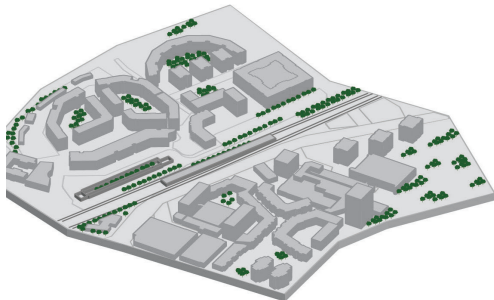
En stor del av utvecklingen i centrala Huddinge innebär att ny bebyggelse kompletterar befintlig bebyggelse i de strukturer som finns idag. Detta sker exempelvis i Huddinge centrum, delar av Kvarnbergsplan och längs Kommunalvägen där områdena kompletteras med både nya byggnader och om- och tillbyggnader. Större markparkeringar bebyggs, gaturum omformas till trevligare stråk för gående och cyklister men erbjuder till viss del även ny byggbar mark. Byggnader byggs gärna på med tillkommande våningar. Även i Rosenhill och stora delar av Fullersta finns potential för förtätning i den befintliga miljön.

Varsam komplettering

I och kring delar av Hörningsnäs, Kommunalvägen och kring delar av centrum finns områden med värdefull kulturmiljö. Områdena är dock centralt belägna med god möjlighet till förtätning på bland annat befintliga parkeringsytor och annan outnyttjad mark och i vissa fall påbyggnader av befintliga byggnader för ökat markutnyttjande. Här föreslås därför en varsam komplettering i befintlig miljö tillåtas. Stor hänsyn ska tas till omgivningen vid utveckling i dessa områden.

Omvandling: Ovan visas en princip för hur omvandling av ett område skulle kunna gå till. Bilderna visar hur utveckling kan gå till och bör inte ses som ett förslag till utformning. Illustration: Ettelva arkitekter

Förtätning: Ovan visas en princip för förtätning av Huddinge centrum. Bilderna visar hur utveckling kan gå till och bör inte ses som ett förslag till utformning. Illustration: Ettelva arkitekter

Varsam komplettering: Ovan visas en princip för hur en varsam komplettering skulle kunna se ut. Bilderna visar hur utveckling kan gå till och bör inte ses som ett förslag till utformning.

Tätt och blandat ger småstadens fördelar

Utveckla genom förtätning, omvandling och varsam komplettering

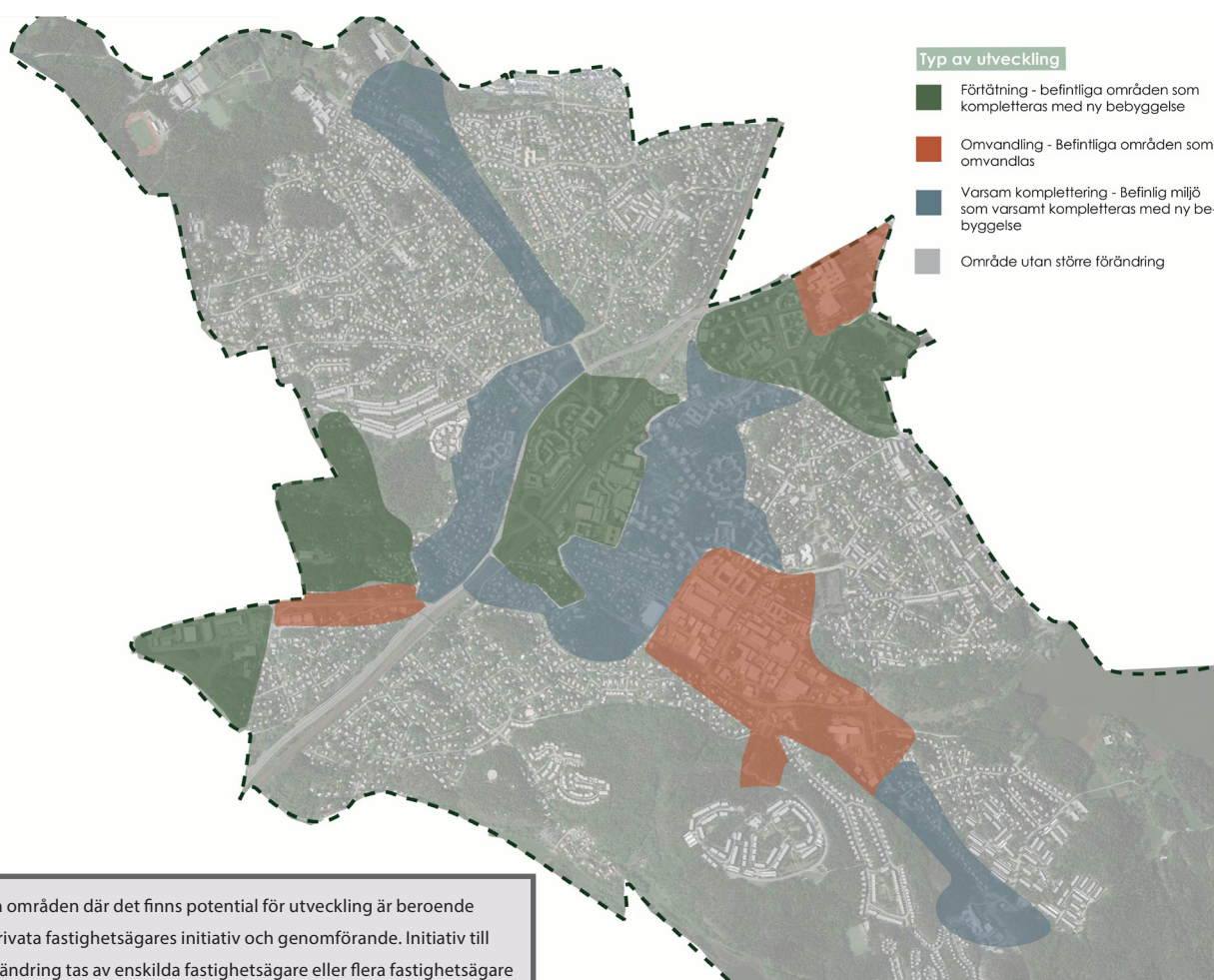
Utveckling av villaområden

Längs Ävägen, Storängsleden, Lännavägen mot Balingsnäs samt i områdena närmast Huddingevägen finns det potential för att villabebyggelse på sikt kan kunna omvandlas till mer tät och urban stadsbebyggelse med en blandning av bostäder, service och arbetsplatser.

Detta är områden med god tillgång till kollektivtrafik och där det goda men bullerutsatta läget i en framtid kan lämpa sig bättre för flerbostadshus. Det är även ett sätt att utvidga Huddinge centrumskärna i stråk och erbjuda ett mer varierat utbud av bostäder och service i dessa områden.

Vid utveckling av villaområden är det särskilt viktigt att beakta mötet med den villabebyggelsen som finns kvar avseende skala och gestaltning.

Utveckling av villafastigheter till stadsbebyggelse sker på privata fastighetsägares initiativ. Initiativ till planändring tas av enskilda fastighetsägare eller flera fastighetsägare tillsammans. Utvecklingsplanen visar kommunens vilja och vision för hur kommunen ska utvecklas i centrala Huddinge och är en övergripande inriktning för hur man vill att marken ska användas just här. Planen är dock inte juridiskt bindande och inte heller tvingande.

Flera områden där det finns potential för utveckling är beroende av privata fastighetsägares initiativ och genomförande. Initiativ till planändring tas av enskilda fastighetsägare eller flera fastighetsägare tillsammans. Utvecklingsplanen pekar ut en möjlig utveckling för Sjödalen och Fullersta fram till 2050.

Tätt och blandat ger småstadens fördelar

Behålla och utveckla funktionsblandningen

Sträva efter en blandning av bostäder, arbetsplatser och service

Tillväxt mäts ofta i antal bostäder men en stad behöver också arbetsplatser, service och ytor för rekreation och fritid. Centrala Huddinge ska växa genom förtätning i kollektivtrafiknära lägen och genom hushållning med mark och naturresurser. Att bygga blandat medför att fördelningen av aktiviteter som tar plats blandas och integreras. Att människor har olika anledningar för att röra sig i de gemensamma gaturummen olika tider på dygnet och veckan ger en tryggare stad. Centrumkärnan som helhet planeras för fortsatt blandstad. Handel och service planeras att fortsatt utvecklas framförallt vid Huddinge station och Huddinge centrum. För området är det viktigt att det tillkommer studentbostäder i strategiska lägen eftersom studenter skapar liv i centrala Huddinge samt rörelser mellan centrala Huddinge och Flemingsberg som är positivt för båda områdena.

Ett varierat utbud av bostäder och upplåtelseformer
Blandade upplåtelseformer och bostadstyper ska finnas för att skapa ett centrala Huddinge för alla. Den demografiska sammansättningen i Huddinge idag är relativt blandad. Jämfört med övriga delar av kommunen är andelen barn liten. I området är en låg andel av befolkningen öppet arbetslösa och andelen högutbildade är något högre än i flera andra delar av kommunen.

I utvecklingen av centrala Huddinge är det viktigt att ta vara på såväl det förtätningstryck och den förtätningssmögghet som följer men även att skapa en blandning av olika bostäder för att bjuda in fler personer att bosätta sig här.

Utveckling av handel och arbetsplatser

Med den befolkningsökning som väntas i och med 10 500 nya bostäder är en rimlig bedömning att det finns goda förutsättningar för minst 500 nya arbetstillfällen och potential för ytterligare 1500 arbetsplatser på längre sikt. Den största andel arbetstillfällen som tillkommer bedöms vara inom skola, förskola, vård och handel. Det är nödvändigt att ta hänsyn till att 1200 arbetstillfällen försvinner i och med Storängens omvandling. Därmed är det betydelsefullt att Huddinge centrum är kommunens administrativa centrum och att kommunhuset även ligger här.

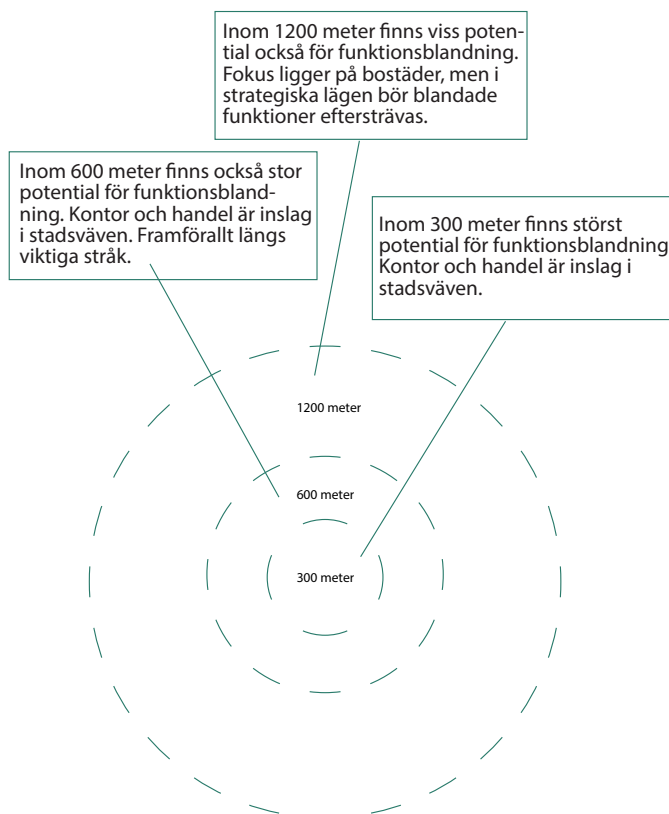
Inom 300 meter från Huddinge station föreslås det plats för mer verksamheter, service och funktioner som lockar många personer och flera målgrupper. Kring Huddinge station och Huddinge centrum uppmanas särskilt dagligvaruhandel, kultur, kontor, småföretag och gymnasieskola.

En utveckling av den upplevelsebaserade servicen skulle gynna Huddinge centrum. Offentliga och privata verksamheter bör fortsättningsvis dra mer nytta av varandra. Teater och bio gynnar till exempel kvällsöppna restauranger och butiker. Parker och idrottsanläggningar kan samverka med skolor. Med en ny entré till pendeltåget utökas området där dessa funktioner kan vara aktuella. Bullerstörda ytor kan användas för stadsintegrerat näringsliv, verksamheter, service, idrott och mobilitetslösningar.

Tjänsteföretagen, särskilt de kunskapsintensiva, har höga krav på sin lokalisering och vill etablera sig i funktionsblandade stadsmiljöer och med närhet till spårbunden kollektivtrafik. Huddinge centrum har ett strategiskt bra läge nära kollektivtrafik och med närhet till såväl Flemingsberg som Stockholms innerstad.

Hyresnivåerna i centrum bedöms för moderna kontor kunna uppnå den nivå som krävs för att skapa en lönsam kontorsetablering. Huddinge centrum har redan idag kommunens lägsta vakansgrad för kontor och har goda förutsättningar för kunskapsintensivt näringsliv som tas till vara och utvecklas i denna plan. Plats finns för arbetstillfällen inom kunskapsintensivt och tjänsteproducerande näringsliv i arbetsplatsintensiva verksamheter med moderna och yteffektiva kontors- och verksamhetslokaler vid Huddinge centrum, längs Kommunalvägen och Storängsleden närmast pendeltåget. Även den fortsatta blandningen i utbud av service och bostäder bedöms inverka positivt på möjligheten till kontorsetableringar.

Inom 600 meter från Huddinge station finns det stora möjligheter att få till en god blandning av funktioner och verksamheter. Längs bland annat Sjödalsvägen och Kommunalvägen kan skola, uteserveringar, träningslokaler, vårdcentraler med fördel placeras. Även de nya områden som byggs ska bidra till blandstaden. Utveckling inom 600 meter från stationen ska bidra till en ökad blandning av funktioner.

Tätt och blandat ger småstadens fördelar

Behålla och utveckla funktionsblandningen

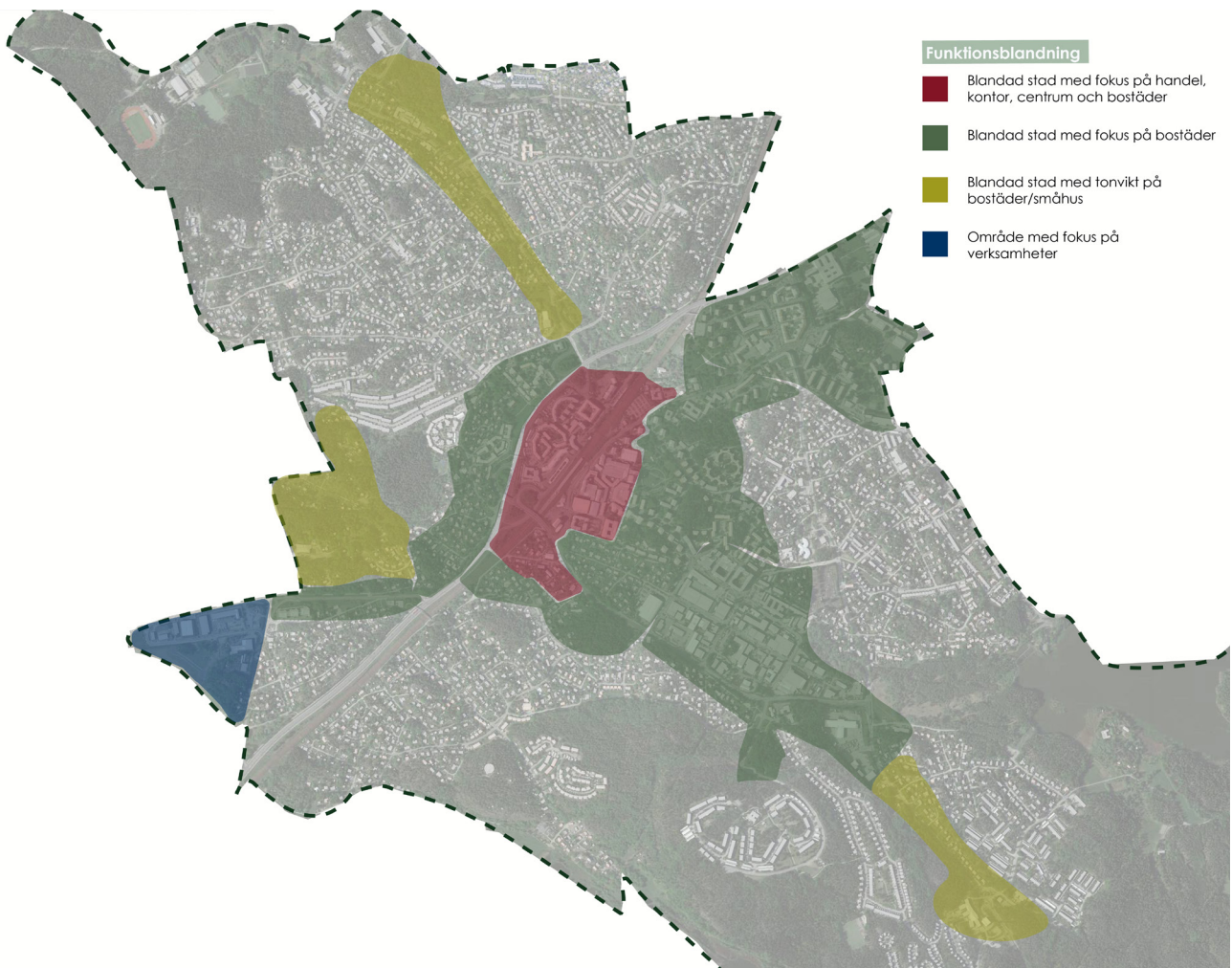
Inom 1200 meter från spårstation är det framförallt fokus på bostadsbebyggelse, men det finns stora möjligheter att få till en lokal blandning funktioner även inom dessa områden. I strategiska lägen som vid bland annat Kvarnbergsplan bör arbetsplatser fortsatt finnas och lokala centrum kan etableras inom dessa områden.

I övriga delar av utvecklingsplanen ska befintligt näringsliv bestående av många småföretagare ges möjlighet att drivas och utvecklas. Småföretagare ska kunna driva sina verksamheter som idag, men även ges utrymme att växa. Detta säkerställs till exempel genom utpekade platser lämpliga för lokaler men även

genom att bevara prisvärda lokaler och mark i Sjödalens och Fullersta. Att det befintliga näringslivet ges möjlighet att växa i kommunen säkerställer olika typer av lokala arbetstillfällen och erbjuder arbete till en blandad befolkning.

Verksamhetsområdet - Vårdkasen

Verksamhetsområdet vid Vårdkasen föreslås utvecklas enligt gällande detaljplan. Här kan det finnas anledning att förlägga stadsstödjande verksamheter så som kundnära citydistribution, olika fastighetstjänster eller service som skulle kunna försörja centrala Huddinge och även Flemingsberg.

Tätt och blandat ger småstadens fördelar

Behålla och utveckla funktionsblandningen

Förskolor och skolor

Behovet av nya förskolor och skolor prioriteras i utvecklingen i centrala Huddinge. Inom området finns det behov av renovering och modernisering för att möta dagens och framtidens krav på läromiljö. I Sjödalén och Fullersta finns idag sju grundskolor och 25 förskolor. Till de 4500 bostäder där detaljplanering redan pågår planläggs nu mark som möjliggör fem nya förskolor. Planering pågår också för två nya grundskolor, Storängen och Östra Balingsnäs, samt att Tomtbergaskolan byggs ut för att öka kapaciteten.

Utöver dessa krävs det fler förskoleplatser och skolplatser när centrala Huddinge fortsätter att växa. Översiktligt kan det behov som uppstår av de 10 500 bostäderna uppskattas till cirka 1200 förskoleplatser och 1900 skolplatser. Utöver pågående planering skulle det innebära ett behov av cirka sju nya förskolor och en till två nya skolor. Det är viktigt att noga följa upp hur behovet av lokaler för skola och förskola kan lösas över tid. Behovet av att bygga nya lokaler beror bland annat på hur kapaciteten ser ut i befintliga skolor och förskolor vid aktuell tidpunkt och om toppbelastningar kan lösas genom tillfälliga lösningar. Kartan nedan visar var förskolor och skolor planeras nu samt var behovet av förskoleplatser bedöms uppstå främst efter 2030 möjliga. Möjliga lokaliseringar för förskolorna visas på kartan, medan placering av 1-2 nya grundskolor är mer osäker och därmed inte pekats ut. Exakta lokaliseringar för de kommande förskolorna och skolorna kommer att fortsätta att utredas.

Att samla och samnyttja resurser bidrar till att samma lokal eller plats kan användas av olika personer eller organisationer vid olika tider på dygnet, under veckan eller året. Stråken som omger en lokal eller plats som samnyttjas bidrar till rörelse vilket skapar liv och trygghet. Grundskolor och förskolor bör ligga i anslutning

till park eller grönområde. Säkra gång- och cykelvägar ska alltid finnas till skola och förskola. Skolbyggnader kan med fördel byggas i två till tre våningar för att skapa ett tydligt möte med intilliggande gaturum och spara både plats och ge förutsättningar för bättre intern kommunikation. Lokaler som kan samnyttjas placeras mot gaturummet för att skapa möjlighet för en egen entré som kan användas utanför skoltid. Idrottshallar planeras för att även fungera för föreningars behov. Yta för utemiljön prioriteras och ska följa Huddinge kommuns råd och riktlinjer för utemiljöer.

Nya detaljplaner för förskolor och skolor bör vara flexibla så att byggnader och lokaler kan användas till annan verksamhet i framtiden. Placering av förskola och skola intill varandra bidrar också till flexibelt utnyttjande över tid.

Äldreboenden och LSS-boenden

Till 2030 kommer Huddinge kommun som helhet att växa med närmare 50 procent, en stor befolkningstillväxt. Sett till åldersfördelning är tillväxten ganska jämn över åldrarna. Dagens befolkningsstruktur kommer att bibehållas till stor del. Dock sticker den äldsta gruppen ut och kan nästan dubblas fram till 2030. Befolkningsökningen kommer även generera ökad efterfrågan på andra typer av bostäder inom social omsorg, såsom äldreboenden, LSS-boenden och servicebostäder. Som regel bör LSS- och gruppboenden integreras i utvecklingen av bostäder och arbetsplatser i centrala Huddinge och spridas ut i kommande projekt i området.

Utvecklingsplanen visar förslag på lokalisering för ett nytt äldreboende längs med Ävägen. Om behov av nya äldreboenden uppstår bör de samlokaliseras med förskola eller bostäder för effektivt markutnyttjande och driftsfördelar.

Alla möts i hela Huddinges vardagsrum

Möjliggöra för möten året om för alla

Skapa plats för möten året om för alla

Det finns redan idag ett relativt stort utbud i centrala Huddinge av olika offentliga rum såsom torg, en stadsdelspark, närparker men även offentliga mötesplatser inomhus såsom bibliotek, simhall och andra kulturfunktioner. De ger möjlighet till möten mellan människor för utbyte av idéer, kultur och skapar förutsättning för integration. När centrala Huddinge växer och blir tätare behövs dock nya parker och torg samtidigt som befintliga behöver utvecklas. Utvecklingen medför också att behov av fler anläggningar och ytor för lek, idrott och kultur uppstår. Genom att satsa på kultur, konst och synliggöra områdets historia och kulturmiljöer stärks centrala Huddinges identitet.

Offentliga rum stärks som alla andra rum genom tydliga avgränsningar, till exempel med "väggar" i form av intilliggande, utåtriktad bebyggelse. Andra sätt att tydliggöra och stärka det offentliga rummet kan vara med hjälp av planteringar, träd, plank, häckar och murar. Avgränsningarna kan, förutom att skapa tydligare platser och större orienterbarhet, i många fall även bidra till att minska buller och andra former av negativ påverkan från trafiken. Gestaltning och utformning är viktigt för såväl de offentliga, privata och halvprivata mötesplatserna. Genom arkitektur, konst, möblering, grönska, överblickbarhet, orienterbarhet, belysning, upplevd trygghet, god ljudmiljö, frisk luft, bra mikroklimat och låga hastigheter kan attraktiva mötesplatser skapas.

Mer privata mötesplatser såsom innergårdar kan utformas för möten mellan olika människor. I utpekade stråk kan även den halvprivata förgårdsmarken utformas för att stärka upplevelsen av hela Huddinges vardagsrum och uppmuntra till möten mellan människor.

Fler trivsamma och trygga torg och parker

I centrala Huddinge finns sju närparker idag, främst i områden en bit från centrum. Cirka åtta nya närparker föreslås i takt med att området utvecklas. Dessa behövs både för att skapa grönare miljöer i de centrala delarna men även för att möta upp det ökade besöksstrycket som väntas i och med fler bostäder och arbetsplatser i området. Torg och parker ska planeras för att rymma flera olika aktiviteter och målpunkter för människor i olika åldersgrupper med olika intressen och behov. En trivsam park, ett myllrande torg eller en spännande lekplats skapar en känsla av stolthet och blir något som man besöker även som boende utanför kommunen eller från andra delar av kommunen. Det är också en demokratisk rättighet att det finns platser för människor att mötas på, det offentliga rummet tillhör alla.

I anslutning till utvecklingen av Storängens industriområde, mellan Lännavägen och sjön Trehörningen skapas ett stort grönområde med tillhörande parkstråk.

Norr om Storängens industriområde, mellan Lännavägen och Centralvägen finns ett kolonilottsområde. Genom att bevara delar av kolonilottsområdet och säkerställa det för framtiden genom att området och utveckla så att det blir en integrerad del av stadsplaneringen. Parker, torg och de rekreativområdena beskrivs mer detaljerat inzoomningskapiteln.

Principbild som visar olika nivåer på mötesplatser torg, parker, idrott- och kultursändamål och ytor för delaktighet. Illustration: Ettelva arkitekter.

Alla möts i hela Huddinges vardagsrum

Möjliggöra för möten året om för alla

Befintliga torg och parker som utvecklas:

- Sjödalsorget
- Entréorget Fullersta
- Fullersta torg
- Gymnasietorget

- Sjödalsparken
- Rådsparken
- Fullerstaparken
- Kyrkdammsparken

Nya torg och parker

- Nytt torg vid Fullersta Bio
- Nytt entréorg till Balingsnäs
- Nytt torg i Storängen
- Nytt torg Kvarnbergsplan
- Entréorget vid Huddinge centrum

- Ny park Storängen
- Ny park Trehörningen
- Ny park Balingsnäs
- Ny park Sörskogen
- Ny park vid Lännavägem
- Ny park vid Huddinge gymnasium
- Ny park Solgård
- Ny park Solgårdsskolan
- Ny park Rosenhill
- Ny park Kvarnberget
- Ny park Ävägen

Alla möts i hela Huddinges vardagsrum

Låta kultur, konst och idrott ta plats

Behovet och betydelsen av kultur och idrott

Centrala Huddinge erbjuder idag ett brett utbud av kultur, idrott och fritidsaktiviteter, något som ger värde och livskvalitet i området. Ett rikt kultur- och fritidsliv som bidrar till en meningsfull fritid attraherar nya invånare, besökare och företag. Stimulerande, trygga och kreativa miljöer med plats för lek, kultur, rörelse och häng med kompisar bidrar till att barn och unga också upplever att staden tillhör dem. När centrala Huddinge får fler invånare ökar efterfrågan på kultur och fritidsverksamhet och behovet av funktionella lokaler.

Med cirka 10 500 tillkommande bostäder bedöms underlag finnas för bland annat 1-2 nya idrottsplatser. I Storängen pågår planering av en idrottshall och en fullstor fotbollsplan. Befintliga idrottshallar och idrottsplatser i centrala Huddinge bevaras och utvecklas. Nya idrottshallar och fotbollsplaner anläggs med fördel i anslutning till skolor för att underlätta samnyttjande. Att röra sig enkelt blir allt viktigare så belysta och på andra sätt trygga löpslingor och utegym bör tillkomma. Fler ytor för spontanidrott kommer också att krävas och behöver införlivas i stadsbebyggelsen.

Scen- och kulturverksamhet finns bland annat i Tonsalen, aulan i Huddinge gymnasium och i ABF-huset. Biograf saknas i området. Kulturverksamhet genom föreningslivet bedrivs på Folkes i Huddinge centrum. I dagsläget täcker detta rätt väl lokalbehoven ur ett kulturperspektiv. Kommunens huvudbibliotek som idag ligger vid kommunhuset har ett stort upptagningsområde och en viktig funktion både som gränsöverskridande mötesplats och för ökad sammanhållning i området. Det är viktigt att biblioteket har ett centralt och kollektivtrafiknära läge i staden.

Huddingehallen intill Huddinge gymnasium är en mycket populär simhall för hela kommunen. Eftersom den är byggd på 1970-talet är den i behov av renovering eller eventuellt ersättas av en ny. Utvecklingsplanen visar på möjligheten att placera en eventuell ny simhall inom gymnasieområdet. Såväl bibliotek, som simhall skapar attraktiva målpunkter och dessa i sin tur skapar möjlighet för andra verksamheter att etablera sig i anslutning och skapa ett kluster av funktioner som kan stärka varandra.

Idrottsytor inom centrala Huddinge används av aktiva från hela kommunen. Ökat samnyttjande behöver utvecklas, till exempel kan en fotbollsplan användas till andra aktiviteter och välkomna olika användare. Det finns mycket att vinna på att utöka samnyttjade av lokaler som i vissa fall står tomma under kvällar och helger. Ur ett långsiktigt hållbarhetsperspektiv är det också bra om lokalerna utformas flexibelt så att de kan anpassas efter olika behov beroende på förändrade förutsättningar. Ett sätt att integrera kultur och fritidsverksamheterna i stadsbebyggelsen är att utforma ny bebyggelse med lokaler i bottenvåningen i centrala lägen. Då kan fritidsverksamheter, kultur- och föreningsliv finnas tillgängligt samtidigt som det också bidrar till en aktivare och tryggare gatumiljö.

Barn och unga tar plats

I centrala Huddinge är utgångspunkten ett barnperspektiv vid planering av staden. Barnens närmiljö förändras och växer med barnets ålder - yngre barn rör sig mest i och runt hemmet och blir ofta skjutsade till förskola och skola. Ju äldre barnet blir desto mer fritt blir rörelsemönstret. Behovet av lek och mötesplatser förändras således med åldern - småbarn leker mest på lekplatsen nära hemmet och kräver mindre yta. Mellanstore barn kräver större och mer utmanade lektytor med exempelvis bollplan och plats för fri lek. Tonåringar rör sig mer fritt och är därför flexibla med att hitta passande mötesplatser.

En aktiv fritid ska underlättas i vardagen och barn och ungdomar ska på egen hand kunna röra sig tryggt i stadsmiljön. Det behövs platser för spontanidrott, bollplaner, motionsslingor, bad, lekplatser och utegym. Pulkabackar, skidspår och skridskobanor bör finnas vintertid. Under den mörka årstiden är det viktigt att de offentliga rummen är ljussatta så att de upplevs som trygga och tillgängliga. Att låta stadsmiljön innehålla roliga spännande detaljer som stimulerar och underlättar barn och ungas orientering i staden är viktigt.

Det är stor vikt att satsa på verksamheter för barn och unga med hänsyn till att Centrala Huddinge har ett stort upptagningsområde. Utöver det är det också nödvändigt att skapa trygga utemiljöer.

Rådsparken, Huddinge. (Bild: Fredric Sannebro)

Värby, Huddinge. (Bild: Maja Brand)

Alla möts i hela Huddinges vardagsrum

Låt kultur, konst och idrott ta plats

Temporär arkitektur

Ett sätt att skapa attraktionskraft och intresse för en plats inför kommande planering eller när användningen för en plats ändras är att använda sig av temporär arkitektur. Tillfällig gestaltning och tillägg i stadsmiljöer är många gånger ett bra sätt att aktivera platser och skapa dialog kring en plats. Att använda en fastighet eller byggnad för tillfälliga aktiviteter i väntan på kommande utveckling kan leda till att intresset höjs för platsen och även innebära en värdeökning för fastigheterna. Exempel på användningsområden kan vara en tillfällig park, sommargågata, paviljong, scen, servering och konstutställning. I centrala Huddinge är det angeläget att områden upplevs som attraktiva även under byggtiden, kanske särskilt i Storängen där utbyggnad kommer att pågå under en lång tid.

Konst

I centrala Huddinge ska konsten ta plats för att bidra till identitetsskapande, trivsamma och kreativa miljöer både för invånare och besökare. Konsten finns i de offentliga rummen såsom parker, torg men också offentliga byggnader som i skolor, äldreboenden och idrotts-hallar. Det kan vara skulpturer, markbeläggningar, konstinstallationer eller skyltning. Det kan också röra sig om tillfälliga installationer av konst. På så sätt kan platser uppmärksammas som ska planeras eller förändras i dialog med invånarna. Ett konstverk kan berätta om platsens historia och bidra till att se samtiden ur ett nytt perspektiv. Inom området uppmuntras byggaktörer att tillföra sina kvarter konst. Idag finns det mest konst i anslutning till Huddinge centrum varför konst i andra delar av Sjödalen och Fullersta är särskilt angeläget i samband med nya exploateringsprojekt.

Konst bidrar till reflektion och upptäckarglädje hos invånare. Konsten bär minnen och fungerar som katalysa-

tor för samtal, tankar och perspektivförskjutningar. Den offentliga konsten är dessutom ett av de mest tillgängliga konstnärliga uttryck vi har i våra vardagsmiljöer. Att känna sig delaktig och få möjligheter till medskapande kan leda till en känsla av ökad stolthet för sitt område. Ett sätt att utveckla den konstnärliga verksamheten är att upplåta avtal med fastighetsägare för att möjliggöra för konstnärlig verksamhet att verka i kommunen. Det kan vara äldre lokaler på väg att rivras som kan passa exempelvis scenkonst, cirkus eller ateljéer.

Ta vara på eldsjälarna, deltagande och medskapande
En inriktning i visionen för centrala Huddinge är att stadsdelen ska vara inbjudande och tillåtande. Hit är alla välkomna och här finns utbud för många. En viktig del i detta är att lokalisera och ta vara på de eldsjälarna som finns. Genom att utgå ifrån vem som använder platsen och hur och inte minst tillvaratagandet av deras kunskap, skapas goda förutsättningar för att kommande planering kan göras på ett medvetet sätt. I den fortsatta utvecklingen bör det också eftersträvas samarbeten med lokala konstnärer och föreningar. Det är också angeläget att få in fler aktörer vad gäller konst och konstnärlig produktion.

Flexibilitet

Att en byggnad kan fylla olika användningsområden samt förändras över tid är positivt. Exempelvis så kan två olika verksamheter dela på en del gemensamma kringutrymmen. Byggnader och platser kan utformas för att användas av olika verksamheter över tid. Fastigheter kan även anpassas för att kunna omvandlas till något annat. Förändrade preferenser kräver flexibilitet i nya lokaler så de kan anpassas till nya aktiviteter som efterfrågas.

Inspirationsbild på hur kultur kan användas i offentliga miljöer. Häberparken (Foto: Maja Brand)

Inspirationsbild på tillfällig arkitektur i utveckling av stadsmiljöer från Malmö.

Alla möts i hela Huddinges vardagsrum

Aktivera bottenvåningarna

Lägg uppmärksamhet på bottenvåningarnas utformning

För ett mer hållbart stadsbyggande med plats för möten året runt måste stadsmiljöerna vara levande och blandade. Här utgör bottenvåningarna och deras innehåll en väsentlig pusselbit. Bottenvåningarna påverkar livet i gatumiljön och visar de mänskliga aktiviteterna inuti husen. Bottenvåningarna i centrala Huddinge ska utformas omsorgsfullt med hög entrétäthet, gärna med markerade sockelvåningar, hög detaljeringsgrad och variation. Kartan visar de övergripande tankarna kring var olika typer av bottenvåningar kan placeras. Lokaler för aktiva bottenvåningar prioriteras särskilt kring Huddinge station och Huddinge centrum som har störst potential och kommersiella förutsättningar för ett levande stadsliv. Därutöver prioriteras lokaler utmed huvudstråken såsom Sjödalsvägen, Dalhemsvägen och Kommunalvägen. Gärna i anslutning till torg samt vid hållplatser så kan väntetid användas för shopping, fika, lek och möten.

För framtiden är det svårt att förutse hur handel och butiker kommer att utvecklas, det räcker med att jämföra med hur Sverige såg ut för fyrtio år sedan för att förstå kraften och omfattningen i utvecklingen. Men aktiva bottenvåningar, oavsett innehåll, kommer att fortsätta att vara en förutsättning för en attraktiv stadsmiljö.

Närmast stationen finns det stora möjligheter att få till aktiva bottenvåningar som bjuder in till möten, men också i de viktigaste stråken mot Storängen och Kvarnbergssplan. I andra områden där en relativt stor utveckling också kommer ske prioriteras bottenvåningar med öppna fasader som bidrar med både liv och trygghet. I de områden som framförallt föreslås bestå av bostäder kan fasader med stilla bottenvåningar fungera bra.

Aktiva bottenvåningar

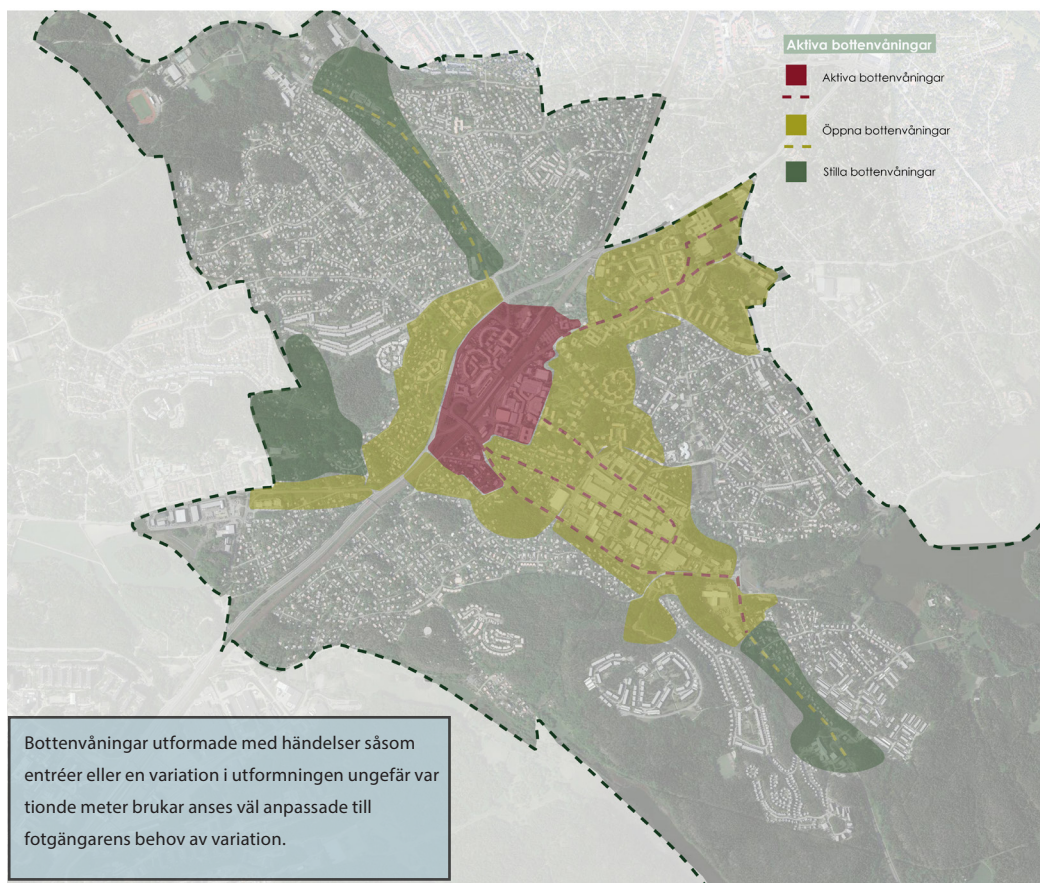
Stor andel kommersiella lokaler samt lokaler för kommunal service. Gestaltas med en hög grad av öppenhet mellan stadsrum och bottenvåning genom många entréer och större glaspartier. Infarter till parkering och garage undviks längs dessa partier.

Öppna bottenvåningar

Huvudsakligen bostäder men hörnlägen kan med fördel användas till kommersiella lokaler eller gemensamhetslokaler för bostäderna. I dessa lägen är den visuella kontakten mellan gata och bottenvåning viktig.

Stilla bottenvåningar

Bottenvåningar ska främst stödja en god boendemiljö. De innehåller främst bostäder där nivån på nedersta boendeplanet generellt ligger något förhöjt från gatan för att undvika insyn, men även mindre kontorsplatser, showroom samt tvättstugor. Belysning i entréer till trapphus och garage, utvändiga trappor, gårdar, portiker och passager ska bidra till att skapa variation och trygghet.

Alla möts i hela Huddinges vardagsrum

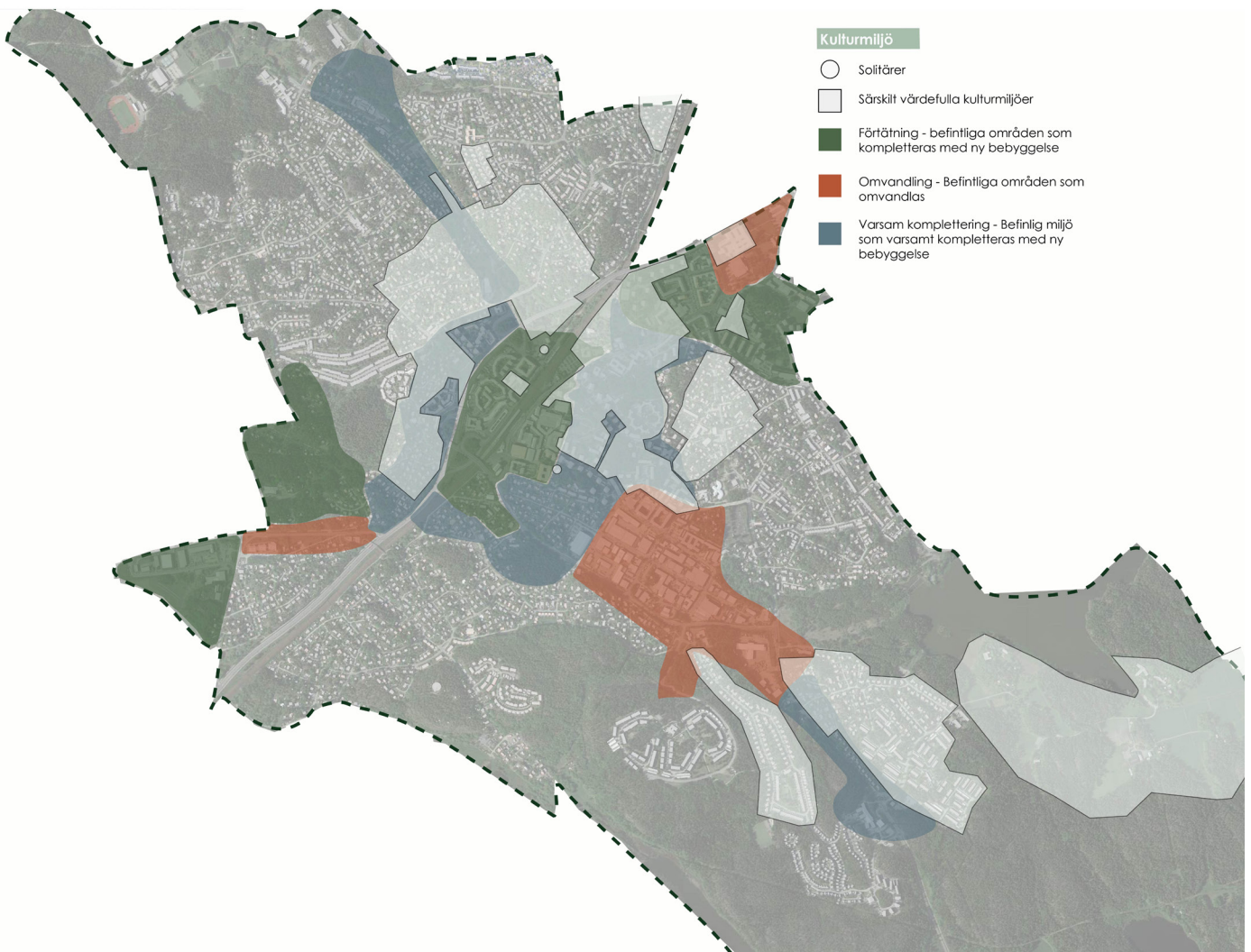
Synliggöra Huddinges historia och kulturmiljöer

Värdefull kulturmiljö

I centrala Huddinge finns värdefulla kulturmiljöer från olika tider vilka utgör läsbara årsringar av platsens historia. Att utveckla staden med utgångspunkt i dess historia och kulturmiljö bidrar till att människor känner starkare identitet och tillhörighet till sin stad eller samhälle. Genom att lyfta fram och synliggöra fornlämningar, siktlinjer, landskapssammanhang och kulturmiljöer tydliggörs området identitet.

En stor del av utvecklingen i centrala Huddinge innebär att ny bebyggelse kompletterar befintlig bebyggelse i de strukturer som finns idag. Detta sker exempelvis i Huddinge centrum, Kvarnbergssplan och längs Kommunalvägen där områdena kompletteras med nya byggnader, om- och tillbyggnader. När utvecklingen sker i miljöer som inte nödvändigtvis omfattas av känslig kulturmiljö,

måste fortsatt stor hänsyn tas till den historia och befintliga kvaliteter platserna besitter idag. All utveckling i centrala Huddinge ska ske med utgångspunkt i platsernas befintliga kvaliteter. En konkret strategi för att bevara och förhålla sig till de olika områdenas karaktär och koppling till historien är att återanvända material, symboler eller annat som kännetecknar platsen. Det finns flera olika metoder för att bland annat återanvända material idag. När det kommer till byggnadsmaterial finns det möjlighet att både använda materialet i sin ursprungliga form, men även i nya former och funktioner. Tegelstenar och markbeläggning kan till exempel brytas upp eller krossas för att användas som markmaterial på innergårdar och allmänna platser. Namngivning av gator, torg och platser kan göras med anknytning till historien..

En stor potential framåt är att både hitta och förstärka den identitet som centrala Huddinge besitter idag. Det kan få både nya och befintliga invånare att känna stolthet över sitt område! Utvecklingsplanen måste ta vara på den potential som finns genom att svara på frågor kring hur den tillkommande strukturen och bebyggelsen kan stärka den identitet som finns idag, hur förändringarna kan uppfattas som något positivt, hur det vi planerar kan ge något tillbaka, inte bara till de nya invånarna men också de befintliga. Den fortsatta utvecklingen måste utgå ifrån den identitet centrala Huddinge besitter idag.

Alla möts i hela Huddinges vardagsrum

Synliggöra Huddinges historia och kulturmiljöer

Utveckla ett historiskt stråk

Området kring Kommunalvägen utmärker sig i Huddinge genom sitt långa tidsdjup som central plats, från medeltida sockencentrum till kommuncentrum och pekas därför ut för att bli ett historiskt stråk. Enskilda byggnader och miljön som helhet berättar om kommunens utveckling och välfärdsbyggande. Typisk och högkvalitativ arkitektur på såväl institutionsbyggnader som bostadshusbebyggelse finns i området. Bebyggelsen på ömse sidor om Kommunalvägen representerar olika skeenden i Huddinges historia. Kyrkan, prästgården och kapellet utgör tillsammans med bland andra kyrkskolan, Tomtbergaskolan och kommunalhuset byggnader av högt kulturhistoriskt värde som ska vårdas och bevaras. Nya tillägg och förändringar av dessa byggnader ska utföras restriktivt och antikvarisk sakkunnig ska medverka vid planering och bygglov. De offentliga byggnaderna och bostadshusen kräver stor hänsyn vid renovering och ombyggnad. Ny bebyggelse längs Kommunalvägen måste placeras och få volymer med hänsyn till dessa byggnader och strukturer. Kommunalvägens sträckning och läge har bevarats i enlighet med rekommendationer avseende kulturmiljön liksom värnandet av grönområdet kring kyrkan och prästgården med Rådsparken.

Med anledning av detta föreslås att Kommunalvägen kompletteras med ett historiskt stråk. Detta kan göras genom att tydligt peka ut en viss sträcka längs Kommunalvägen och namnge den. Stråket kan innehålla ett antal föreslagna stopp/intressanta historiska målpunkter där invånare och besökare får information om hur samhället vuxit fram såsom om järnvägen, den historiska dragningen av Kommunalvägen och vad som hände längs med den med information om de objekt som passeras. Det kan göras till exempel med skyltar, appar, podd eller stadsvandring. Stråket kan också förstärkas av ett gestaltungsgrepp eller återkommande element som skyltning, belysning och spår i marken.

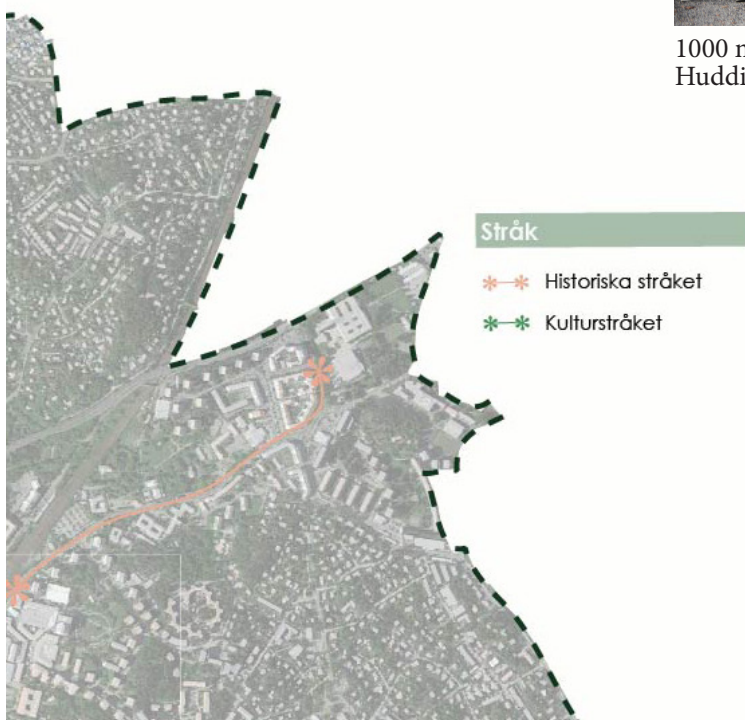
Utveckla Fullersta gård och Fullerstaparken

Fullersta har varit bebott sedan förhistorisk tid. Dess framväxt visar på ett tydligt sätt hur egnahemsområden växt fram längs järnvägen och området präglas av tidens ideal att ta stor hänsyn till den naturliga topografin och den befintliga miljös karaktär. Särskilt värdefull bedöms den välbevarade bebyggelsen längs Backvägen samt Fullersta gård och Fullersta bio vara. Fullersta Bio representerar funktionalismens ideal och är ett tydligt tidsavtryck från de stora föreningsrörelsernas tid, med Folkets hus och KF. Fullersta gård med Fullerstaparken utvecklas till en målpunkt i området. Den fina kulturhistoriska miljön lämpar sig för såväl park, aktiviteter och kultur. Fullersta bio inhyser med fördel allmänna och inbjudande funktioner som tar avstamp i föreningslivet och på så sätt plockar upp dess ursprungliga användning. Parkeringsplatsen framför Fullersta bio bör även den utvecklas till något mer publikt såsom ett nytt torg. Stråket från Huddinge station till Fullersta Bio föreslås utgöra kulturstråket.

Att utveckla ett kulturstråk kan göras på liknande sätt som det historiska medan fokus då blir på andra objekt. Stråket kan också synliggöras genom att tillföra skulpturer, belysning och annan konst.

1000 meter konst, konstutställning som genomförts i Huddinge i många år, Fullersta gård. (Foto: Maja Brand)

Hälsosamt med grönskan inpå knuten

Utveckla en sammanhållen grönstruktur

Utveckla en sammanhållen grönstruktur

En sammanhållen och genomtänkt grönstruktur fyller många funktioner – både ekologiska, ekonomiska men även sociala och estetiska. Genom sin sammanhängande form erbjuder den kvaliteter och funktioner som är viktiga för samhället, exempelvis tystnad, biologisk mångfald, rekreation, upplevelser, vattenrening och luftrening. Grönstrukturen i Sjödalens och Fullersta dominerar av större strövområden och naturreservat i stadsdelarnas utkanter och villaområden och mindre parker i de centrala delarna. I de centrala delarna kommer i huvudsak den framtida exploateringen och förtätningen ske. Det är därför viktigt att behålla och utveckla grönstrukturen i de centrala delarna samt säkerställa att det går lätt att nå naturen i utkanten av området. Områden med höga naturvärden och ekosystemtjänster måste behållas.

De platser som har de högsta värdena för såväl ekosystemtjänster som rekreation är strövområdena och naturreservaten i stadsdelarnas utkanter. För att öka tillgängligheten till dessa och samtidigt utveckla deras vardagsrekreativa funktioner har konceptet *gröna gradienter* utvecklats. De gröna gradienterna symboliserar skalan mellan den gestaltade och utrustade stadsparken och den vilda skogen.

För att tillgängliggöra de större naturområdena bör fler entréer och parker i direkt anslutning till strövområden och naturreservat vid Källbrink, Sörskogen och Balingsnäs skapas. Dessa utvecklas med funktioner och utrustning för att kunna erbjuda en mångfald av olika typer av parkmiljöer i anslutning till varandra. De stråk som sammanbinder de gröna miljöerna är en viktig re-

surs för detta då även stråk kan stärkas med funktioner och platsbildningar.

Ett grönblixt stråk från Gömmaren till Trehörningen behöver utvecklas för att få till en sammanhållen och genomtänkt grönstruktur. Utöver det behöver fler parker byggas i takt med förtätningen i centrala Huddinge. Parkerna ska vara mångfunktionella med en egen identitet och fungera som stimulerande mötesplatser och upplevelserika sociala rum. De ska även bidra till biologisk mångfald, ta hand om dagvatten och fungera som temperatursänkare vid värmeböljor.

Att det finns grönområden som är tillgängliga för alla och där det är möjligt att förflytta sig självständigt och på ett säkert och tryggt sätt är en självklarhet. För att attrahera en bredare målgrupp än de som vanligtvis vistas i naturen ska satsningar göras på promenadstråk till naturliga målpunkter så som till exempel grillplatser, utsiktsplatser och lekplatser. Tydlig och översatt information om allemansrätten är också viktigt för att nå personer med annat modersmål än svenska.

Bra grönområden främjar även barns fysiska och motoriska utveckling. Vistas barn mycket i grönområden påverkas koncentrationsförmågan positivt, de rör på sig mer och är friskare. För barn finns ett samband mellan hur mycket de rör på sig och tillgängligheten till grönområden och lekplatser. Äldre har behov av lättillgängliga, naturliga och rofyllda miljöer. Finns möjligheten för äldre att fortsätta vara aktiva på olika sätt bidrar detta till ett gott äldre.

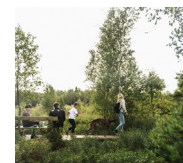
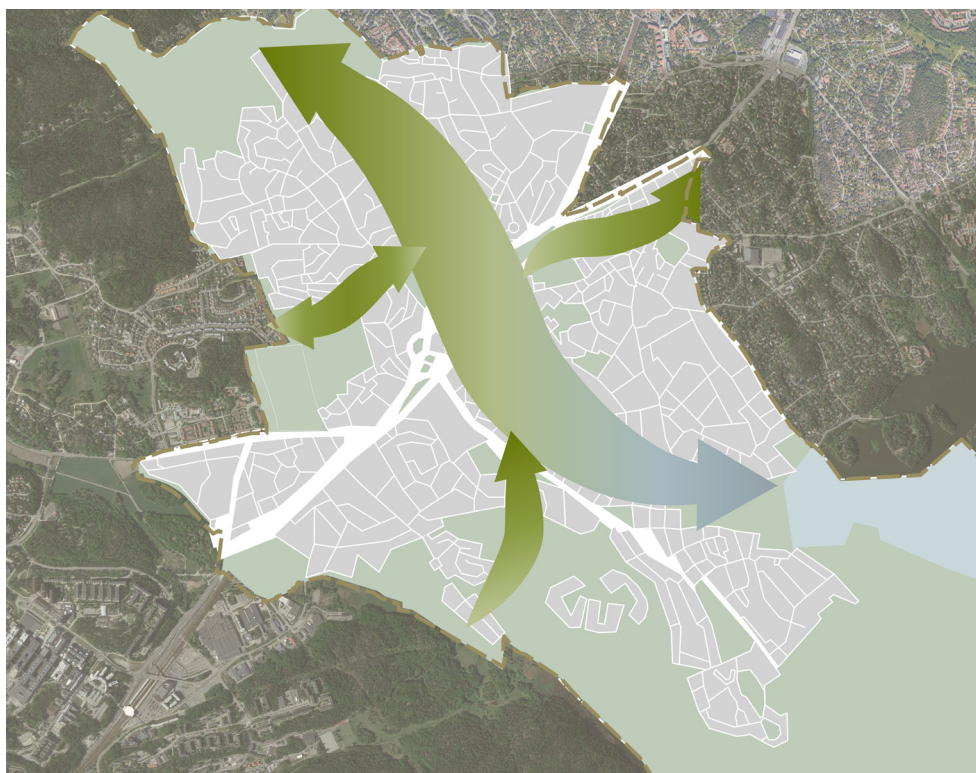

Illustration över grönstrukturens utveckling och sammanhang i centrala Huddinge.

Bilden intill visar hur konceptet gröna gradienter får sitt uttryck på kartan. Från torget, stadsparken, villamattan till den vilda skogen i naturreservatet.

Hälsosamt med grönskan in på knuten

Främja mångfunktionell grönska

Främja mångfunktionell grönska

I en tätare stad med fler invånare blir belastningen på de gröna rummen större och behovet av fler gröna ytor ökar. Mångfunktionella ytor är ett ytbefrämjande sätt att lösa flera behov och funktioner på en och samma yta. Mångfunktionella grönytor kan användas för att skapa platser med sociala kvaliteter i kombination med ytor som främjar biologisk mångfald och bidrar till att minska klimatförändringar. Utöver de utpekade större offentliga rummen är ambitionen att komplettera centrala Huddinge med nya platser och former för grönska. Gröna promenadstråk, fasad- och takgrönska, små offentliga platser och grönskande kvartersmark kan tillsammans bidra till att stärka gröna värden och kvaliteter.

Rekreativa stråk – gröna promenader

För att en grönstruktur ska fungera krävs inte bara mångfunktionella platser som parker, närnatur och större sammanhängande grönområden. Mellan dessa behövs stråk som binder samman de gröna miljöerna och skapar ett rekreativt och funktionellt nätverk. Rekreativa stråk är viktiga då attraktiva gång- och cykelvägar kan få människor att röra sig längre sträckor till grönområden då vägen dit blir en del av en grön, rekreativ upplevelse. Stråken har också en betydelse för att länka samman parker, torg och den urbana grönskan och stärka kopplingarna till den intilliggande naturen och rekreationsområden. Det är viktigt att beakta den sammanbindande funktionen både för människor och biologiska strukturer och i första hand utgå från befintliga strukturer. Stråken är tänkta att koppla samman grönområden i Sjödalen och Fullersta och behöver i många fall stärkas. I dagsläget saknar majoriteten av de identifierade stråken grönska och är i behov av kompletteringar för att fungera som sammanbindande rekreativa grönstråk. De stråk som finns utpekade i Parkprogram för Huddinge kommun utgörs främst av vanliga trottoarer samt gång- och cykelvägar utan grönstruktur och behöver kompletteras för att fungera som rekreativa gröna stråk, också utifrån ett upplevelseperspektiv.

Exempel på ett grönt promenadstråk i Norra Djurgårdsstaden som använder en platsbildning för att tillföra extra mycket grönska. (Bild: Huddinge kommun)

Stråken ska vara variationsrika och vackra grönstråk som inbjuder till aktivitet och rörelse utomhus. Där stråken går längs gator behöver de stärkas med gatuträd och planteringar för att skapa en bättre rekreativ miljö och samtidigt bidra till spridning av fåglar och insekter. Att plantera träd längs gator och arbeta med ekoduker kan generera ekosystemtjänster och öka spridningen mellan områden och på så sätt stärka den biologiska mångfalden. Kopplingen mellan de olika gröna nivåerna utgörs av de gröna promenadstråken. Prioriterade stråk ska agera som ryggrad för framtidsrekreation och koppla samma de större natur- och grönområden samt framtida parker med bostadsområdena. På detta sätt kan Storängen och Huddinge centrum, där den största utvecklingen och förtätningen kommer att ske, tydligt och tryggt kopplas med närliggande parker och närnatur.

Närparker

Avståndet till en park är av stor betydelse för nyttjandet. Barn, äldre och människor med funktionsnedsättning kan ha svårt att gå längre sträckor och behöver utemiljöer som är lätta och säkra att ta sig till. I centrala Huddinge finns ett antal närparker idag, främst i områden en bit från centrum. Dessa bevaras och cirka 11 nya närparker föreslås i den nya strukturen. Dessa behövs både för att skapa grönare miljöer i de centrala delarna men även för att möta upp det ökade besöksstrycket som väntas i och med fler bostäder och arbetsplatser i området.

Koloniområdet i Hörningsnäs

I Hörningsnäs finns ett koloniområde- och odlingslotsförening. Området har stor betydelse som rekreationsyta för boende och förskole-/skolbarn visar analyser som gjorts vid flera tillfällen. Med den stora andel boende som kommer att bo i Storängen när det är färdigutbyggt är det viktigt att värna om grönytor och även låta det bli tillgängligt för fler.

Exempel på grönt promenadstråk, Norra Djurgårdsstaden. (Bild: Huddinge kommun)

Hälsosamt med grönskan in på knuten

Främja mångfunktionell grönska

Grönblått stråk från Gömmaren till Trehörningen
Under många år har det funnits tankar om att utveckla ett grön-blått stråk hela vägen från Gömmaren till Trehörningen, längs med Fullerstaans sträckning. Parallellt med Ävägen löper Fullerstaån, från Källbrink IP i norr, under järnvägen via Kyrkdammen, för att sedan kulverteras under Huddinge centrum och Sjödalen och slutligen nå Trehörningen i söder. Stråket är viktigt för att bidra till den sammanhållande gröstrukturen i Huddinge. Då kopplas de större natur- och grönområdena samman med befintliga och framtida parker och bostadsområden. Stråket bidrar idag, och kan utvecklas ytterligare, med olika ekosystemtjänster och biologisk mångfald. Det grönblåa stråket fungerar som ett sammanbindande rekreativt grönstråk idag men behöver förstärkas. Stråket kan med sina förstärkta värden bidra till ett förbättrat stadsliv och ge ökad livskvalitet för de som bor och verkar i området. Det gröna-blåa stråket kan underlätta för ett hälsosamt och aktivt liv. Stråket kan också bidra till ett promenad- och rekreationsnätverk som främjar kontakt mellan olika områden.

Inom utvecklingen av Storängen pågår redan idag planering för att förstärka det blågröna stråket. Till exempel planeras för mer grönska och fler ytor för synligt vatten i Sjödalsparken, ytterligare parkstråk och gröna gatumiljöer i Storängen, öppet vatten längs Sjödalsvägen, avrinningsstråk i Dalhemsvägen, kombinerad park och översvämningssytor på fastigheterna Hantverket och Aspen.

Längs Ävägen, där ån går i gatunivå, bör Fullerstaån få en tydligare karaktär, och föreslås utvecklas i samklang med den befintliga parkytan i en framtida gestaltning. För att fungera som rekreativt grönt stråk längs gatan behövs investeringar i gatuträd och planteringar för att skapa en bättre rekreativ miljö och samtidigt bidra till spridning av fåglar och insekter. I Sjödalen bör kulverteringen av Fullerstaån undersökas för att finna lämpliga platser att göra flödet synligt. Även där kulverten ligger för djupt för att på ett platseffektivt sätt synliggöra ån kan markeringar i vägbana och gångvägar visa att vattnet passerar. Stråket behöver också utformas så att det går att ta sig förbi stora barriärer som järnvägen och Huddingevägen.

Förgårdsmark

Vissa bostadsmiljöer och kvartersgator utformas med förgårdsmark som bidrar till ett levande gaturum. Grönskande förgårdsmark medverkar till en varierad grönska i gaturummet. Vid planering av förgårdsmark är det viktigt med tydliga gränser mellan privat och of-fentligt så att halvprivata zoner som känns obekväma att använda undviks .

Överbyggda gårdar

Gårdar ska utföras med tillräckligt jorddjup för att möjliggöra god etablering av blommor, buskar, gräs och träd. Upphöjda gårdar ska ha både visuell och fysisk koppling till gatunivå och vara utformade med hög detaljeringsgrad och ge ett grönskande intryck.

Fasad- och takgrönska

Genom att utnyttja de ytor som finns på väggar och tak för grönska kan dessa bidra till en grönare stadsmiljö med gröna utsikter och ökade upplevelsevärden. Gröna väggar och tak har positiva funktioner för den ekologiska hållbarheten i stadsmiljön exempelvis genom att bidra till omhändertagande av dagvatten och kan också kan ha bullerdämpande effekt.

Stadsodling

Genom att möjliggöra för gemensamma odlingar på gårdar, parkmark och andra lämpliga ytor bidrar det förutom med grönska i stadsrummet till social hållbarhet genom att skapa mötesplatser för människor, och ekologisk hållbarhet och ökad biologisk mångfald.

Fickparker och gröna torg

Till karaktären är fickparken ett lummigt grönt rum med ett högt prydnadsvärde, såsom i form av bloms-terplanteringar, vattenspel eller effektbelysning. Fickparkerna fungerar som platser där människor kan återhämta sig, träffa andra och blir därför en del av invånarnas vardagsmiljö. Ett tydligt mål i centrala Hud-dinges utveckling är att integrera grönskan mer i staden. Fickparkerna skapas därför jämnt fördelat i området, generellt kan sägas att det i var fjärde nytt kvarter bör tillkomma en fickpark.

Stadsodling, Norra Djurgårdsstaden (Bild: Huddinge kommun)

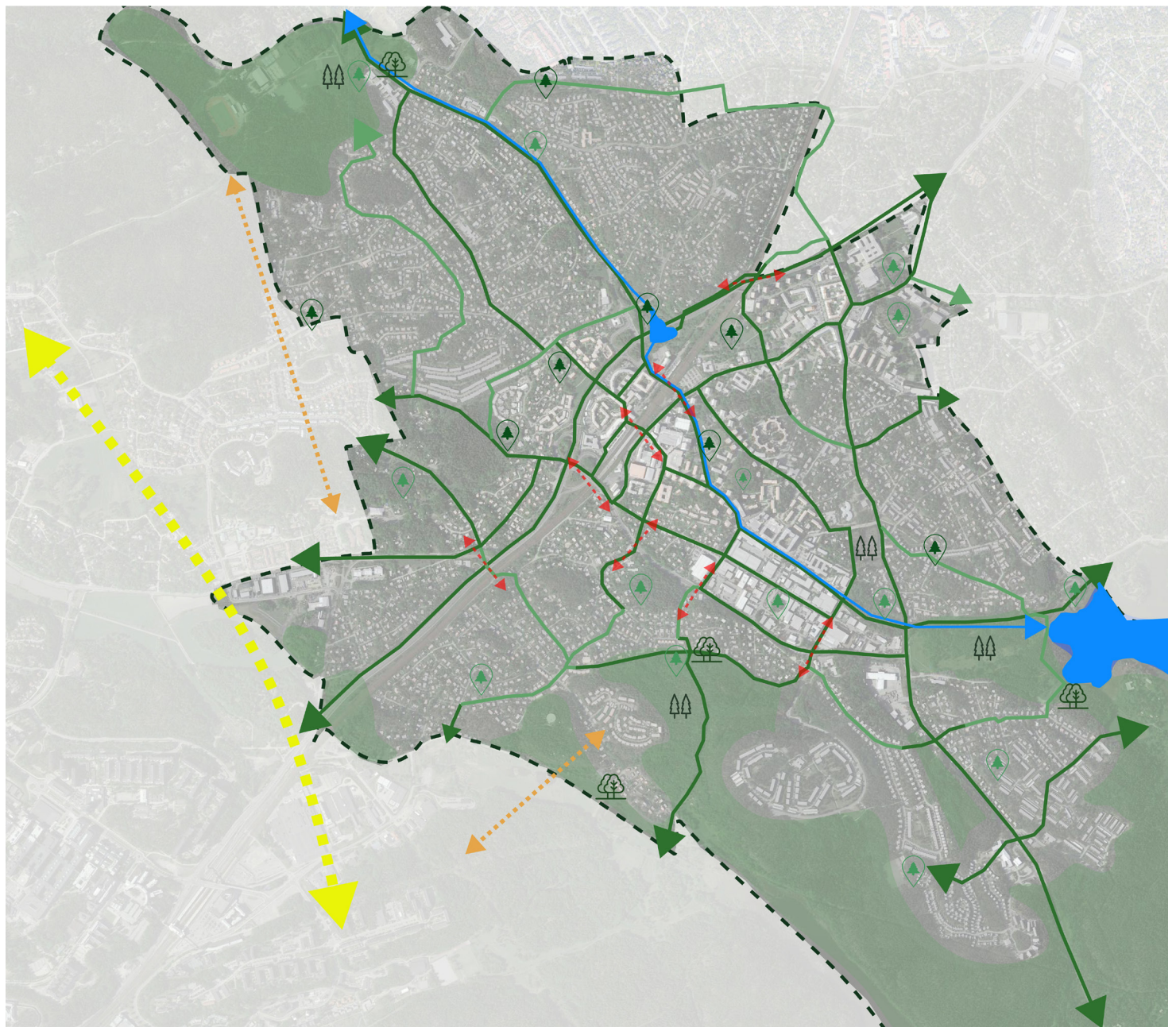
Exempel på fasadgrönska vid Karlbergs station. (Bild: wikipedia)

Hälsosamt med grönskan inpå knuten

Främja mångfunktionell grönska

Grönstruktur

- Befintliga rekreativa stråk med mindre kompletteringsbehov
- Planerade rekreativa stråk
- Blågrönt rekreativt stråk
- Rekreativa kopplingar att förstärka
- Gröna samband att förstärka
- Regionala grönstråk
- Befintliga parker
- Föreslagen park/grön målpunkt
- Entréer till större naturområden
- Gröna rekreationsområden
- Större naturområden

Hälsosamt med grönskan in på knuten

Säkerställa god dagvatten- och skyfallshantering

Säkerställa god dagvatten och skyfallshantering

Vid skyfall, då mycket kraftiga regn kommer under kort tid, kan stora skador och ekonomiska förluster uppstå. När det regnar så intensivt (så kallat 100-årsregn) kommer infiltrationen i grönytor snabbt att begränsas av markens mättnadsgrad, gatubrunnar och ledningsnät går fulla och vattnet däri letar sig upp i mark för att sedan avrinna vidare åt det håll gatorna lutar. Detta leder till översvämningar i olika lågpunkter och upp till en meter vatten kan bli stående på vissa ställen.

Områden som befinner sig i lågpunkter och med hög andel hårdgjorda ytor finns i Sjödalen. Där finns mycket bebyggelse och området har låg infiltrationskapacitet vilket ökar risken för stående vatten. Även Huddingevägen riskerar att drabbas av översvämningar då den passerar genom flera lågpunkter. Vägsträckan passerar även områden med stabilitetsproblem vilket kan leda till skred och ras vid kraftiga regn. I riskområden för översvämningar behöver kommunen och byggaktörer vara särskilt uppmärksam på frågan och göra detaljerade skyfallsutredningar i varje projekt.

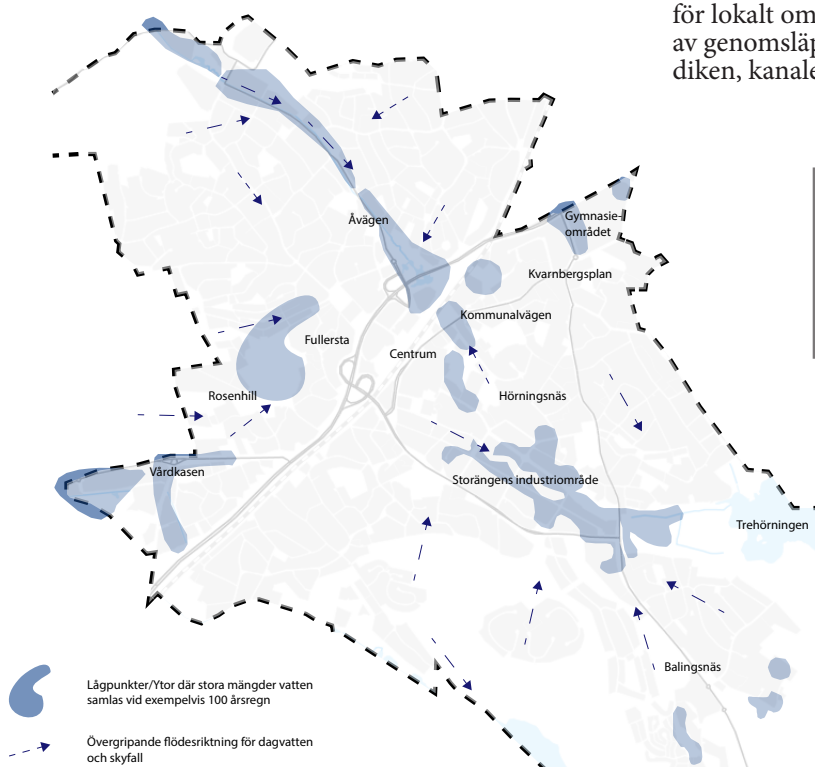
För att skydda centrala Huddinge mot ett 100-årsregn och för att skapa en hållbar skyfallshantering måste vatten ledas bort från byggnader och viktig infrastruktur till ytor som magasineras vatten tillfälligt eller till stråk som leder bort vattnet. Ytor behöver reserveras för skyfalls- och dagvattenhantering. Bebyggelsen ska anpassas efter vattnets naturliga flödesvägar för att minska risken för översvämningar. Vatten kan ledas till större och mindre grönytor till exempel Sjödalsparken, Gymnasieområdet och området vid Trehörningen. Även torg och idrottsplatser kan utformas mångfunktionella och fungera som skyfallsmagasin vid de få tillfällen det behövs. I kartan nedan visas vilka områden som riskerar att få stående vatten vid skyfall. Vidare visas med rinnpilar varifrån vattnet kommer till dessa lågpunkter.

Vid ökade nederbördsmängder kan spridning av föroreningar öka och de kan spolats ut i sjöar och vattendrag. Storängens industriområde omvandlas och saneras vilket minskar risken för spridning av föroreningar till Fullerstaån och Trehörningen från förorenad mark. Vägtrafiken bidrar också med tungmetaller och olja i samband med ökade nederbördsmängder.

Rening av dagvatten

Inom området finns recipienterna Trehörningen och Orlången. En liten del av området ligger inom Ågestasjöns avrinningsområde. Trehörningen och Orlången är Huddinges mest övergödda sjöar. Orlången har dålig ekologisk status och uppnår inte god kemisk status. Trehörningen har ingen generell statusklassning än så länge enligt Vattenmyndighetens definition. Det pågår åtgärder enligt Trehörningens och Orlångens åtgärdsplaner för att förbättra statusen i sjöarna.

Föroreningsbelastningen är störst för dagvatten som avrinner mot Trehörningen och Orlången då markanvändningen i Ågestasjöns avrinningsområde i princip är oförändrad då ingen utveckling i detta område föreslås. Den största ökningen i föroreningsbelastning finns i vägdagvattnet och särskilt för väg 226, Huddingevägen. Rening av vägdagvatten behöver prioriteras eftersom trafiken förväntas öka i framtiden. Dagvatten är den största källan till påverkan på Huddinges sjöar. Genom att följa dagvattenstrategin vid all nyplanering och ta hand om dagvattnet så lokalt som möjligt kommer sjöarna må successivt bättre. Fördelarna med att ta hand om dagvattnet där det uppstår är att grundvattenbalansen förbättras när dagvatten kan infiltrera på plats och inte förs bort från området. Flödena minskar i ledningarna och risken för översvämningar minskar. Dagvattnet renas vid källan istället för att föroreningarna i dagvattnet förs vidare till andra platser. Synligt vatten är ofta ett trevligt inslag i stadsmiljön och bidrar till att öka antalet ekosystemtjänster. Exempel på åtgärder för lokalt omhändertagande av dagvatten är olika typer av genomsläppliga beläggningar, gröna tak och väggar, diken, kanaler, dammar, växtbäddar och skelettjor.

Topografiska lågpunkter i samband med en hög andel hårdgjorda ytor kan bidra till översvämningar och stående vatten vid kraftiga regn. I kartan till vänster redovisas vilka platser som får problem vid kraftiga regn.

Hälsosamt med grönskan in på knuten

Bevara och utveckla ekosystemtjänster

Utveckla ekosystemtjänster

Robusthet skapas i centrala Huddinge genom att bevara, utveckla och skapa ekosystemtjänster i samhället. Genom att exempelvis planera för mer vegetationsklädda ytor och mindre hårdgjorda områden skapas förutsättningar för vatten- och luftrening, flödes- och temperaturreglering, bullerdämpning och främjandet av biologisk mångfald.

Det finns två tydliga kärnområden med koncentrationer av flera olika ekosystemtjänster. Kärnområdena är Källbrink och Sörskogen, områden som bevaras. Bristområden för ekosystemtjänstförsörjningen utgörs av platser med stor andel hårdgjord yta. Sådana områden finns kring Huddinge station, i Storängens industriområde samt kring Kvarnbergsplan. Där behöver den kommande utvecklingen vara att främja ekosystemtjänster.

Kommunen ska tillsammans med andra aktörer inom samhällsutveckling arbeta proaktivt för att upprätthålla och skapa ekosystemtjänster efter områdets förutsättningar och behovsbild. Inslag av vegetationsklädda tak och fasader, öppna dagvattenlösningar, bärande träd och buskar samt genomsläppliga ytor är några åtgärder som formar förmåga att hantera de utmaningar som konsekvenserna av klimatförändringarna ger upphov till men som även är hälsofrämjande och socialt berikande.

Ökning av den biologiska mångfalden möjliggör spridning av flora och fauna samt fortsatt pollinering av växter och grödor. Planering av ny exploatering ska ske med utgångspunkt i att potentiella spridningssamband ska bevaras och stärkas.

Ingrepp i befintliga grönytor ska undvikas och stora sammanhängande hårdgjorda ytor ska minska. Vid exploatering bör andel hårdgjorda ytor begränsas och vegetationsklädda ytor uppmuntras för att stödja temperatur- och flödesreglering.

Grönt bullerplank Lidingövägen (Foto: Magnus Lindqvist)

Plantering av blommande och bärande vegetation främjar pollination och skapar bo- och födoplatser för fåglar och insekter, dessutom kan holkar och faunadepåer med död ved placeras ut för att gynna olika djur- och växtgrupper.

Att skapa goda ljud- och luftmiljöer

Både Huddingevägen och stambanan skär rakt igenom centrala Huddinge. Bullerutredningar visar att det är utmanande att exploatera området närmast spåren på grund av bullernivåerna. Höga byggnader längs med spåren med andra funktioner än bostäder kan skärma av och göra det möjligt att bygga bostäder bakom. I bulleråtgärdsprogrammet finns det befintliga lägenheter inom området som inte klarar riktvärden för buller idag. Vid redan bullerutsatta områden ska åtgärder ske vid bullerkällorna. Det kan till exempel betyda att bullerskärmar uppförs eller andra tekniska installationer som reducerar ljudnivåerna. Vid befintliga och framtida områden ska bevarandet och utökandet av vegetation som dämpar buller prioriteras. Som tidigare nämnts bidrar även riklig vegetation med luftrening. Trafikbuller kan vara skadlig för hälsan och studier visar på en rad negativa hälsoeffekter.

Det behövs ett omfattande helhetsperspektiv och angreppssätt för att planera för lägre bullernivåer och god luftkvalitet. Det innebär bland annat att vidta åtgärder för att minska biltrafiken och främja användandet av miljövänliga bilar, underlätta resor med kollektivtrafik och prioritera gång- och cykeltrafik.

Vid Huddingevägen förekommer förhöjda halter av partiklar och kväveoxider. De framtida planerna är att den stora trafikutvecklingen ska ske med gång, cykel och kollektivtrafik. Om så sker kommer luftkvaliteten att förbättras lokalt.

För att minska den negativa påverkan på folkhälsan blir det i ett tätare samhälle viktigt att bevara områden som inte utsätts för störningar från buller samt att skapa nya ostörda platser.

Fickpark med ekosystemtjänster (Illustration: White Arkitekter)

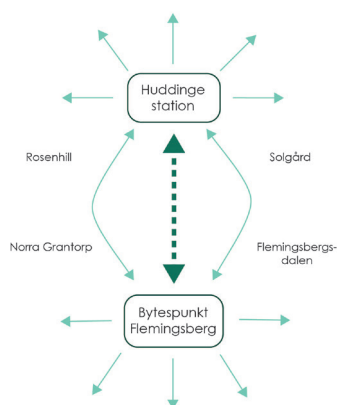
Tillgängligt och nära för ett enklare vardagsliv

Koppla ihop området

Koppla samman området

Centrala Huddinge behöver kopplas med bättre tillgänglighet till sitt omland, framförallt vad gäller hållbara transporter som kollektivtrafik, för gående och för cyklister. Pendeltåget skapar en attraktiv och effektiv tillgänglighet att ta sig in mot Stockholm och söderut mot Flemingsberg och Södertälje.

För att skapa en god tillgänglighet för utbudet som centrala Huddinge och den regionala stadskärnan Flemingsberg erbjuder, behövs en attraktiv lokal kollektivtrafik. Lokala busslinjer behöver utvecklas mellan Huddinge centrum och Flemingsberg via Solgård och via Rosenhill. Ett utvecklat lokalt busslinjenät har stor potential att avlasta Huddingevägen, väg 226, från lokal biltrafik mellan Huddinge och Flemingsberg. För närvarande har Rosenhill dåliga busskopplingar vilket fört med sig att biltrafikandelen är högre och kollektivtrafikandelen lägre än i övriga delar av centrala Huddinge. Framkomligheten och tillgängligheten för lokala busslinjer som försörjer Snättringe är också viktiga då Huddinge centrum är en viktig målpunkt, både för anslutning till pendeltåget och andra funktioner i de centrala delarna.

Lokala busslinjenätet ska täcka behovet av god tillgänglighet och effektivitet, så att alla kommuninvånare kan nå närmaste bytespunkt snabbt och bekvämt, helst utan byte.

Gator och vägar är inte enbart till för effektiva transporter utan utgör även viktiga inslag i en levande stadsmiljö. Det är i gatumiljön många vardagliga möten mellan boende i området sker och genom att skapa trevliga gatumiljöer främjas dessa möten. Fler och bättre kopplingar för gång, cykel och kollektivtrafik inom området och till övriga Huddinge innebär att tillgängligheten ökar och att områden som idag är avskurna från varandra kan knytas samman.

Människors tillgänglighet är viktigt ur ett demokrati- och folkhälsoperspektiv. För att områdets gång- och cykelmiljöer ska vara användbara för alla människor i centrala Huddinge behöver de vara tillgängliga för äldre, för personer med funktionsvariationer och för barn och unga. Satsningar på utvecklade kopplingar för gång, cykel och kollektivtrafik har en positiv inverkan på folkhälsa och jämställdhet.

Strategiskt placerade målpunkter binder ihop området

För att binda samman centrala Huddinges olika delar och uppmuntra till rörelse som på sikt kan bidra till att olika typer av barriärer minskas ska fortsatt utveckling bidra till strategiskt placerade målpunkter. Dessa kan vara torg, parker eller kluster av olika typer av service.

I centrala Huddinge finns det få möjligheter att röra sig mellan Södalen och Fullersta, kopplingarna till andra delar av kommunen är på sina håll också svaga. Kopplingen mellan Huddinge centrum och Rosenhill/Vista-berg är svag trots närheten.

Järnvägens och Huddingevägens barriäreffekt är tydlig vilket begränsar tillgängligheten och rörelsefriheten. Idag finns några möjliga platser att korsa järnvägen och/eller vägen för gående och cyklister. Barriäreffekten består delvis i att vissa av kopplingarna ligger utspridda och utan att riktigt landa på någon tydlig plats/målpunkt. Orienterbarheten för att hitta vidare in till de centrala delarna är dålig, och i vissa fall leds gående och cyklister förbi centrum. Ett exempel är vid trafikplats Storängen där gående och cyklister i dagsläget leds över Huddingevägen och järnvägen på södra sidan om Storängsleden.

Det finns två tunnlar som leder under järnvägen. Tunneln vid Tingshuset upplevs som mycket otrygg och tunneln precis vid Huddinge station är mycket trång. Gångtunneln vid stationen är den enda passagen under järnvägen vid Huddinge station och enda vägen till och från pendeltåget. Den är idag cirka 12 meter bred, varav cirka 5 meter är avsett för cyklar. I gångtunneln samsas de som ska till och från tåget med de som bara passerar igenom och de som ska till och från bussarna.

Två nya korsningspunkter föreslås för gång och cykel medan flera befintliga föreslås utvecklas. Vid Huddingevägen/Lännavägen ersätts dagens korsning med en ny planskildhet, antingen med en ny bro där eller genom att den befintliga bron utvecklas och breddas. På sikt föreslås tunneln under järnvägsspåren vid Tingshuset breddas för att bli mer öppen och ljus vilket kan skapa en tryggare miljö. I samband med en ytterligare pendeltågsentré som ligger närmare Storängsleden föreslås också en bro som också kan utgöra en överdäckning över spåren med möjlighet för både gående och cyklister att ta sig över Huddingevägen och järnvägen.

Tillgängligt och nära för ett enklare vardagsliv

Koppla ihop området

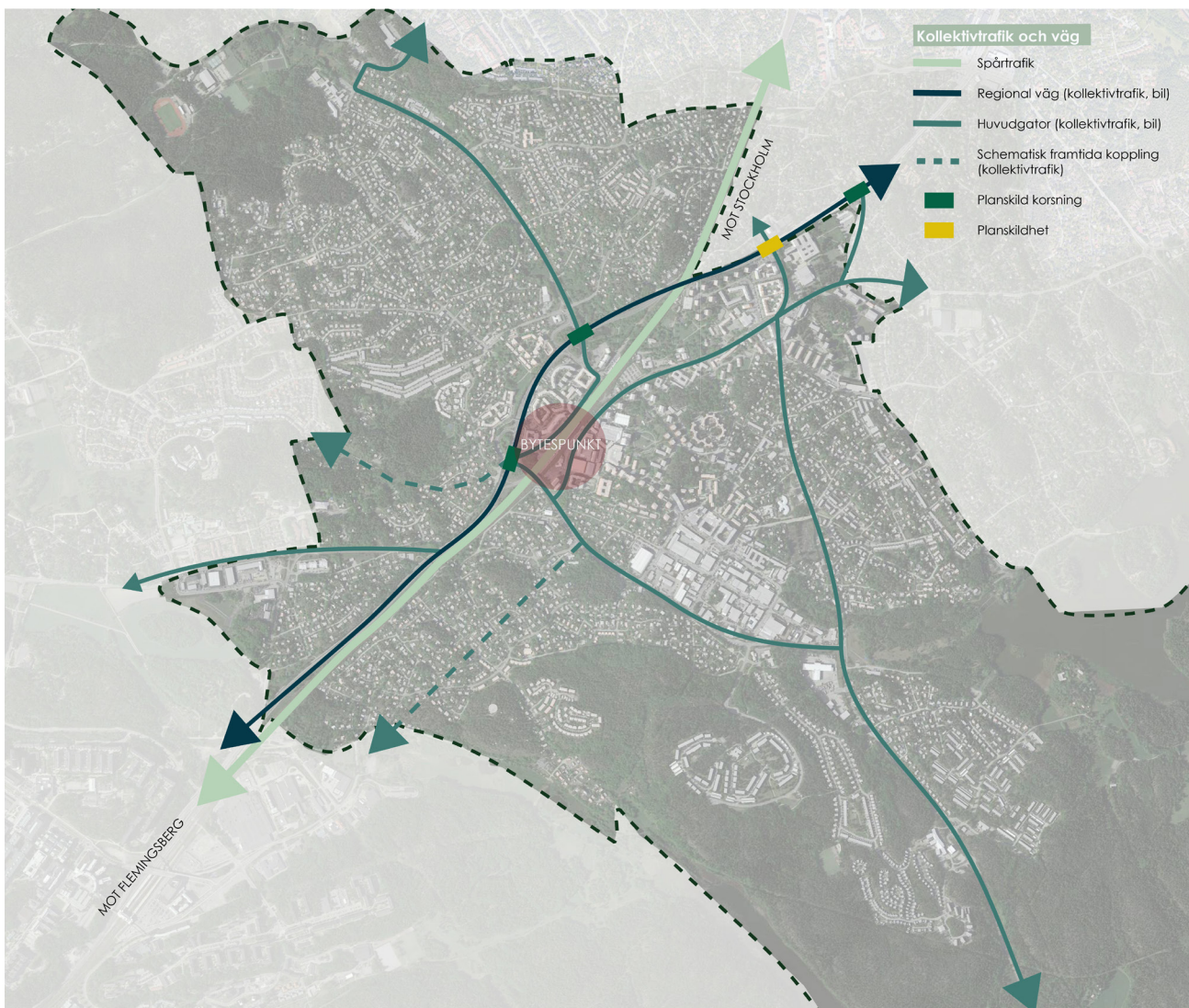
Tydliggör vägnätets funktion

Storängsledens anslutning till Huddingevägen är viktig ur ett regionalt perspektiv, då det är den enda kopplingen i öst-västlig riktning. I samband med att Tvärförbindelse Södertörn öppnas, kommer den att ersätta den regionala funktionen. Storängsleden kommer att fungera som en lokal huvudgata. I centrala Huddinge används Huddingevägen i hög utsträckning för lokala resor, exempelvis genom att ta sig mellan Storängen samt från Fullersta till Huddinge centrum (via trafikplats Storängen till Glömstavägen). Både det regionala och det lokala vägnätet ska prioritera en effektiv och framkomlig kollektivtrafik.

Det lokala trafiknätet behöver utvecklas för lokala resor för att särskilja lokal och regional trafik. Huddingevägen har en regional funktion och de signalreglerade korsningarna kan behöva byggas om till planskilda korsningar för att förbättra framkomligheten och trafiksäkerheten och minska barriärerna mellan östra och västra sidan. Även utfarten från Lännavägen till Huddingevägen kan behöva byggas om och bli planskild.

Idag är det enkelt och snabbt att ta sig runt i centrala Huddinge med bil men vid vissa platser och tider blir vägsystemet hårt belastat, såsom Huddingevägen och Storängsleden.

Goda förutsättningar för räddningstjänstens fordon, varuleveranser och tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning behöver fortsättningsvis finnas. För att den nödvändiga biltrafiken ska vara effektiv, krävs att fler väljer att resa på annat sätt. Om inga åtgärder görs på dagens gatanät så kommer det bli överbelastat när centrala Huddinge förtäts. Även om andelen hållbara resor ökar och bilinnehavet förändras så kommer det krävas åtgärder som tillsammans kan avlasta vägnätet.

Tillgängligt och nära för ett enklare vardagsliv

Utveckla Huddinge station och gör kollektivtrafiken attraktivare

Öka kollektivtrafikens attraktivitet

För att få till ett enklare vardagsliv är det avgörande att det är lätt att transportera sig mellan hemmet och arbetet, skola/förskola och aktiviteter. I centrala Huddinge ska det vara lätt att göra detta och även på nära håll kunna handla och utföra olika ärenden för att vardagslivet ska gå ihop. För att göra kollektivtrafiken mer attraktiv krävs att framkomligheten och tillgängligheten förbättras och upplevs konkurrenskraftig i förhållande till bilen. I dagsläget är restiderna via Trafikplats Storängen långa för bussarna att angöra den befintliga bussterminalen. Genom att bygga om trafikplatserna mer anpassade till den framtida stadsutvecklingen i centrala Huddinge, skulle körvägen för bussarna in till bussterminalen kunna förkortas.

Det finns goda förutsättningar för att resa hållbart i centrala Huddinge. Skolor och förskolor ligger ofta på gång- eller cykelavstånd samt för de som arbetspendlar till andra delar av Huddinge, Stockholm eller andra kommuner ligger pendeltågsstation och busstation bra till. I dagsläget reser mellan 60-70% med hållbara transportslag till sitt arbete medan 30-40% åker bil. Andelen som reser med kollektivtrafik är högre i Södalen än i Fullersta. I dagsläget är andelen som går eller cyklar till arbete eller skola relativt låg, runt 10 %.

För att nå visionen har mål för färdmedelsandel tagits fram. Målsättningen är att minst 80 % av arbetsresorna till, från och inom centrala Huddinge ska ske med hållbara transporter, det vill säga till fots, med cykel eller kollektivtrafik. Den höga målsättningen motiveras av att resandelen för hållbart resande redan är så pass högt i kommundelarna, samt att ny bebyggelse framförallt tillkommer i kollektivtrafiknära lägen. Andelen som går och cyklar till fördel för att ta egen bil ska/förväntas öka mest. Andelen som åker kollektivt ska också öka och framförallt behålla sin konkurrenskraft i de områden där det kollektiva resandet redan är högt.

Med den befolkningsökning som sker kommer troligtvis busslinje 172 att på sikt behöva konverteras till ett kapacitetsstarkt transportslag, det vill säga spårväg eller BRT (Bus Rapid Transit, en buss med stor kapacitet, hög turtäthet och som går på egen körbana).

Utveckla Huddinge station till en attraktiv bytespunkt När centrala Huddinge växer blir det särskilt viktigt att Huddinge station utvecklas och får en ny bussterminal, helst med alla bussar på samma sida samt ytterligare en pendeltågsentré. På sikt bedömer Trafikförvaltningen att antalet hållplatslägen behöver fördubblas. Huddinge station med bussterminal med många vändande bussar

Karlstads resecentrum. (Bild: White arkitekter)

Carlbergs station. (Bild: Leif Jorgesen)

Exempel på välkomnande stationsmiljö, Lunds resecentrum. (Illustration: White arkitekter)

Tillgängligt och nära för ett enklare vardagsliv

Utveckla Huddinge station och gör kollektivtrafiken mer attraktiv

kommer att vara en viktig bytespunkt i kommunen. Stationen ska utvecklas till en plats man inte bara vill passera utan där man också vill uppehålla sig på med mer service och trevliga utemiljöer. Centrumkärnan föreslås därför orienteras kring stationen som kan tillföra fler funktioner och service. För att vara ett nav för centrala Huddinge med omland är det viktigt att platsen är väl sammankopplad till stadskärnans alla delar genom tydliga stråk.

Genom att anpassa trafikplats Storängen till stadsutvecklingen och prioritera kollektivtrafiken in till den nya bussterminalen genom genare kopplingar mot trafikplatsen, skapas ny tillgänglig mark mellan nuvarande stationsplan och Storängsleden som då kan exploateras.

En ny entré i södra änden av plattformen förbättrar tillgängligheten från busstationen, från centrum och

från det regionala cykelstråket, samt från Storängen, Solgård och Fullersta. Den innebär även en avlastning av den nuvarande entrén. Ett torg anläggs över spåren, där den nya entrén till pendeltågsplattformen ingår. På den västra sidan hamnar torget i nivå med markplanet och den nya tillfartsvägen till busstationen.

Torget ska förutom entrén till plattformen innehålla olika typer av cykelparkering för att säkerställa efterfrågan på parkering. Det behövs såväl en storskalig lösning i cykelparkeringsgarage, men även mindre och mer lättillgängliga platser fördelat på olika målpunkter. Torgets läge mot sydväst gör att ytterligare kvaliteter i stadsbilden kan övervägas. Den nya entrén kommer att innebära ökad gång- och cykeltrafik som på något sätt behöver korsa Storängsleden.

Utveckling av Huddinge stations bytespunkt måste ske i tätt samarbete med Trafikverket och Trafikförvalt-

Hyllie stationstorg i Malmö.

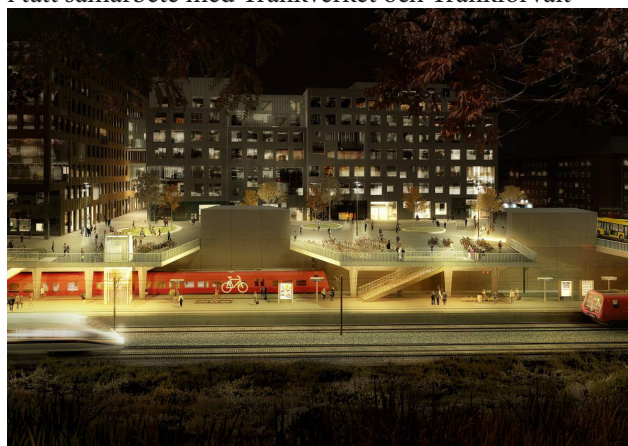

Illustration Carlbergs station, Gottlieb Paludan

Ett sätt att utforma bytespunkten visas i illustrationerna. Dessa utgör ett önskat scenario och utgör en långsiktig och kostsam utveckling. (Illustration: Ettelva)

I den framtida centrumbildningen kan stationen komma att omges med byggnader, bland annat för att minska bullerpåverkan mot omgivande miljö. Över spårområdet anläggs en torgyta med direkt access till plattform.

Tillgängligt och nära för ett enklare vardagsliv

Prioritera gång och cykel

Prioritera gång och cykel

För att lyckas att få fler att välja hållbara transportmedel krävs det att gång och cykel prioriteras. Cykelstråken måste binda ihop bostadsområden, större arbetsplatser, skolor, affärer, idrottsanläggningar, busshållplatser och pendeltågsstationen.

När staden växer kommer ytor som idag används för biltrafik behöva tas i anspråk för kollektivtrafik, cykel och gående.

Befintliga cykelstråk och nya prioriterade stråk

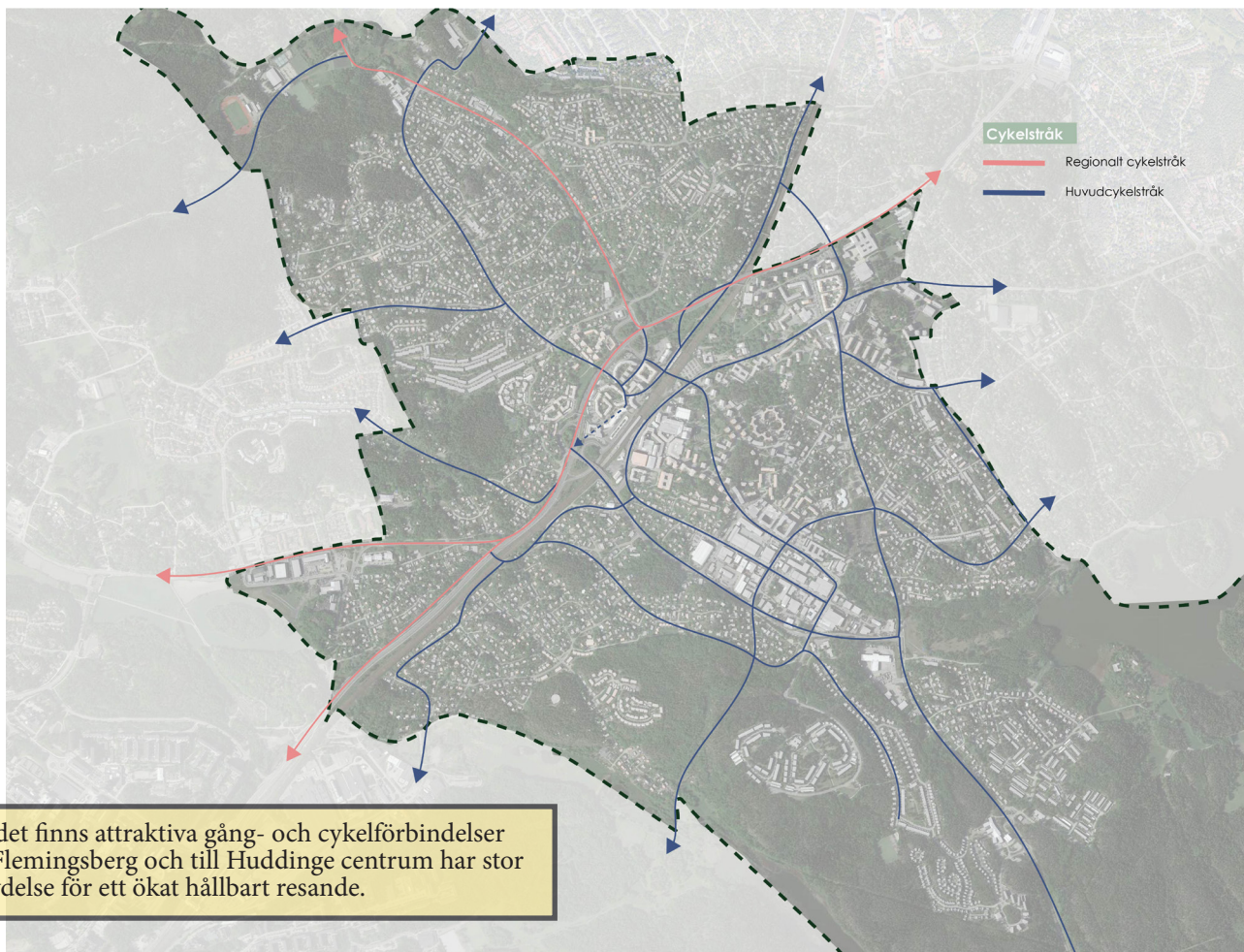
Det centrala läget i Huddinge tillsammans med en tät, funktionsblandad stadsdel skapar bra förutsättningar för att cykeln kan bli det självklara valet för både kortare och längre resor. Dagens cykelnät är av varierande kvalitet. Det finns både stråk som är separerade från biltrafik och stråk där man rör sig i blandtrafik. Det finns tre regionala cykelstråk som går igenom centrala Huddinge via Huddinge station, längs Huddingevägen, Glömstavägen och Ävågen mot Kungens kurva.

Huddingevägen och järnvägen utgör barriärer i både gång- och cykelnäten. Kommunalvägen, Storängsleden och Huddingevägen är några stråk som har identifierats som brister i ett fungerande cykelnät och som är i behov av förbättringar. Att skapa en gen cykelkoppling genom centrumkärnan skulle förbättra avsevärt för cyklisterna.

Det är särskilt angeläget att skapa attraktiva förbindel-

ser mellan centrala Huddinge och Flemingsberg och för pendling mot Stockholm. Dessutom behöver villaområden närmast centrumkärnan tillgängliggöras - såsom Solgård och Rosenhill. Cyklisterna ska prioriteras när det gäller utrymme och framkomlighet och det ska finnas attraktiva cykelparkeringar när man nått sin slutdestination. Vid Huddinge station är det särskilt angeläget att skapa ännu fler cykelparkeringar

Den befintliga och framtida infrastrukturen behöver anpassas till fler typer av cyklar och för olika typer av cyklisterna för att fler ska välja cykeln. I centrala Huddinge ska cykeln utgöra ett konkurrenskraftigt alternativ.

Tillgängligt och nära för ett enklare vardagsliv

Prioritera gång och cykel

Gångvänligare miljöer

För att få mer gångvänliga miljöer krävs det att hänsyn tas till många faktorer. Av betydelse har serviceutbudet, mänsklig skala, omväxlande miljö, buller- och vindförhållanden, mötesplatser, sittplatser, skötsel, nedskräpning och belysning.

Vägnätets uppbyggnad består av gågator, lokalgator, stadsgator och huvudgator. Gatorna fyller olika funktion och har därmed olika utformning. Alla gator ska dock vara tillgängliga för gående.

Gågator - tillåter inga motorfordon. Dessa gator utformas med tillgång till aktiviteter i bottenvåningar, plats för uteserveringar, sittplatser och planteringar.

Lokalgata - gång och biltrafik, med mindre mängd trafik med lägre hastigheter för kortare resor eller för transport vidare till huvudgata eller stadsgata.

Stadsgata - Plats för biltrafik, kollektivtrafik, gång och cykel men med mer gröna kvalitéer och utrymme för möbleringszon. Dessa finns för att bidra till välbefinnande, grönska, estetiska upplevelser och fysisk aktivitet. Hänsyn till trygghets- och folkhälsofrågor måste tas vid utformning, belysning samt lekmöjligheter. De gator som planeras utvecklas till stadsgator i området är Kommunalvägen samt Sjödalsvägen.

Busshållplats Huddinge (Bild:Maja Brand)

Huvudgata- Plats för biltrafik, kollektivtrafik, gång, cykel. Här ska det vara tryggt att röra sig då förutsättning finns för mer folk och fler trafikslag. Längs huvudgator där ny bebyggelse föreslås utformas de med fler entréer och fönster vända mot gatan som bidrar till överblickbarhet och attraktivitet. Beroende på hur många som rör sig längs dessa gator måste bredden anpassas. Huvudgator i området är Gymnasievägen, Lännavägen och Ävägen. Storängsleden och Glömstavägen kommer på sikt att få en förändrad karaktär med mindre andel trafik.

Otrygga stråk bör åtgärdas genom att säkerställa överblickbarhet, aktiverade bottenvåningar och genom att undvika mörka och trånga passager.

Vistaberg (Bild: Johan Bokström)

Tillgängligt och nära för ett enklare vardagsliv

Utveckla parkeringslösningar och mobilitetshus

Smart parkering

Ett av de starkaste verktygen för att nå hållbart resande är hur parkering för bilar ordnas. Flexibla parkerings-tal ska uppmuntras och bör tillämpas i största möjliga mån. Genom medveten utformning av parkering, kvartersmark och offentliga rum kan resenärers beteende och attityd förändras för minskad bilanvändning och minskat bilnehav. Bilparkering för verksamma, boende och långtidsbesökare ordnas i första hand i mobilitetshus i strategiska lägen, till exempel i ytterkanten av bebyggelse, i nära anslutning till huvudgator och/eller längre bort än närmaste kollektivtrafikhållplats. Det innebär större möjligheter för att samnyttja parkeringsplatserna. Kostnaden för att bygga en bilparkeringsplats i ett mobilitetshus är ungefär hälften jämfört med en plats i källargarage. Bilparkering i samlade anläggningar ovan mark ger en flexibilitet inför framtiden genom att byggnaden kan omvandlas om efterfrågan av bilparkeringsplatser minskar.

Mobilitetshus ska fungera som publika platser eller mångfunktionella byggnader, exempelvis kan tak nyttjas för park/aktiviteter. Bottenvåningarna ska kunna användas för bilpoolsbilar, cykelpoolsbilar och publika verksamheter.

Parkeringar för bil i centrala Huddinge närmast centrum ska huvudsakligen ske på kvartersmark i mobilitetshus alternativt i underjordiskt garage.

Parkeringsanläggningar som kan nyttjas av nya boende ska etableras tidigt för att undvika oplanerade markparkeringar, medverka till en hållbar parkeringslösning och god stadsmiljö. Efterfrågan på parkering bör följas upp etappvis under exploateringen för att ta hänsyn till förändrade resvanor.

Infartsparkering för cykel och bil

Idag finns infartsparkering för både bil och cykel i

anslutning till stationen. Antalet cyklar som parkerar en vardag är cirka 750, och efterfrågan på cykelparkering är idag större än utbudet. Det kommer att krävas olika typer av cykelparkering vid båda pendeltågsentréerna för att säkerställa efterfrågan på parkering. Det behövs såväl en storskalig lösning i cykelparkeringsgarage, men även mindre och mer lättillgängliga platser fördelat på olika målpunkter.

Cykelparkering ska finnas närmare än eller på samma avstånd som bilparkering. Det finns idag två infartsparkeringar för bil i anslutning till Huddinge station. På sikt bör dessa utvecklas till att bli mobilitetshus så att ytorna kan användas mer effektivt. Infartsparkeringarna är till för de boende i Huddinge som inte bor kollektivtrafikhärläna. Undersökningar visar dock att majoriteten av de som idag parkerar på infartsparkeringarna bor cirka 1-2 km ifrån stationen. Potentialen för dem att istället använda kollektivtrafiken eller cykeln bedöms vara stor.

Godstrafik

Behovet av gods kommer att öka i framtiden, framförallt i samband med ökad befolkning. I centrala Huddinge kommer det att finnas handel som kräver godstransporter, vilket kan innebära att det krävs samordningslösningar för hantering av gods i den tätare stadskärnan.

I Södalen och Fullersta finns flera villaområden. Trender visar att e-handeln ökar och transporter av gods till hemmet. Det kommer krävas samordning för att minimera antalet stora transporter på villagator, både ur ett trafiksäkerhets-, klimat- och markanvändningsperspektiv.

Carlbergs station. (Bild: Leif Jorgesen)

Vid all bebyggelse i centrala Huddinge ska övergripande parkeringslösningar eftersträvas. De bör utformas som mobilitetshus med fler funktion än bara bilparkering. Våningshöjderna bör också vara högre än i konventionella parkeringshus för att möjliggöra en flexibilitet.

3. Inzoomningar

Utveckling av centrala Huddinges delområden med utgångspunkt i platsen

De olika delarna av centrala Huddinge utvecklas utifrån sina förutsättningar för att på så sätt bidra till en helhet med utgångspunkt från strategierna. Hur befintlig bebyggelse och dess kvaliteter kan integreras i utvecklingen hanteras i den fortsatta planläggningen. Utformningen av de olika områdena ska bidra till att bygga på olika identitet och karaktär. Huddinge centrum, Storängen och Kvarnbergsplan beskrivs på en fördjupad nivå för att tydliggöra utvecklingspotential, funktioner och stadskvaliteter som eftersträvas och som är viktiga att uppmärksamma i den fortsatta planeringen. Övriga områden beskrivs övergripande; Vårdkasen, Rosenhill, Ävägen samt Balingsnäs.

Ävägen-förtätning längs det blågröna stråket Villaområdena som ligger längs med Ävägen föreslås att till stor del bevaras. Förtätning föreslås dock närmast vägen för att skapa en tydligare inramning och omvandling av området närmast Ävägen. Ävägen utgör den del av det blågröna stråket som går från Källbrink ner till Kyrkdammen och är en viktig länk i den sammanhållna grönstrukturen. På sikt bedöms det

kunna tillkomma cirka 300 bostäder i flerbostadshus på båda sidor om Ävägen, ett äldreboende, en ny förskola och en park. Här finns potential för ny bebyggelse intill ett blågrönt stråk vilket erbjuder goda boendekvaliteter.

Vid ett skyfall riskerar Ävägen samt områden intill vägen att översvämmas, då området ligger i en lågpunkt kommer åtgärder krävas för att få till bebyggelse. Från Källbrink avrinner stora flöden av vatten mot Ävägen. Befintligt dike/ån längs Ävägen kan behöva breddas. Där Fullerstaån går i en kulvert bör den om möjligt lyftas fram för att skapa ett blågrönt rekreativt stråk.

Den nya park som föreslås bör utformas för att kunna hantera stora mängder skyfallsvatten. Ytterligare översvämningsytor i Källbrinksområdet kan avlasta diket/ån nedströms. Det blågröna stråket behöver utvecklas. För att fungera som rekreativt grönt stråk behövs investeringar i gatuträd och planteringar. Diket/ån behöver få en tydligare roll i stadsbilden och kompletteras med rekreativa värden.

Inzoomningar

Balingsnäs- med bebyggelse nära kopplat till naturen

Balingsnäs nära Orångens naturreservat utgör ett naturnära område. Området är starkt kuperat med några markanta höga bergspartier med branta sidor. Möjligheter till ett attraktivt bostadsområde med arkitektoniska kvalitéer nära kopplade till naturen och terrängen är mycket goda.

När området utvecklas ska sambandet till Storängen och Huddinge centrum förstärkas. I höjd med Balingsnässkolan föreslås bebyggelse med lokaler i bottenvåningen och här föreslås även ett lokalt entréorg place-ras. Entréorget ligger i anslutning till buss och skola samt utgör en trivsam platsbildning i området. Övrig ny bebyggelse föreslås i anslutning till trafikplatsen Lännavägen/Balingsnäs vägen samt längs med Lännavägen ned mot Storängen. På sikt bedöms det finnas potential för 650 bostäder främst i flerbostadshus och en mindre andel stadsradhus. Bebyggelsen behöver hantera mötet med befintlig småhusbebyggelse varsamt. Det planläggs redan idag för en ny grundskola och en förskola i området. Här föreslås även en ny park samt en utveckling av entrén till naturområdet vid Balingsholm. Där Lännavägen möter Storängsleden föreslås en kombinerad park och dagvatten/skyfallsanläggning.

Rosenhill - länken mellan Huddinge centrum och Vistaberg

Rosenhill ligger centralt beläget cirka en kilometer från Huddinge centrum och Huddinge station. Området ansluter i norr till Vistabergs trädgårdsstad och i övriga väderstreck till befintlig radhus- och villabebyggelse. Området har potential att på sikt förtätas med cirka 500 nya bostäder i flerbostadshus och småhus/radhus. Vid utveckling av Rosenhill finns behov av utbyggnad av

det kommunala vatten- och avloppsnätet samt anläggande av en ny förskola i området. Ambitionen är att skapa en egen karaktär i Rosenhill som blir en övergång mellan det tätbebyggda Vistaberg med trädgårdsstadskaraktär i norr och villabebyggelsen i Fullersta österut. Områdets gatunät ska koppla samman Vistabergs allé med Kolonivägen för gående och cyklister. På sikt behöver det nya området också kollektivtrafikförsörjas men hur det ska ske kvarstår att utreda. Ny bebyggelse ska utgå från områdets topografi och natur. En ny park föreslås som ett viktigt offentligt grönt rum och samlingsplats i området. Kopplingen och tillgängligheten till mossen utvecklas och sammanhängande stråk genom naturområdet anläggs. Den befintliga lekplatsen Mosssparken utvecklas för att bli en del av ett större parksammanhang och som en aktivitets- och mötesplats i området.

Vårdkasen - utveckling längs med Glömstavägen och av verksamhetsområdet

Längs med Glömstavägen från Huddingevägen till Vårdkasen föreslås en förtätning med bostäder och viss service. Området ska göra att Vårdkasen och Rosenhill växer ihop. I samband med att tvärförbindelse Södertörn byggs ut kommer Glömstavägen att få ett lägre trafikflöde. Vägen omvandlas då till en kommunal gata som ramar in av bebyggelse.

Vårdkasens verksamhetsområde föreslås byggas ut enligt gällande detaljplan samtidigt som det på sikt kan bli aktuellt med bebyggelse även på de delar som idag är avsedda för parkering. Om mer yta bebyggs kommer det finnas anledning att se över behov av att anlägga en en skyfalls- och dagvattenanläggning eftersom området ligger i en lågpunkt.

Bebyggelsen föreslås utvecklas med utgångspunkt i de arkitektoniska särdragen i redan uppförd bebyggelse i Västra Balingsnäs (Bild: Småa)

Huddinge centrum

Huddinge centrum – Huddinges hjärta, historiska och administrativa centrum

Huddinge centrum utgör Huddinges hjärta och administrativa centrum. Utöver de cirka 880 bostäderna där planläggning redan pågår finns det potential att förtäta på centrumsidan med cirka 2000 bostäder samt cirka 850 bostäder på Fullerstasidan.

Utveckla centrum och koppla samman med stråk
För att kunna bygga vidare på centrumets kvaliteter föreslås att centrumkärnan expanderar, öppnas upp och kopplas samman med sin omgivning på ett bättre sätt, och växer främst mot Huddinge station. Huddinge centrums kärna med en blandning av boende, handel och service utvecklas.

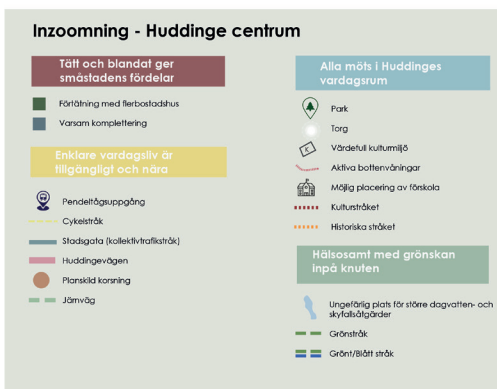
Den förtätning och komplettering som föreslås sker främst på redan ianspråktagen mark och syftar till att skapa en tryggare och mer lättorienterad centrummiljö. I området närmast Huddinge station föreslås det ytor för kontor, handel och service. En hög koncentration med fler bostäder, service och kompletterande verksamhetslokaler behöver tillkomma för att skapa närhet och underlag för hela centrala Huddinge. Samtidigt är målsättningen att en stor andel av de arbetstillfällen som behöver tillkomma i centrala Huddinge sker här. Att kommunhuset ligger i och även fortsättningsvis planeras att placeras i centrala Huddinge är mycket positivt eftersom det åtminstone innebär cirka 1300 arbetstillfällen. Möjliga placeringar för kommunhuset visas i kartan nedan.

Vissa befintliga byggnader och ytkrävande markparkeringar bör på sikt kompletteras och omvandlas till tätare och högre bebyggelse. För att optimera förutsättningarna för demografin, handel och service bör det närmast stationen tillkomma till exempel studentbostäder.

De obbyggda ytorna i området och de kring trafikplatserna samt Huddinge station ska aktivt tas till vara för att stödja utvecklingen. Kommunala verksamheter såsom kommunhus och bibliotek föreslås ligga så nära centrum som möjligt. För att förbättra centrumets konkurrenskraft behöver serviceverksamheter som inte direkt konkurrerar med e-handel kompletteras med verksamheter/målpunkter/aktiviteter som ger fler besök och upplevelser. Förändringar inom handeln och transportsektorn måste i vidare planering beaktas, särskilt utifrån ökad digitalisering och e-handel. Det vore också positivt att skapa ett fördelaktigare flöde, bättre överblickbarhet och orienterbarhet i centrumet.

Centrumkärnan utvecklas med ambitionen att bli en tydligare målpunkt och de offentliga rummen utformas med särskild omsorg och med de funktioner som behövs för att stärka kärnans identitet som mötesplats. Det historiska stråket som föreslås knyter ihop Huddinge centrum och Kvarnbergsplan. Det föreslagna kulturstråket binder ihop Huddinge centrum med Fullersta. Sjödalsvägen blir ett viktigt stråk för att knyta ihop Storängen och Huddinge centrum.

Utveckla befintliga och nya mötesplatser
I Sjödalsparken finns idag en mångfald av aktiviteter och parken nyttjas som hela Huddinges vardagsrum med evenemang och aktiviteter för olika målgrupper. Parken ska utvecklas för ökad rumslighet med entrérum, finpark, fruktträdgård, gräsyta för aktiviteter, fuktäng och vattenspegel för synliggörande av Fullersta samt med en lekpark.

Huddinge centrum

Rådsparken, aktivitetsparken är med sin variation av innehåll redan idag en självklar målpunkt i centrala Huddinge. Här finns lek, klättring, skating, fik, grillplats, idrottsplan och djurklubb. Framförallt en utveckling i mötet mellan bebyggelsen och parken för ökad trygghet och tydligare entréer från Rådstigen och Kommunalvägen föreslås. Ytterligare bullerskydd längs Huddingevägen och järnvägen bör skapas för att förbättra parkens ljudmiljö.

Fullerstaparken har en historisk karaktär med Fullersta gård från 1750-talet som mittpunkt. Parken ska utvecklas med tydligare entré, ljussättning, temalek, konst, sittplatser och gångstigar. Entrétorget är placerat i mötet med det planerade Biotorget vid Fullersta bio vilket skapar en naturlig sammanlänkning av de båda kulturfunktionerna. Parkeringsplatsen framför Fullersta bio föreslås i framtiden utvecklas till ett torg med aktiviteter som kopplar mot Fullerstaparken och stärker platsens kulturella värde i form av såväl historiska inslag. Det kulturstråk som föreslås från centrum slutar i det föreslagna torget vid Fullersta bio.

Kyrkdammarna, föreslås utvecklas ytterligare till att bli en centralt belägen våtmarkspark som hanterar dagvatten. Här möjliggörs för fler variationer av promenader i området. En hög exploatering och förtätning i centrala Huddinge ställer höga krav på lokal rekreation. Även här finns behov av bullerskydd längs Huddingevägen för att förbättra parkens ljudmiljö.

Sjödalsstorget i centrum omges redan idag av bebyggelse med anslutande passager och grändliknande gaturum med starka rumsliga kvaliteter och många funktioner vilket bidrar till torgets attraktivitet. Kopplingen upp mot Paradistorget och Centrumkyrkan föreslås framöver stärkas. Paradistorget bör utvecklas i samband med tillkommande bebyggelse i området. Möjlighet till sittplatser och uteservering bör ordnas på delar av Sjödalsstorget. Entrétorget från Kommunalvägen till Huddinge centrum utvecklas. Torget ges rumsbildande väggar genom att befintlig bebyggelse byggs på med upprutna fasader och entréer. Ett cykelgarage nära stationen begränsar buller och skapa rumslighet vid Forelltorget. Garaget placering bör studeras väl och anpassas i stadsmiljön på ett varsamt och omhändertaget sätt. Grönskan mellan järnvägen och Kommunalvägen stärks med planteringar och träd.

Även på Fullerstasidan finns en mindre platsbildning i entrén till Huddinge station. Här föreslås ny bebyggels bidra med trygghet och aktivitet mot Fullersta och dess funktion och attraktivitet förstärks. Fullersta torg föreslås i utvecklingen att öppnas upp och få mer gröna inslag. Utvecklingsplanen föreslår bebyggelse på befintlig parkering sydöst om torget, längs med järnvägen.

Stärk de gröna sambanden

De gröna sambanden föreslås stärkas liksom möjligheten till rekreation, bland annat genom en utökning, upprustning och tydligare avgränsning av Sjödalsparken. Det grön- och blåstråk som sträcker sig i Fullerstaans riktning tydliggörs och binder ihop Källbrinks skogen med Trehörningen via Ävägen, Kyrkdammarna, Sjödalsparken och Storängen. Dessutom är det nödvändigt att hantera skyfall- och dagvatten på vissa utpekade platser i området.

Huddinge centrum. (Bild: Kod Arkitekter)

Underlätta för gång-, cykel och kollektivtrafik

I dagsläget är stambanan en tillgång och en förutsättning för kommunens planering för hållbara resor. Samtidigt som spåren ger stora fördelar så ger de också upphov till störningar. Längs hela det befintliga spårområdet råder problem med bullerstörning. Befintlig bostadsbebyggelse utsätts för buller över uppsatta riktlinjer. Bullerskydd längs Huddingevägen och järnvägen bör skapas för att förbättra ljudmiljön, särskilt intill Rådsparken och Kyrkdammarna.

I Trafikverkets förstudie Stockholm- Järna redovisas det utökade riksintresset ytterligare norr ut från Flemingsberg förbi Huddinge som ett extra spår parallellt placerat på vardera sidan av de befintliga. Det skulle innebära en ökning av störningarna på redan utsatta platser och att ytterligare befintliga bostäder drabbas. De markanspråk de parallella spårdragningarna ger upphov till tar inte bara befintlig infrastruktur och boende- och kulturmiljöer i anspråk utan försvårar också ytterligare för Huddinges möjligheter att utveckla attraktiva områden. Det skulle vara önskvärt om behovet av nya spår kan lösas genom placering i tunnel eller på annat sätt som möjliggör fortsatt utveckling av centrala Huddinge och området kring Huddinge station.

Med en infrastruktur som sätter kollektivtrafiktrafikanten, fotgängaren och cyklisten i främsta rummet – genom att skapa gena och attraktiva stråk och mötesplatser – läggs grunden för en utökad centrumkärna. En utökning och modernisering av bussterminal, en ny pendeltågsentré söderut med en ny torgyta utgör förutsättningar för att göra Huddinge station och Huddinge centrum till en attraktiv målpunkt. Likaså att det finns gena cykelkopplingar till Flemingsberg, in mot Stockholm, Rosenhill och Storängen. Kommunalvägen kommer att utvecklas till att bli en stadsgata med mer bebyggelse framförallt på den norra sidan.

Det behövs ett stort antal nya cykelparkeringar i centrum både vid den nya och den befintliga pendeltågsentrén. De bågöppna tunnarna under spåren behöver utvecklas. Ytkrävande parkeringslösningar ska undvikas.

Kvarnbergsplan

Kvarnbergsplan – skol- och aktivitetsområdet

Kvarnbergsplan har potential att förtätas med mellan 1100–1400 bostäder med tillhörande behov av förskolor. Ny simhall kan inrymmas inom gymnasieområdet, alternativt att Huddingehallen finns kvar i det befintliga läget.

Aulan vid Huddinge gymnasium utgör en solitär som ska värnas ur kulturmiljösynpunkt. Vid utveckling av gymnasieområdet ska torgets öppenhet bevaras och utvecklas för att utgöra samlingsplats för de olika verksamheterna i området. Kvarnbergsplans identitet föreslås bli ett aktivitets- och skolområde.

Högst täthet och funktionsblandning längs med Gymnasievägen

För att integrera Kvarnbergsplan med övriga bostadsområden bör tillkommande bebyggelse vända entréer mot gatan och publika verksamheter möjliggöras i bottenvåningarna längs Gymnasievägen/Lännavägen. På gymnasieområdet, och längs med Gymnasievägen och Kommunalvägen föreslås den tätaste bebyggelsen med bostäder i flerbostadshus. På gymnasieområdet planeras det för både bostäder, arbetsplatser och en ny förskola samt ett nytt torg. I övriga områden föreslås förtätning med flerbostadshus men på sina håll lämpar det sig bättre med stadsradhus för att få in en blandning av olika boenden i området.

Utveckla Kvarnbergsplans kärnplats med välkomnande entréer och nytt torg

Utveckling av Kvarnbergsplans kärnplats krävs för att bli mer än en omstigningspunkt för buss och cirkulationsplats till att vara en välkomnande entré med nya torg, aktiva bottenvåningar längs med fasaderna med hög arkitektonisk nivå. Mötesplatser av både kommersiella och ickekommersiella slag bör utvecklas här såsom mer handel, service och restaurang. Kopplingen till gymnasieområdet behöver förbättras.

Ny stadsdelspark, naturpark och gröna promenadstråk

En ny park föreslås anläggas när området kring Huddinge gymnasium förtätas med bostäder och verksamheter. Sociala värden ges stort utrymme och parken bör inrymma exempelvis platser för lek för små och större barn, mötesplatser för ungdomar och äldre, aktivitetsytor och öppna gräsytor vilket ger flexibilitet och kan användas på olika sätt. Växtligheten ska vara varierad och erbjuda ett stort prydnadsvärde samt stödja ekosystemtjänster. Andra funktioner kan exempelvis vara olika inslag av vatten, konst, grönska och blomsterprakt. Parken ges en inramning med tydliga entréer.

Inom närnaturområdet Kvarnberget föreslås också en ny park om cirka 1,3 hektar för att öka möjlighet till rekreation för kringliggande skolverksamheter för att minska trycket på Rådsparken. Kvarnberget har ett flertal fornlämningar som man måste ta hänsyn till vid utveckling av området. Då parken ligger i starkt

Kvarnbergsplan

kuperad terräng ställs höga krav på smart gestaltning som möjliggör för tillgängliga ytor. Terrängen kan till exempel bidra med höga lekvärden för barn. Naturen fungerar också identitetsskapande för parken. Funktioner som passar i denna park är exempelvis lek för mindre och större barn, utegym, sittplatser och platser med grillmöjlighet. Naturpedagogiska och konstnärliga inslag i samspel med miljön är ytterligare några exempel. Utöver det bör också Solfagraparken utvecklas i takt med Kvarnbergsplans utveckling och få en tydlig entré och koppling till framtida exploatering.

För att koppla samman Huddinges grönområden ska Kommunalvägen och Gymnasievägen utvecklas till att bli gröna promenadstråk – där tillgängligheten ökar och barriärerna minskar. Stråken bör bland annat stärkas med gatuträd och planteringar för att skapa en rekreativ miljö. Trädallén längs med Lännavägen har mycket stort värde för grönstrukturen i centrala Huddinge och bör sparas.

Avsätt ytor för dagvatten- och skyfallshantering
Inom området finns översvämningsrisker som uppstår vid ett 100-årsregn. Längs Lännavägens sträckning mot Huddingevägen uppstår den största vattensamlingen vid ett skyfall, men även vid befintlig parkeringsyta vid Huddingegymnasiet samt söder och norr om befintlig

ICA-butik. Ytor behöver reserveras för omhändertagande av skyfallsvatten för att säkerställa att riskerna för skada på byggnader och människors liv och säkerhet elimineras. Det kan vara nedsänkta ytor med inslag av vegetation

Möjliggör för kapacitetsstark kollektivtrafik och planera för gemensamma parkeringslösningar
Kopplingarna i och runt Kvarnbergsplan kommer att förändras framåt i och med bland annat utvecklingen av Huddingevägen. Båda korsningarna Lännavägen/Huddingevägen och Björkängsvägen/Huddingevägen kommer att byggas om för att bli planskilda korsningar enligt Trafikverkets åtgärdsvalsstudie för väg 226. Det innebär att det inte längre kommer vara möjligt att ansluta till Huddingevägen från Lännavägen. Mer trafik förväntas därför belasta Gymnasievägen och korsningen Björkängsvägen/Huddingevägen.

Längs med Gymnasievägen och Kommunalvägen kommer andelen kollektivtrafik att öka. På lång sikt är det möjligt att stombuss 172 måste gå över till en mer kapacitetsstark kollektivtrafik (såsom Bus Rapid Transit eller spårväg). Det som planeras idag behöver ta höjd för att anpassa sig till att alla i framtiden inte kommer att äga en egen bil vilket kan möjliggöra att ytor som idag används till parkering för stillastående bilar istället kan bebyggas.

Illustration Jakobsberg (Bild: Ettelva arkitekter)

Storängen

Storängen - kvarterstaden

Storängen är idag ett område med varierat innehåll. Det pågår en stegvis omvandling av verksamhetsområdet till en centralt belägen, blandad stadsdel med en stor andel bostäder. Sjödalsvägen utgör huvudstråket och binder ihop Storängen med Huddinge centrum.

I Storängen planeras för cirka 4 500 bostäder, varav detaljplanering i dagsläget pågår för 3 500. För att uppnå balans i upplåtelseformerna bör det byggas hyresrätter i de kommande etapperna. På lång sikt kan en omvandling av villaområden till mer stadsmässig bebyggelse närmast centrum ske. Efter utveckling av den nya stadsdelen finns i Storängen år 2050 cirka 12 000 invånare.

Tät och blandad kvartersbebyggelse

Den planerade bebyggelsen utgörs till största del av bostäder i 4–10 våningar. I den sista etappen av området, öster om Björkholmsvägen, föreslås en något lägre exploateringsgrad för anpassning till den omgivande miljön och områdets förutsättningar. En utveckling av ett skolområde pågår med en stor grundskola, idrotts-hall, förskola och idrottsplan. Det kommer att vara en viktig framtida målpunkt i området.

Sjödalsvägen är områdets viktigaste stadsstråk med offentlig och aktiv karaktär som signaleras av tydliga bottenvåningar med lokaler samt stora gatuträd. Utifrån handelsutredningen som gjorts är bedömningen att det finns underlag för totalt ett 10-tal butiker i Storängen. För att anpassa sig till utbudet som redan finns idag i Huddinge centrum samt den ökande e-handeln före-

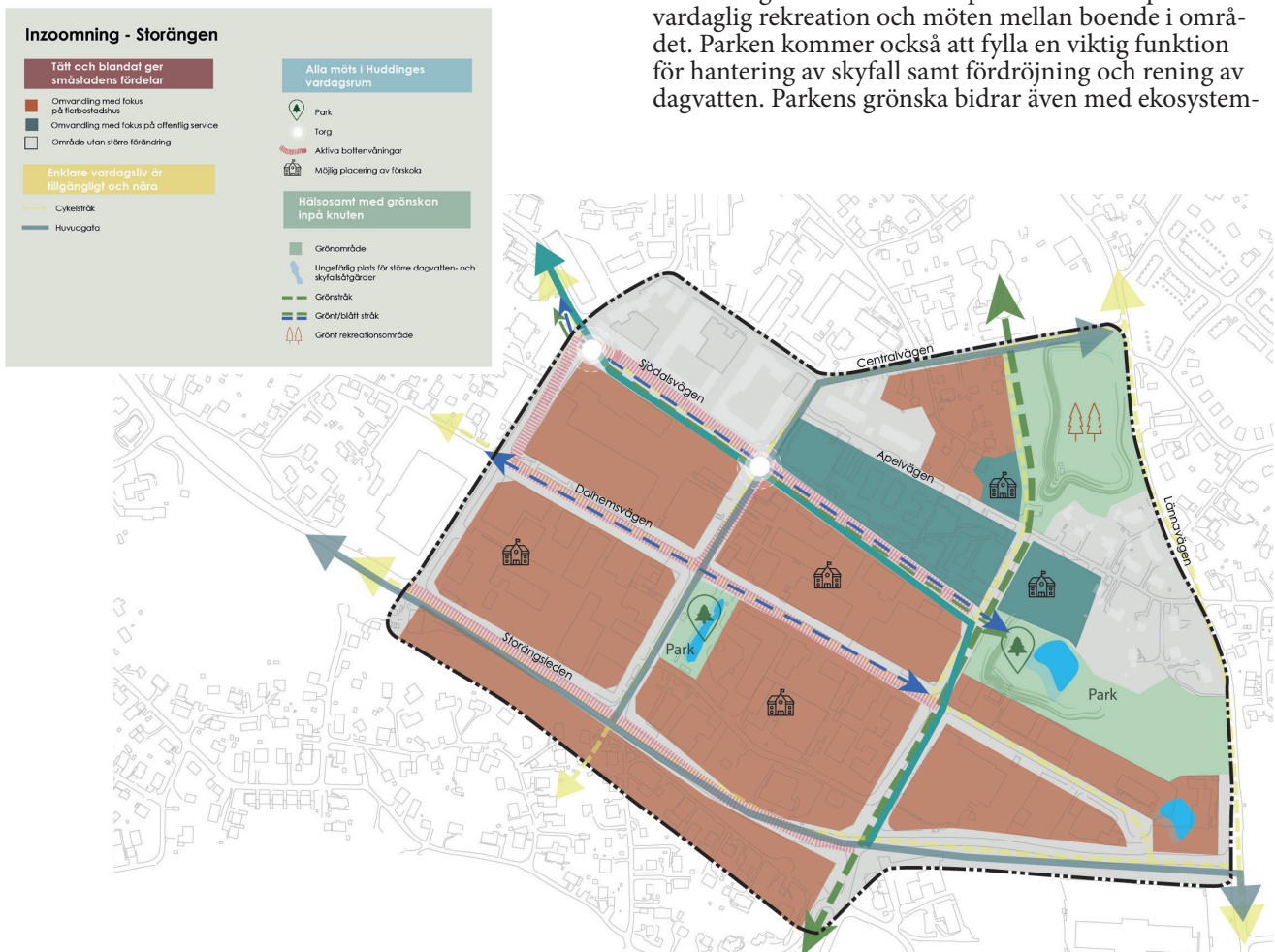
språkas här en matbutik om cirka 500 kvm. I lokalerna i bottenvåningarna längs med Sjödalsvägen och Dalhemsvägen föreslås till exempel gym, frisör, hudvård samt lokaler för offentliga verksamheter såsom förskola, tandläkare och vårdcentral.

I den fortsatta utvecklingen krävs en kommersiell strategi för Storängen när det gäller dimensionering och placering av lokaler. Det kan skapas cirka 250 arbetstillfällen i Storängen på sikt.

Platser att mötas på

I anslutning till Sjödalsvägen – Björkebovägen/För-rådsvägen planeras ett torg som blir en viktig entré till området och en välkommande mötesplats. Det är en strategisk punkt och ska fungera både orienteringsmäs-sigt, socialt och kommersiellt med intilliggande lokaler i bottenvåningarna. Bostadsentréer och restaurang riktas mot torget och solläget ska tas tillvara genom plats för uteserveringar och andra vistelseytor. Torget utformas med stora krav på orienterbarhet, gestaltning och håll-barhet. Entrétorget kommer visuellt att länkas ihop med Karin Boyes plats på Sjödalsvägens norra sida i kvarte-ret Brandstegen genom sammanlänkande ytbeläggning. Torget ska ges konstnärlig utsmyckning.

Centralt i området planeras en ny park om cirka 0,7 ha. Parken kommer utgöra en naturlig samlingspunkt i området med aktiviteter som vänder sig till många olika målgrupper och inrymmer ytor för lek och rörelse samt plats för avskildhet, lugn och ro. Parken kommer att fylla en viktig funktion som närpark och blir en plats för vardaglig rekreation och möten mellan boende i områ-det. Parken kommer också att fylla en viktig funktion för hantering av skyfall samt fördröjning och rening av dagvatten. Parkens grönska bidrar även med ekosystem-

Storängen

tjänster. Området planeras också ha gröna stråk, platser och kvartersmark som tillsammans stärker riktning genom Storängen. Då Storängen kommer bli ett mycket tätt bostadsområde behöver både privat och offentlig friyta anpassas efter den kommande befolkningen.

Mellan Lännavägen och sjön Trehörningen utvecklas det befintliga grönområdet med tillhörande parkstråk. Närmast Lännavägen och vid Glimmervägen planeras för mer ordnade parkytor som fungerar som närparker och entréplats till det större grönområdet ner mot sjön. Närmast bebyggelsen där markförhållande tillåter bör lekplatser, sittgrupper och prydnadsplanteringar skapas för att kunna fungera som närpark. Längs stråket mot vattnet placeras med fördel utegym och utrustning som motionärer kan använda. Området är under utredning för dagvattendammar. Genom att anlägga spänger och tydliga rumsindelningar kan eventuell dagvattenhantering och rekreativa funktioner samordnas. Vattnet ska vara en gestaltande kvalitet till parken.

Strax norr om Trehörningens grönområde, i anslutning till Solfagravägen, finns en udde som ägs av kommunen och som delvis är planlagd som parkmark. I detta fina vattennära läge finns möjlighet att skapa en mötesplats med ytor för vistelse, genom till exempel grillplatser och utegym.

Norr om Storängens industriområde, mellan Lännavägen och Centralvägen finns ett kolonilottsområde. Koloniområdet fyller en viktig funktion i området och behöver utvecklas och vara en integrerad del av stadsplaneringen. Den del av koloniområdet som gränsar mot kvarteret Hängbjörken föreslås utvecklas som parkmark med ytor för lek och aktiviteter.

Området har använts som koloniområde sedan 1980-talet och har ett strategiskt bra läge för invånare i de östra, centrala delarna av Huddinge. Koloniområdet ska vara tillgängligt för allmänheten och på så sätt vara en tillgång för hela centrala Huddinge. För att öka tillgängligheten till området behöver det finnas flera entrépunkter till området och utformas promenadstråk genom området. Koloniområdet bör avgränsas tydligare mot omkringliggande vägar och skärmas av för att skapa en mindre bullerutsatt miljö och möjliggöra för lotter närmare Lännavägen och Centralvägen.

Utmaningar att hantera skyfall och dagvatten
Storängen ligger i en lågpunkt och vid skyfall kommer stora mängder vatten till området från angränsande områden. Flera olika åtgärder behövs för att det ska gå att bygga i området till exempel en väl genomtänkt höjdsättning, avrinningsstråk i gator och på gång- och cykelbanor, stora och små översvämningssytor i parker och i rekreativstråk. Dalhemsvägen planeras med ett stadsmässigt och omsorgsfullt gestaltat avrinningsstråk i gatan. Stråket som ska vara rikt planterat medverkar även till att skapa en grön och attraktiv gatumiljö. Den centrala närparken blir en kombinerad park och översvämningssyta. Hela grönområdet från Sjödalsvägens ände ut till Lännavägen görs om till ett kombinerat rekreativstråk och översvämningssyta för skyfall. Ytterligare åtgärder kommer att behövas för att möjliggöra utbyggnad av i den sista etappen närmast Lännavägen.

God orienterbarhet och tydliga stråk
Gatunätet i Storängen ska ha en kontinuitet och god orienterbarhet. Sjödalsvägen kommer att vara områdets viktigaste huvudstråk som kopplar ihop Storängen med Huddinge centrum. Det utgör också ett urbant grönblixtstråk genom området. Ett annat grönt stråk genom området föreslår i nordsydlig riktning via koloniområdet och Björkängsvägen och knyter an mot Solgård.

De viktigaste åtgärderna i Storängen för att underlätta en utökad andel som cyklar är att få ett gent och attraktivt cykelstråk till Flemingsberg där en stor utveckling av arbetsplatser kommer ske. Förslaget är också att låta ett cykelstråk längs med Dalhemsvägen bli den snabbaste vägen in till Huddinge station.

När Tvärförbindelsen är utbyggd kommer en del av den regionala genomfartstrafiken att flyttas från Storängsleden, som då också blir kommunal. Detta gör att kommunen får rådighet över att utveckla leden till att bli en lokal huvudgata och ett attraktivt offentligt rum. Hänsyn måste dock tas till transportfarligt gods vid utformning av bebyggelsen då Storängsleden kommer fortsatt vara sekundär väg.

En annan viktig huvudgata är Centralvägen som också utgör Storängens kollektivtrafikstråk där bussen går igenom området. För att få bättre kopplingar till området ansluts Dalhemsvägen till Storängsleden i sydöst och utgör därmed en ytterligare tillfart till Storängen.

Storängen. (Bild: Maja Brand)

Storängen. (Bild: Maja Brand)

4. Genomförande

Samarbete är nyckeln

Utvecklingsplanen föreslår en utveckling inom planområdet som innefattar både ny bebyggelse och ny infrastruktur. Utvecklingen inom området kommer att pågå under många år med många olika aktörer inblandade. Ett bra genomförande förutsätter ett bra samarbete kring en gemensam målbild. Utvecklingsplanen anger grunden för denna målbild och pekar ut kommunens viljeinriktning för utvecklingen. Samarbete mellan aktörer behövs både för helheten och inom respektive kommande delprojekt. Det kan gälla såväl framtagandet av idéer och finansiering som själva genomförandet och kan därför se olika ut i olika skeden av processen.

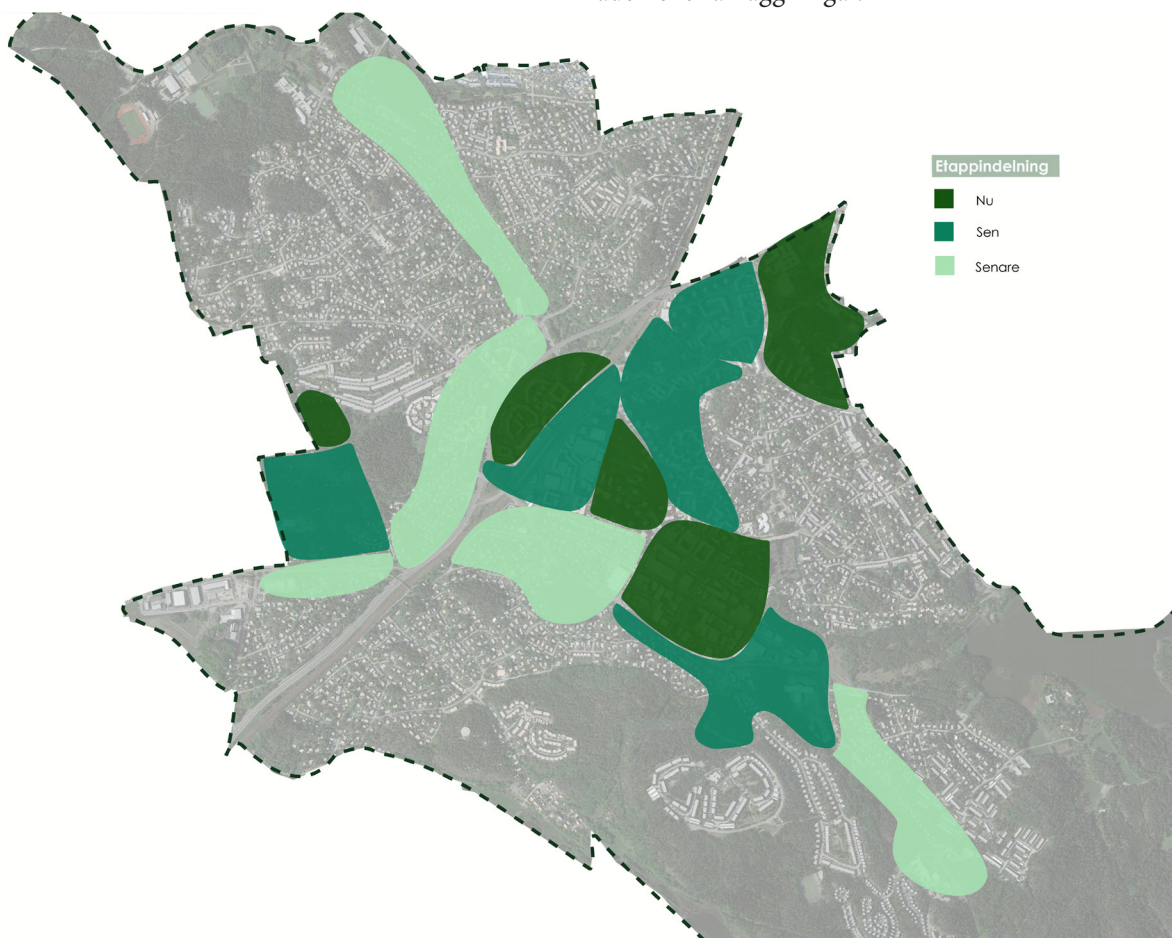
Bostadstillskottet i planen genererar behov av offentlig service såsom skola, förskola samt rekreativmöjligheter. Planförslagets genomförande omfattar också en utveckling av befintlig övergripande infrastruktur för att passa i en framtida mer urban miljö. För att möjliggöra en högklassig kollektivtrafik behövs en omvandling av Huddinge station samt att trafikplatserna Storängen och Fullersta på sikt behöver ersättas av nya trafikplatser. Gång- och cykelvägnätet utvecklas och kopplingarna till det regionala cykelvägnätet föreslås förstärkas. Enligt utredning för teknisk försörjning finns det behov av kapacitetshöjande åtgärder för vatten- och avlopp samt fjärrvärme till följd av föreslagen utveckling i centrala Huddinge. Åtgärder som renar och fördröjer dagvattnet inom planens område är nödvändigt uppströms Fullerstaån för hantering av påbörjade exploateringen i Storängen, oavhängigt planförslaget. Åtgärder för klimatanpassning kan krävas även på fler platser i planområdet. Omfattning och utförande av dessa behöver utredas vidare.

Successiv utveckling

Nya invånare till följd av ny bostadsbebyggelse ger kommunen ökade skatteintäkter. Nya invånare genererar också behov av olika typer av investeringar. För att centrala Huddinge ska växa på ett långsiktigt hållbart sätt behövs en idé om i vilken ordning olika delar ska växa fram. I vissa delar kan kommunen skapa intäkter, exempelvis genom att ny exploaterbar mark frigörs eller att omvandling av befintlig bebyggelse medges. I andra delar genererar stadsutvecklingen stora kostnader genom exempelvis investeringar i ny infrastruktur. Det är viktigt att det finns en balans mellan de delar som ger intäkter och de delar som genererar investeringsbehov. Det är också viktigt att ha kunskap om de olika systemens tröskelnivåer, det vill säga när exempelvis ytterligare bostäder ger upphov till behov av investeringar i vatten- och avloppsinfrastrukturen eller i skolor, förskolor och kulturverksamheter eller idrottsanläggningar.

Utvecklingsplanen redovisar en möjlig utveckling inom centrala Huddinge. När och om utveckling faktiskt sker beror dels på marknads intresse av utveckling genom initiativ från i huvudsak privata fastighetsägare men också på kommunens resurser och ekonomiska förmåga att genomföra förändringen. För att utvecklingen ska ske på ett långsiktigt hållbart sätt behöver förändringen ske successivt.

Ett förslag till ordning som utvecklingen kan ske redovisas i nedanstående bild. Där redovisas vilken utveckling som är tänkt att ske nu i närtid, och som till viss del redan pågår, vad som kommer senare och vilken utveckling som bedöms ligga längst bort i tid. Vissa områden är beroende av varandras utveckling och av att viss övergripande infrastruktur byggs ut först medan annan utveckling kan ske utan beroende av andra områden eller anläggningar.

Genomförande

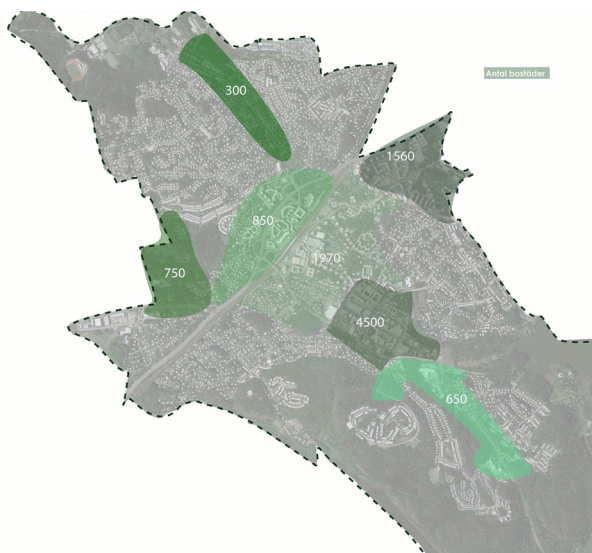
Genomförandeplanering

Huvuddelen av planområdet består av planlagd, bebyggd mark i enskild ägo. De kommunala bolagen äger i dagsläget mark på gymnasieområdet vid Kvarnbergsplan och i Huddinge centrumområdet. Kommunen äger utöver det några mindre obebyggda markområden som kan utvecklas och bebyggas. För att säkerställa framtida offentlig service vid utbyggnaden är det viktigt att mark reserveras för detta i planeringskedet. Planrådets omfattning och dess successiva utveckling innebär att det kommer att behöva tas fram flera olika detaljplaner och att en etappvis utbyggnad sker. Flera av de planerade övergripande infrastrukturanläggningarna kommer att behöva anläggas tidigt, innan ett visst område detaljplanläggs.

Infrastrukturåtgärder kopplade till Huddinge station och de stora trafikplatserna krävs dels som en följd av trafikökning på det allmänna vägnätet, och dels för att möta trafik genererad av centrala Huddinges utbyggnadsområden. För att uppnå hållbarare resmönster behövs flera åtgärder bland annat satsning på prioritering av kollektivtrafik såsom separata avsnitt med bussgator. Fastighetsägare som vill exploatera och utveckla sitt markinnehav, Huddinge kommun och Trafikverket kommer behöva en fortsatt dialog kring kostnadsfördelning av dessa delar som gagnar en hållbar stadsutveckling mer övergripande.

Finansieringen av genomförande av planförslagets innehåll beror på vem som är ansvarig aktör för de olika typerna av infrastrukturanläggningar. Utgångspunkten är att exploateringen inom planområdet kommer finansiera utbyggnaden av infrastruktur. De enskilda fastighetsägarnas möjlighet och vilja till genomförande av planförslaget är beroende av kostnaden för området som helhet.

Utifrån de initiala kostnadsutredningar som gjorts för den utveckling och utbyggnad som utvecklingsplanen medger gör kommunen bedömningen att det finns exploateringsekonomiska förutsättningar att arbeta vidare med utvecklingsplanen som grund. I det efterföljande arbetet med planering av utvecklingen av centrala Huddinge kommer frågorna kring ekonomi och genomförande att fördjupas i varje enskilt projekt.

Goda livsmiljöer under byggtiden

Centrala Huddinges utveckling kommer att spänna över många år. På sina håll kommer områden vara byggarbetsplatser under lång tid. I centrala Huddinge ska det ändå vara möjligt att skapa goda livsmiljöer under byggtiderna. Tydlig skyltning och information kommer att krävas under kommande utbyggnadstid för att informera och skapa förståelse för vad som händer i centrala Huddinge och dels hjälpa de som bor och passerar genom området att hitta rätt. Informationen ska lyfta fram det positiva som kommer att tillföras platsen så att man förstår till exempel varför det är avstängt och att en annan väg behöver väljas.

Berätta och visualisera vad som sker i stadsmiljön

Vid arbetsområden i samband med byggnation som angränsar till område där allmänheten vistas eller passeras bör skalskydd såsom plank präglas av en mer kreativ gestaltning.

Där möjlighet finns bör tidigarelagda och temporära mötesplatser skapas som kan samla människor i väntan på att området tar form och annonsera ett nytt torg/park och så vidare. Platserna erbjuder information om områdets utveckling och bör ha sittplatser, grönska, sopkorgar, belysning och cykelservice. Temporära mötesplatser får gärna anknyta till den permanenta platsen när det gäller material och utrustning.

För att säkerställa en god livsmiljö under byggtiden behöver samarbete ske mellan Huddinge kommun, byggtörer, ledningsägare, Trafikverket och Trafikförvaltningen och samtligas entreprenörer.

Projekt Slussen. (Foto: Jenny Simonson)

Sommartorg i Skogås. (Foto: Maja Brand)

5. Hållbarhetsbedömning

Inledning

Denna hållbarhetsbedömning är en konsekvensbedömning av genomförandet av utvecklingsplanen för centrala Huddinge. Bedömningen förutsätter att de strategier som finns i planen genomförs. Kommunen har ingen skyldighet enligt lag att göra en hållbarhetsbedömning för en utvecklingsplan. För att se att utvecklingsplanen leder i riktning för att uppfylla Hållbart Huddinge 2030 och i förlängningen de globala målen har det gjorts en hållbarhetsbedömning. Syftet med hållbarhetsbedömningen är att bidra till en helhetssyn och hållbarhetsanpassning för den utveckling som utvecklingsplanen föreslår.

Hållbarhetsbedömningen har skett utifrån målen i Hållbart Huddinge 2030. Varje mål har sedan kopplats till de globala mål som målet hanterar.

Ansvar för naturresurser

Planering enligt utvecklingsplanen skapar möjlighet för invånarna att bo och leva nära kommunikationer, service, arbetsplatser och mötesplatser. Detta leder bland annat till minskat vardagsresande. Ett resurseffektivt och hållbart byggande tillsammans med minskat resande minskar det ekologiska fotavtrycket och koldioxidfotavtrycket. Med ökad befolkning kan dock ökad konsumtion leda till att fotavtrycken ökar.

Exploatörer bygger tillkommande bebyggelse energisnålt och värmer bebyggelsen i första hand med fjärrvärme. Fjärrvärmens är till största delen baserad på återvunnen och förnyelsebar energi. Bebyggelsen får lösningar som skapar energieffektiv drift och materialen är miljöanpassade och giffria. Livscykelperspektiv är i fokus. Jämfört med den befintliga bebyggelsen blir den tillkommande mer hållbar. Dock innebär en ökad bebyggelse generellt att påverkan sker på miljön.

Befolkningsökningen i centrala Huddinge bidrar till att trafiken ökar. Huvuddelen av den tillkommande exploateringen sker genom förtätning i kollektivtrafiknära lägen till exempel i en radie runt Huddinge station och Kvarnbergsplan. Detta underlättar för invånarna att resa hållbart. Övergången till fordon som drivs med alternativa drivmedel kan leda till att utsläppen minskar totalt sett. Alla prognoser pekar på att godstransporterna och dess miljöpåverkan fortsatt kommer att öka på grund av ökande befolkning, ökad produktion och handel. I utvecklingsplanen tar kommunen hänsyn till detta och skapar förutsättningar för samordning av privata godstransporter och effektiva leveranser. Med ny bebyggelse kommer stora mängder schaktmassor att behöva hanteras. Masshantering genererar mycket transporter och således ökade koldioxidutsläpp. Utvecklingsplanen pekar inte ut någon plats för masshantering eftersom frågan behöver lösas i ett större sammanhang.

Utvecklingsplanen föreslår inga nya områden för större industrier som påverkar växthusgasutsläpp eller luftkvalitet negativt. Den småskaliga industrin i Storängen avvecklas och området omvandlas till bostadsområde, vilket är positivt ur störningssynpunkt. Marken i Storängen, som är förorenad, saneras i samband med exploateringarna. Övriga platser med förorenad mark ska saneras om markanvändningen ändras till bostadsbebyggelse. Detta minskar risken för läckage av föroreningar till grundvatten, Fullerstaån och Trehörningen.

I centrala Huddinge skapas en mer utvecklad grön- och blåstruktur än idag. Många av invånarna i området har nära till större naturområden men med kommande utveckling får de även närmare till mindre grönområden och parker. Tillgången på kvalitativ grönyta blir för utvecklingsplanen i helhet god, vilket främjar den biologiska mångfalden och integrerar ekosystemtjänster. Utvecklingsplanen har tagit hänsyn till de platser som har höga naturvärden och föreslår att den marken lämnas orörd. På så sätt bevaras värdefulla miljöer, rödlistade arter och viktiga spridningssamband.

Ytterligare bebyggelse bidrar till ökad mängd dagvatten som ska tas om hand så lokalt som möjligt. Det är en utmaning att klara detta, men ett krav för att bebyggelse ska kunna tillkomma. Miljökvalitetsnormerna för sjöar och vattendrag får inte försämrats. Huddinge är beroende av grannkommunerna för dricksvattentillgång och omhändertagande av avloppsvatten. Ökad befolkning kommer att ställa högre krav på den servicen.

Gemenskap och delaktighet i samhällslivet

Utvecklingsplanen skapar förutsättningar för att olika utövare för verksamhet som kommunen ansvarar för ska kunna etablera sig. Detta skapar en blandning av kommunala och privata initiativ som invånarna kan välja emellan.

Centrala Huddinge utvecklas så att det blir mer inbjudande och tillåtande än idag. Ett varierat utbud för många skapas. Särskilda ytor och lokaler bevaras och skapas för invånarnas möjlighet till medskapande. Lokala initiativ, erfarenheter och engagemang tas till vara i högre grad än idag.

I centrala Huddinge erbjuds fler mötesplatser på olika nivåer till exempel torg, parker, gator, bibliotek, föreningslokaler och andra offentliga platser. De ger bättre möjligheter än idag till möten mellan människor för utbyte av idéer, kultur och skapar förutsättning för integration. Mötesplatserna kommer att utvecklas och utformas med varierande innehåll för olika målgrupper och erbjuda aktiviteter hela året.

Centrala Huddinge har idag ett varierat föreningsliv inom många olika områden till exempel idrott, konst,

¹ Det ekologiska fotavtrycket mäter hur mycket av naturens produktiva områden som har behövts för invånarnas konsumtion, oavsett var i världen produktionen sker.

² Koldioxidfotavtrycket mäter den mängd utsläpp av fossil koldioxid som vi orsakar, direkt eller indirekt, via konsumtion av varor och tjänster, oavsett var i världen utsläppen har skett.

Hållbarhetsbedömning

kultur, musik, dans, funktionshinder, pensionär, religiös, hjälpverksamhet, hembygd och natur. I den framtida planeringen är det viktigt att lokaler och platser för föreningslivet bevaras och utvecklas.

Centrala Huddinge har en identitet som präglas av en småstadskänsla. Det finns blandad bebyggelse och ett lokalt centrum som bidrar till den känslan. Den framtida utvecklingen ska förstärka och utveckla den känslan genom fortsatt utveckling av Huddinge centrum och att komplettera med en blandad bebyggelse bestående av hyresrätter, bostadsrätter och äganderätter i olika storlekar.

Attraktiva bostadsområden

I centrala Huddinge är fokus att förtäta i kollektivtrafknära lägen. Den nya bebyggelsen ger möjlighet för boende och verksamma att resa hållbart och att få bo och verka i lokaler som är byggda på ett miljövänligt och hälsosamt sätt. Utvecklingen leder till att blandningen av funktioner (boende, handel, service, skola m m) förstärks jämfört med idag. Detta leder till en levande stadsmiljö både på dagen och kvällen. Det ger ökad attraktivitet och ökad trygghet i området. Blandningen leder också till att fler kan gå och cykla till sina dagliga målpunkter. Det är enkelt att ta sig mellan lokala målpunkter och trafiksäkerheten är hög.

I framtida centrala Huddinge kommer offentliga och privata verksamheter dra nytta av varandra, vilket inte sker i så stor utsträckning i dag. Teater och bio gynnar kvällsöppna restauranger. Parker och idrottsanläggningar kan samverka och samnyttja lokaler med föreningar och skolor.

Den stora trafikutvecklingen ska ske med kollektivtrafik, gång och cykel vilket främjar attraktiviteten i stadsmiljön och bidrar till att klimatpåverkan inte ökar. Den utvecklade bytespunkten kring Huddinge station ger ett stort utbud av tåg- och busslinjer. Gång- och cykelnätet byggs ut så att de felande länkarna ordnas och att det blir ett sammanhängande nät. Detta underlättar för invånarna att ta sig gent och snabbt till bland annat stationen. Hastigheten blir lägre än idag vilket förbättrar luftkvaliteten och ljudmiljön. Det skapas förutsättningar för samnyttjande av parkeringsplatser och attraktiva mobilitetslösningar som till exempel bilpool.

I framtida centrala Huddinge skapas trygghet bland annat genom att ha lokaler i bottenvåningarna, öppna fasader och flera entrépunkter, god belysning, överblickbarhet, trygga offentliga miljöer, mötesplatser och social kontroll. Ett centrum med tätare och större blandning av aktiviteter bidrar till att fler människor är ute på gatorna kvällstid än idag, vilket kan verka både inspirerande och skapa trygghet. Attraktiva mötesplatser och möjlighet till planerade eller oplanerade möten skapar sociala kontakter.

Tillgången till park kommer att utvecklas jämfört med idag, vilket är positivt ur flera olika perspektiv till exempel mötesplats, rekreation och ekosystemtjänster. Till utvecklingsplanen har en ekosystemtjänstanalys och en naturvärdesinventering tagits fram och dessa har legat till grund för bebyggelsestrukturens utveck-

ling. I den framtida planeringen kommer ekosystemanalys att användas som ett redskap för att säkerställa att gröna kvaliteter uppnås vid byggande. Syftet är att bidra till goda livsbetingelser för människor, djur och växter genom att skapa bra mikroklimat och luftkvalitet, god jordkvalitet och vattenbalans samt rekreativa och lämpliga friytor. Friytor för barn att leka på är en viktig fråga. Med tillkommande bebyggelse riskerar friytorna att minska i direkt anslutning till förskolor. Detta beror på att det i större utsträckning byggs förskolor i flerbostadshus än tidigare.

Topografiska lågpunkter tillsammans med en hög andel hårdgjorda ytor kan bidra till översvämningar och stående vatten vid kraftiga regn. Fler sådana områden finns i området till exempel i Storängen och längs med Ävägen. En särskild skyfallsrapport har tagits fram för utvecklingsplanen och där visas platser och de vattenmängder som behöver hanteras. Detaljerade skyfallsutredningar kommer att behöva göras i alla projekt som sker i lågpunkter och det kommer att bli en stor utmaning att klara av att hantera frågan.

Centrala Huddinge utvecklas för att ge barn och unga möjlighet att ta mer plats än idag. Det skapas bland annat genom att utveckla fler lek- och idrottsplatser, torg, parker och platser för rörelse och kultur, bygga nya skolor och förskolor i centrala lägen, lokalisera platser och service för barn och ungdomar så att det är möjligt att ta sig dit på egen hand, låta stadsmiljön innehålla roliga spännande byggnader och detaljer som stimulerar barn och underlättar deras orientering i staden.

De framtida centrala Huddinge kommer att utvecklas med utgångspunkt i dess kulturmiljöer. Befintliga byggnaders och platsers historiska kvaliteter ska vara en utgångspunkt vid exploatering och utveckling. Platserna ska ges identitet och karaktär som underlättar orientering. Arkitektur och konst bidrar till reflektion och upptäckarglädje hos invånare.

God utbildning och kreativt näringsliv

Målet för kommunen som helhet är att det ska finnas en arbetsplats per förvärvsarbetande (arbetsplatskvot 1,0). Centrala Huddinge har idag en arbetsplatskvot på 0,9 och strävan i utvecklingsplanen är att skapa arbetsplatser så att arbetsplatskvoten kan närma sig 1,0. Jämfört med idag tillkommer arbetsplatser i Vårdkasen, Huddinge centrum och Kvarnbergsplan. Storängens industriområde omvandlas till bostadsområde och arbetsplatser försvinner där. Dock tillkommer andra typer av arbetsplatser, inom service och offentlig verksamhet, men i ett mindre antal än idag. Sammantaget minskar dock arbetsplatskvoten då antalet arbetsplatser inte bedöms kunna utvecklas i samma takt som bostadsutvecklingen. Närheten till Flemingsberg bedöms hindra en större etablering av arbetsplatser i centrala Huddinge. I övrigt sker små förändringar i näringslivets utveckling. Utöver detta tillkommer arbetsplatser inom den kommunala servicen såsom förskolor, skolor, äldreboende med mera. E-handeln växer snabbt, vilket påverkar den fysiska handeln. Den fysiska handelns förutsättningar i Huddinge centrum är en framtidsfråga. Utbudet kan komma att påverkas av e-handelns framväxt.

Hållbarhetsbedömning

I och med utvecklingsplanen kommer cirkulär ekonomi³ att främjas mer än idag bland annat genom att området utvecklas med bilpool, cykelpool, lokaler/ytor för återbruk och hyr/delningsverksamheter.

Utvecklingsplanen pekar ut nya platser för förskolor och skolor, men pekar även ut förslag på platser för kapacitetshöjning för de befintliga. Skolor och förskolor integreras i stadsmiljön, men med särskild hänsyn till barn och ungas behov av rörelse och lek.

I och med utvecklingsplanen kommer cirkulär ekonomi³ att främjas mer än idag bland annat genom att området utvecklas med bilpool, cykelpool, lokaler/ytor för återbruk och hyr/delningsverksamheter.

Utvecklingsplanen pekar ut nya platser för förskolor och skolor, men pekar även ut förslag på platser för kapacitetshöjning för de befintliga. Skolor och förskolor integreras i stadsmiljön, men med särskild hänsyn till barn och ungas behov av rörelse och lek.

Rik fritid och god hälsa

Boende i centrala Huddinge har idag nära till större grönområden och naturreservat och i och med den framtida utvecklingen även nära till mindre grönområden och parker av olika slag. Naturen ger en variation i upplevelser till exempel motion, lugn och ro, fiske, vandring, skidåkning med mera. Naturområden och parker utvecklas vidare för att bli ännu mer tillgängliga och välkända. Utbudet av fritidsaktiviteter utvecklas för att bli brett och diversifierat. I det ingår tillgängliga rekreationsområden, idrottsanläggningar, lekplatser och tillgång till bostadsnära aktivitetsytor för spontandrott. Till exempel planeras en idrottshall i Storängen och bättre i skolan.

Förtätning skapar förutsättningar i de centrala delarna för till exempel en ny biograf samt en utveckling av biblioteket. Det befintliga utbudet av kultur som till exempel Huset, Fullersta gård, kulturskolan, Rådsparkens parklek värnas. Kultur är viktigt för den sociala sammanhållningen och en del i en attraktiv stadsmiljö och kommer i och med utvecklingsplanens förverkligande att bli bättre än i dag.

Områden runt främst Huddingevägen, Lännavägen, Storängsleden och järnvägen är de som påverkas mest av buller från trafiken. Enligt utvecklingsplanen ska det förtätas och byggas i kollektivtrafiknära lägen. Detta är positivt ur många perspektiv, men just ur bullerperspektiv är det svårt att få till goda ljudmiljöer när man bygger så nära bullerkällorna. Det blir en utmaning i kommande byggprojekt.

Vid Huddingevägen förekommer förhöjda halter av partiklar och kväveoxider. De framtida planerna är att den stora trafikutvecklingen ska ske med gång, cykel och kollektivtrafik. Om så sker kommer luftkvaliteten att förbättras lokalt.

³ Det ekologiska fotavtrycket mäter hur mycket av naturens produktiva områden som har behövts för invånarnas konsumtion, oavsett var i världen produktionen sker.

6. Underlag och organisation

Särskilt framtagna underlag och utredningar,
medverkande konsulter

Handelsutredning, HUI Research, 2018

Skyfallsanalys, Norconsult, 2019

Naturvärdesinventering centrala Huddinge, Ekologi-
gruppen, 2018

En strategisk grönstruktur för Sjödalen och Fullersta,
Ekologigruppen, 2019

Barnkonsekvensanalys, Ettelva, 2019

Nulägesbeskrivning- underlag till utvecklingsplan
centrala Huddinge trafik, WSP, 2019

Dialog på Huddingedagen, 2018

Vision, strategier och illustrationer, Ettelva, 2019

Projektgrupp:

Karin Segerdahl, plansektionen, projektledare och enhetschef

Gunilla Sundström, strategiska sektionen, processledare och områdesstrateg

Albin Lindeskär, plansektionen, planarkitekt

Annika Colbengtson, plansektionen, planarkitekt

Evelina Öberg, plansektionen, planarkitekt

Johanna Pettersson, plansektionen, miljöplanerare

Robin Hansson, plansektionen, miljöplanerare

Julia Pütsep, trafik- och landskapssektionen, landskapsarkitekt

Karin Hagström, mark- och exploateringssektionen, exploateringssamordnare

Emma Hirsch, trafik- och landskapssektionen, trafikplanerare

Åke Dufström, konsult, M4Traffic

Referensgrupp:

Agnetha Persson Hellsten, näringslivssektionen, företagslots

Karolina Kröön, näringslivssektionen, näringslivsstrateg

Tina Lundin, stabs- och utvecklingsenheten, lokalstrateg

Jonas Uebel, stabs- och utvecklingsenheten, lokalstrateg

Mats Wesslén, stabs- och utvecklingsenheten, lokalstrateg

Jesper Schönberg, stabs- och utvecklingsenheten, lokalstrateg

Nicklas Johansson, miljö- och bygglovsförvaltningen, ekolog

Sofie Persson, miljö- och bygglovsförvaltningen, bygglovshandläggare

Pia Bastholm-Rahmner, social- och äldreomsorgsförvaltningen, utredare

Victor Mazilu, trygghet- och säkerhetssektionen, säkerhetssamordnare

Linda Boxell, miljö- och bygglovsförvaltningen, miljöskyddsinspektör

Sandra Dovärn, ekonomiavdelningen/budget- och kvalitetssektionen, statistiker

Anders Daniels, Huga Bostäder

Ewa-Marie Svensson, Huga Bostäder

Ellen Björk, Huddinge kommuns samhällsfastigheter

Dokumentnamn: Utvecklingsplan för kommundelarna Sjödalen och Fullersta med fokus på
centrala Huddinge

KS-dnr: KS-2018/279

Utvecklingsplanen finns att läsa på kommunens hemsida: www.huddinge.se

Dokumenttyp: Styrdokument

Ansvarig förvaltning: Kommunstyrelsens förvaltning

Dokumentinformation: Utvecklingsplanen är en fördjupning av översiktsplanen och anger
Huddinge kommuns långsiktiga ambition för kommundelarna Sjödalen och Fullersta

Huddinge kommun
Samhällsbyggnadsavdelningen
www.huddinge.se

Adress
Kommunalvägen 28
141 85 Huddinge